



साकोस आवाज

SACCOS AAWAJ

नेफ्स्कूनको
त्रैमासिक
प्रकाशन

वर्ष ४

अंक १२

मुल्य रु.१००/-

भाद्र - कार्तिक (२०७६)



संघका विविध गतिविधिका मलकहरू





कल्याणकारी

बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.

संस्थाको परिचय (Introduction):

कल्याणकारी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड एक प्रारम्भिक तहको एकल उद्देश्यीय (बचत तथा ऋणको क्षेत्रमा काम गर्ने) सहकारी संस्था हो । २०४९ मंसिर १ गतेका दिन रा.वा बैंक लुभू कर्मचारी सापटी सहयोग कोषको स्थापना गरी तत्कालिन रा.वा बैंक लुभू शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरूबाट मासिक रू. ५० को दरले १८ जनाबाट बचत अभियान सुरू गरिएकोमा मिति २०५० साल जेष्ठ २६ गते बसेको २५ जनाको भेलाले उक्त सापटी सहयोग कोषको नाम कल्याणकारी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. राखी तत्कालिन मध्यमाञ्चल क्षेत्रीय सहकारी कार्यालयमा दर्ता गर्ने निर्णय गरी मिति २०५० साल आषाढ २८ गते संस्थाको विधिवत स्थापना भएको हो ।

शेयर सदस्य संख्या :

महिला: ३६२५, पुरुष: २५९८,
बाल: १७६७, जम्मा: ७९९०

कार्यक्षेत्र :

काठमाडौं उपत्यका (ललितपुर, काठमाडौं र भक्तपुर जिल्ला)

परिकल्पना (Vision):

समुदायमा आधारित सम्पूर्ण वित्तीय सेवा सहितको संस्था हुनेछ ।

ध्येय (Mission):

मूल्यमा आधारित दिगो वित्तीय सेवा, छिटो छरीतो भरपदो प्रविधिगत सुविधा ।

रणनीतिक उद्देश्य :

आन्तरिक रूपमा वित्तीय सबलीकरण ।

दीर्घकालिन लक्ष्यहरू :

सदस्यहरूलाई वित्तीय रूपमा साक्षर, स्वावलम्बी र सम्बृद्ध बनाउने

बचत सेवाहरू :

- अनिवार्य बचत (भविष्यको लागि)
- ऐच्छिक बचत (दैनिक जीवन सञ्चालनका लागि)
- आवधिक बचत (निरन्तर आम्दानीको लागि)

ऋण :

- व्यवसायिक ऋण
- वैदेशिक रोजगार ऋण
- बचत धितो ऋण
- कृषि ऋण
- आवार ऋण
- औद्योगिक ऋण
- हार्यर पर्चेज ऋण
- शैक्षिक ऋण
- लघु ऋण

सम्मान तथा पुरस्कार

- एक्सेस ब्राण्ड प्राप्त सन् २०१७ र २०१८
- उत्कृष्ट सहकारी व्यवसाय पुरस्कार: राष्ट्रिय सहकारी संघ २०६२
- जिल्लाको उत्कृष्ट सहकारी संस्था, राष्ट्रिय सहकारी बैंक लि. २०६९
- उत्कृष्ट सहकारी संस्था, ललितपुर बचत तथा ऋण सहकारी संघ लि, २०७२/०७३
- सर्वोत्कृष्ट सहकारी संस्था, नेफ्स्कून, २०७५/०७६



आवद्धता/संलग्नता (Affiliation)

- नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघ लि.(नेफ्स्कून)
- राष्ट्रिय सहकारी बैंक लि.
- ललितपुर जिल्ला बचत तथा ऋण सहकारी संघ लि.
- जिल्ला सहकारी संघ लि. ललितपुर

सेवा केन्द्र माफत वितरित सेवा सुविधाहरू:

सेवा केन्द्र : शंखादेखी, लुभू-८, ललितपुर (हाल महालक्ष्मी न.पा. ८, ललितपुर)
कारोवार समय : प्रत्येक दिन विहान ७:०० बजेदेखि १०:०० बजेसम्म
स्थापन : २०६७ अषाढ २८

२०७६ साल आषाढ मसान्तको वित्तीय विवरण

शेयर पूँजि:	१२ करोड ५१ लाख
स्थिर सम्पत्ति:	३ करोड ७८ लाख
जगेडा कोष:	१२ करोड ५१ लाख
अन्य कोषहरू:	४ करोड ५६ लाख
कुल निक्षेप रकम:	८९ करोड ९५ लाख
कर दाखिला गरेको:	९७ लाख ४८ हजार
लगानीमा रहेको ऋण:	९२ करोड १३ लाख
तरलता:	२४ करोड
सञ्चालन मुनाफा:	५ करोड १७ लाख
कुल ऋण लगानी:	९६ करोड ४४ लाख
कुल सम्पत्ति:	१ अर्ब २५ करोड ५ लाख



बालकुमारी

बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.

संस्थाको परिचय (Introduction):

बालकुमारी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. एक प्रारम्भिक तहको बचत तथा ऋणको क्षेत्रमा मात्र काम गर्ने सहकारी संस्था हो । 'आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक उन्नतिका लागि सहकारिताको भावनालाई जगाऔं' भन्ने मूल नारा बोकी सहकारी ऐन २०४८ बमोजिम इजाजत प्राप्त गरी २०५७ साल असोज २ गते तात्कालिन डिभिजन सहकारी कार्यालय भक्तपुरमा विधिवत दर्ता गरी सञ्चालनमा आएको हो । संस्थाले स्थापनाकालदेखि सदस्यहरूविरूद्ध बचत तथा ऋणको कार्यबाहेक सहकारी मूल्य-मान्यता अनुरूप विभिन्न सामाजिक उत्तरदायित्व निर्वाह गर्दै आएको छ । नेपालको सहकारी आन्दोलनमा सदैव समर्पित हुँदै आफ्ना सदस्यहरूको बचत तथा ऋणको वित्तीय कारोबार मार्फत आर्थिक समृद्धिका लागि संस्था सदैव लागि रहेको छ ।

शेयर सदस्य संख्या:

जम्मा ४८३३ जना (पुरूष २६३४, महिला २१९३ र संस्थागत ६)

परिकल्पना (Vision):

"सदस्यहरूको सम्पूर्ण वित्तीय समाधानको पहिलो रोजाई बालकुमारी साकोस"

ध्येय (Mission):

संस्थाले परिकल्पना गरेको विन्दुमा पुग्न सबै उमेर, वर्ग, क्षेत्र, लिंग, धर्म, र भाषा सम्प्रदायका सदस्यहरूको लागि उनीहरूका चाहना र आवश्यकता अनुरूपका वित्तीय वस्तु तथा सेवा उत्पादन गरी स्थानीय समुदाय समक्ष सहज एवं सरल लागत र प्रक्रिया मार्फत प्रविधिको प्रयोग गरी सेवा उपलब्ध गराउने संस्थाको ध्येय रहनेछ ।

कार्यक्षेत्र:

यस संस्थाको कार्यक्षेत्र मध्यपुर ठिमी नगरपालिका पुर्‍या, साविक बालकोट, दधिकोट, सिरुटार, कटुन्जे, गुण्डु, सिपाडोल (हाल सुर्यविनायक नगरपालिका), दुवाकोट (हाल चाँगुनारायण नगरपालिका) र भक्तपुर नगरपालिकाको वडा नं. १ क्षेत्र रहेको छ ।

दीर्घकालिन लक्ष्यहरू

- सदस्यहरूको आर्थिक अवस्थामा सुधार गर्न सक्ने किसिमका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने ।
- साधारण जनताका आर्थिक अवस्थाको विकास र प्रवर्द्धनमा समर्पित राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संगठनको ढाँचामा पुग्ने उद्देश्य लिई गठित केन्द्रीय संघको सदस्यता ग्रहण गर्ने ।
- सदस्यहरू तथा संस्थागत विकासका लागि आयआर्जन परियोजना सञ्चालन गर्ने ।
- समाजका कमजोर वर्ग र निम्न आय भएका व्यक्ति वा समूहको आर्थिक-सामाजिक उत्थानमा सहयोग पुऱ्याउने ।

बचत सेवाहरू :

- ▶ दैनिक बचत
- ▶ साप्ताहिक बचत
- ▶ मासिक बचत
- ▶ ऐच्छिक बचत
- ▶ आवधिक बचत
- ▶ बालकुमारी नारी बचत
- ▶ बालकुमारी जेष्ठ नागरिक बचत
- ▶ अनिवार्य बचत
- ▶ बाल बचत
- ▶ बालकुमारी विशेष बचत

बचत सेवाहरू :

- ▶ घर निर्माण ऋण
- ▶ आयमूलक ऋण
- ▶ औद्योगिक ऋण
- ▶ लघुवित्त ऋण
- ▶ व्यापारिक ऋण
- ▶ निक्षेप ऋण
- ▶ कृषि ऋण
- ▶ हायरपचेज ऋण
- ▶ शेयर जमानी ऋण
- ▶ शैक्षिक ऋण

आवद्धता/संलग्नता:

- नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघ लि.(नेफ्स्कून)
- भक्तपुर जिल्ला बचत तथा ऋण सहकारी संघ लि.
- जिल्ला सहकारी संघ लि., भक्तपुर
- राष्ट्रिय सहकारी बैंक लि.

सम्मान तथा पुरस्कार

- २०६८ सालमा डिभिजन सहकारी कार्यालय भक्तपुरले जिल्लाकै उत्कृष्ट सहकारीबाट पुरस्कृत ।
- राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेडले सहकारीको विकास, प्रवर्द्धन र सामाजिक रूपान्तरणमा पुऱ्याएको योगदानको उच्च मुल्यांकन गर्दै आ.व. २०७२/७३ को उत्कृष्ट (काठमाडौं उपत्यकाबाट) सम्मान ।
- ६९औं राष्ट्रिय सहकारी दिवस २०७४ को अवसरमा भक्तपुर जिल्ला बचत तथा ऋण सहकारी संघ लि.द्वारा आयोजित प्रभातफेरी कार्यक्रममा उत्कृष्ट सहभागीता पुरस्कार ।
- ६२औं राष्ट्रिय सहकारी दिवस २०७५ को अवसरमा भक्तपुर जिल्ला बचत तथा ऋण सहकारी संघ लि.द्वारा आयोजित प्रभातफेरी कार्यक्रममा उत्कृष्ट सहभागीता पुरस्कार ।

२०७६ साल असोज मसान्तको वित्तीय विवरण

शेयर पूँजी	: ८,५६,४०,९००।-
स्थिर सम्पत्ति	: ४,६९,६९,९९८।-
जगेडा तथा अन्यकोष	: २,६५,५५,९८४।-
अन्य कोष	: ७३,४२,४७९।-
कूल निक्षेप	: १,२०,९०,४८,९३४।-
कर दाखिला गरेको	: ८,९७,९९९।-
ऋण लगानी	: ९९,६०,९०,९०७।-
अन्य लगानी	: ६९,६९,६३८।-
तरलता	: ३५,८३,३९,९३९।-
कूल सम्पत्ति	: १,३३,४५,३३,७३९।-

शंखधर चोक, मध्यपुर ठिमी-४, भक्तपुर
फोन नं.: ०१-५०९३३२३, ५०९३४५५
ईमेल: basic@mail.com.np



प्रकाशक

नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी
संघ लिमिटेड (नेफस्कून)

संरक्षक

डी.बी. बस्नेत
अध्यक्ष, नेफस्कून

सूचना तथा प्रकाशन उपसमिति-संयोजक

चन्द्र प्रसाद ढकाल
महासचिव

सूचना तथा प्रकाशन उपसमिति

सदस्यहरू
नवराज अर्याल
जगदिश शर्मा
हरेराम प्रसाद पट्टेल
पुण्यराज पुडासैनी

सम्पादक

शिवजी सापकोटा

सह-सम्पादक

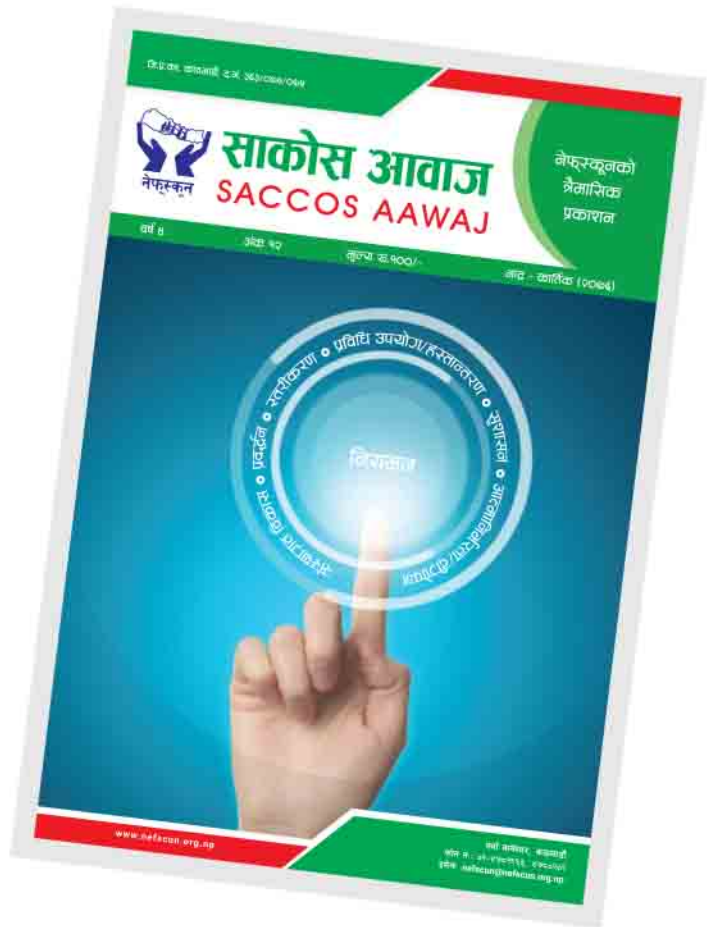
राधा पौडेल
सूचना तथा सञ्चार अधिकृत

मुद्रण

एक्सिस प्रिन्टर्स प्रा. लि.
न्यूप्लाजा, काठमाडौं
०१-४४३६८६९

मुल्य

रु.१००/-



सम्पादकीय

नेफस्कूनको ३२ औं स्थापना दिवस... ४

सहकारी संस्थालाई उत्पादन र व्यवसायमूलक बनाउन... १०

नेपालको अर्थराजनीतिमा वित्तीय सहकारीको कार्यदिशा... १७

सहकारी संस्थामा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण : एक चर्चा... २५

वित्तीय सहकारीहरूको कार्यक्षेत्र विस्तार, सदस्य सेवाकेन्द्र

स्थापना र एकिकरण... ३१

सन्दर्भ ब्याजदर र सम्भावित परिणामहरू... ३५

सहकारीमा शुद्धता, सुनिश्चितता तथा असल अभ्यासको प्रतिक... ४१

नेपालमा सहकारी : सहकारीमा जनशक्ति व्यवस्थापनको चुनौती... ४७

सहकारीमा सुशासन... ४९

© नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघ लि. (नेफस्कून)

केन्द्रीय कार्यालय: नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं

फोन नं.: ०१-४७८९९६३, ४७८०२०९

इमेल: nefscun@nefscun.org.np, adcom@nefscun.org.np

वेबसाइट: www.nefscun.org.np

■ यस साकोस आवाजमा प्रकाशित सबै धारणाहरू लेखकका निजी धारणा हुन् । -सम्पादक



सम्पादकीय

सम्पत्ति शुद्धीकरणलाई "कालो धन सेतो बनाउने कलात्मक अपराधको खेल" को रूपमा लिइन्छ । अपराधिक तथा गैरकानूनी क्रियाकलापबाट आर्जित सम्पत्तिलाई वास्तविक स्रोत लुकाई कानूनी स्रोतबाट कमाएको जस्तो देखिने गरी अवैध सम्पत्तिलाई वैधमा रूपान्तरण गर्न खोज्नु सम्पत्ति शुद्धीकरण हो । सम्पत्ति शुद्धीकरणका लागि पछिल्लो समयमा बैंक तथा वित्तीय संस्था अन्तर्गत सहकारी संस्थाहरू बढी प्रयोगमा आइरहेको भन्दै सहकारी विभागद्वारा सघन अनुगमन थालनी भएको छ । सहकारी विभागले सहकारी संघसंस्थालाई मिति २०७४ मा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धी निर्देशन जारी गरेपछि त्यसको कार्यान्वयन सहजताका लागि यस केन्द्रीय संघहरू अन्तर्गत सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण अभिमुखीकरण कार्यक्रमहरू सञ्चालन भइरहेका छन् । अवैध तरिकाले कमाएको सम्पत्तिलाई वैधता दिन वा त्यस्तो सम्पत्तिलाई स्रोत देखाउन मिल्ने गरी पछिल्लो समयमा सम्पत्ति शुद्धीकरणका लागि कानून बमोजिम स्थापित संस्थाहरूको प्रयोग प्रचलन बढेको छ ।

सहकारी संस्थाहरूमा हुने वित्तीय कारोवारमा स्वच्छता एवं पारदर्शिता कायम गरी सहकारी वित्तीय प्रणालीलाई संरक्षण गर्ने हेतुले सहकारी विभागले तालुक मन्त्रालयको स्वीकृतिमा संपत्ति शुद्धीकरण (Money laundering) निवारण ऐन, २०६४ को दफा ७ प को उपदफा (२) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धी सहकारी संघसंस्थालाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७४ जारी गरेको छ । सहकारी संघसंस्थाहरूका लागि विभागद्वारा जारी गरिएको उक्त निर्देशनको कार्यान्वयन गर्ने दौरानमा यतिबेला सहकारी संस्थाहरू दतारूपताका साथ लागिपरेका छन् । भूमि व्यवस्था सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्री पद्मा अर्यालले सरकारले वित्तीय कारोबार गर्ने संस्थामा शुद्धता ल्याउन र सुशासन कायम गर्ने महत्वपूर्ण पाटोको रूपमा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन र सो अन्तर्गत रहेर बनेको निर्देशनको सहकारीहरूले अक्षरशः पालना गर्नुको विकल्प नभएको बताउनुभएको छ ।

सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन अन्तर्गत बनेको निर्देशिका अनुसार बचत तथा ऋणको कारोवार गर्ने सहकारी संस्थाले आफ्नो संस्थाका सदस्य र सदस्य हुन इच्छुक व्यक्तिको पहिचान तथा सम्पुष्टी गर्ने र नयाँ व्यक्तिलाई विस्तृत रूपमा पहिचान नगरी सदस्यता दिनु हुँदैन ।

सहकारीका सदस्यहरूलाई विश्वसनीय आधार भएको अवस्थामा बाहेक एकैपटक वा पटक-पटक गरी वार्षिक ३० लाखभन्दा बढिको बचत जम्मा, कर्जा भुक्तानी, विप्रेषण वा रकम स्थानान्तरण, शेयर खरिद लगायतको कारोवार भएको देखिएमा असामान्य कारोवार मानी जोखिमको मूल्यांकन गर्नुपर्छ । त्यसैगरी १० लाखभन्दा बढी (सीमा कारोवार) कारोवार गर्दा सम्बन्धित सदस्य वा व्यक्तिबाट श्रोत खुलाएर मात्र लिनुपर्ने लगायतका विषयहरूमा निर्देशिकामा स्पष्ट व्यवस्था गरिएको छ ।

सहकारी संस्थाले विभागबाट जारी गरिएको निर्देशनको पालना र कार्यान्वयन सहज रूपमा हुने प्रणालीको विकास अनिवार्य रूपमा गराउनु पर्दछ जसको लागि संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धी अनिवार्य कार्यविधि तयार गरी लागु गर्नुपर्दछ । संस्थाले आन्तरिक कार्यविधि बनाउँदा सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी क्रियाकलापमा हुने वित्तीय लगानी तथा सम्बद्ध अपराध निवारण प्रणालीको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि संस्थागत संरचना तथा प्रभावकारिता सम्बन्धी व्यवस्था र रणनीतिको तर्जुमा गरेको हुनु पर्दछ । यसै विषयलाई लिएर नेफस्कूनले पनि सहकारीलाई सचेत गराउने उद्देश्यसहित सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धी तालिम तथा गोष्ठीहरू काठमाडौं लगायत देशका विभिन्न ठाउँहरूमा आयोजना गर्दै आईरहेको छ ।

सम्पत्ति शुद्धीकरणको सम्बन्धमा नेपाल पक्ष राष्ट्र हो । सम्पत्ति शुद्धीकरण र यससँग सम्बन्धित धेरै कानून तथा अन्तराष्ट्रिय सन्धी अभिसन्धीमा नेपालले हस्ताक्षर गरेको छ । यी सन्धी अभिसन्धीले तोकेका मानकहरूको पालना गर्नु हाम्रो राष्ट्रिय दायित्व हो भने सहकारी विभागले तोकेको कानून तथा निर्देशनहरूको अक्षरशः पालना गर्नु सहकारीहरूको मुख्य कर्तव्य हो । नेपालमा सहकारी अभियानको छविलाई उच्च बनाउन सम्पूर्ण सहकारीकर्मीहरू सम्पत्ति शुद्धीकरण विरुद्धको अभियानमा आजैबाट ऐक्यवद्धताका साथ जुट्न अनुरोध छ ।

संरक्षक: डी.बी. बस्नेत, अध्यक्ष, नेफस्कून

सूचना तथा प्रकाशन उपसमिति संयोजक: चन्द्र प्रसाद ढकाल । सदस्यहरू: नवराज अर्याल, जगदिश शर्मा, हरeram प्रसाद पटेल, पुण्यराज पुडासैनी

सम्पादक: शिवजी सापकोटा, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत, नेफस्कून

सह-सम्पादक: राधा पौडेल, सूचना तथा सञ्चार अधिकृत, नेफस्कून

© नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघ लि. (नेफस्कून)

केन्द्रीय कार्यालय: नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं, फोन नं.: ०१-४७८९९६३, ४७८०२०९, ईमेल: nefscun@nefscun.org.np, वेबसाइट: www.nefscun.org.np

अध्यक्षको कलम...✍



नेफस्कून नेपालको सहकारी अभियानलाई अनुशासित र मर्यादित सहकारीको संस्कृति सिकाउने विषयमा विगत ३२ वर्षदेखि क्रियाशील छ । नेपालमा वित्तीय सहकारीको औपचारिक विकासक्रम वि.सं. २०५० पश्चात् भएता पनि २०१३ सालमा पहिलो सहकारीको स्थापना नै वित्तीय कारोबारमा सहजिकरणको उद्देश्यका साथ गरिएको इतिहास हाम्रा सामु ताजा नै छ । वि.सं. २०४५ सालदेखि तत्कालिन बचत समूह राष्ट्रिय संघ तदर्थ समिति मार्फत बचत अभियानलाई क्रियाशिल बनाउँदै आजसम्म आइपुग्दा अभियान सिधै विश्व सञ्जालको महत्वपूर्ण स्थानमा पहुँच पुऱ्याउन सफल हुनुमा केन्द्रीय संघको मात्र नभई समग्र अभियानको देन प्रमुख रहेको जगजाहेर छ ।

अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धलाई विस्तार गर्दै एशियाली ऋण महासंघ (ACCU) र विश्व ऋण परिषद (WOCCU) को सदस्यता समेत लिई अन्तर्राष्ट्रिय सफल अभ्यासहरूलाई नेपालको साकोस अभियानमा प्रयोग गर्न संघ प्रयासरत छ । शुरुका दिनदेखि संघ एशियाली ऋण महासंघको प्रत्यक्ष मार्गनिर्देशनमा संघसंस्थाको प्रवर्द्धन, नीति निर्माण, सदस्यता अभिवृद्धि, पर्स अनुगमन प्रणाली मार्फत वचत तथा ऋण सहकारीको वित्तीय परीक्षण, साकोस गुणस्तर सुनिश्चितताका कार्यक्रमहरू कर्वस, प्रोबेशन, एक्सेसको मापदण्ड निर्माण तथा कार्यान्वयन र साकोस एकरूपता प्रणालीको जागरण र अभिमुखीकरणमार्फत देशव्यापी रूपमा साकोस अभियानलाई सफलताको सिँदीमा प्रवेश गराउने क्षेत्रमा अहोरात्र प्रतिवद्ध छ ।

मलेसियाको क्वालालम्पुरमा यही असोजमा सम्पन्न एशियाली ऋण

महासंघको विश्व सम्मेलनबाट नेपालका २४ वटा साकोसहरूले एक्सेस अवार्ड प्राप्त गरे । एशियाभरबाट २७ वटा सफल साकोसहरूमध्ये नेपालबाट मात्रै २४ वटा ब्राण्ड पाउन सफल हुनुले अभियानलाई अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा चिनाउन मद्दत पुगेको छ । सन् २०२० मा अकु फोरम तथा साधारणसभा नेपालको आयोजनामा हुँदैछ । जसले पनि नेपालको सहकारी अभियान अघि बढेको आभास हुन्छ ।

साकोस एकरूपता प्रणाली, साकोस एकीकरण, स्थिरीकरण कोष, छुट्टै बचत तथा ऋण सहकारी ऐन, सहकारीहरूको लेखा व्यवस्थापनका लागि छुट्टै लेखा मानदण्ड, योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा कोषमा आबद्धता, शिक्षा तथा तालिम लगायतका विविध विषयहरूमा सरकारसँग निरन्तर बहस पैरवी गर्दै र महत्वपूर्ण विविध विषयहरूमा उपलब्धी हाँसिल गर्दै संघले अभियानको सफलताको शिखरलाई उचाइमा पुऱ्याउने काम गरेको छ ।

जोखिम सुपरिवेक्षण मार्फत संघमा आवद्ध नेपालका बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरूलाई एकत्रित गर्न नेपाल सरकार सँग साभेदारी गरी अघि बढिरहेको छ भने नेपाल स्तरको प्रमाणीकरण कार्यक्रम प्रोवेशन कार्यक्रममा साकोसहरूको आवद्धता र प्रमाणीकरण हुने संख्यामा पनि बढोत्तरी भइरहेको छ । विशेषगरी सुशासनका नीतिहरू, लेखा मानदण्ड स्वीकृत, लेखा अभिलेख, व्यवस्थापकीय क्षमता विकास, प्रविधि प्रयोगमा एकरूपता र वस्तु तथा सेवामा केन्द्रीय संघको नीतिगत सर्वोच्चता रहेको छ ।

संघले साकोस अभियानको लागि नयाँ प्रविधिको खोजी एवं विकास गर्ने दिशामा निरन्तर पहलकदमी गर्दै

अन्तर्राष्ट्रिय अनुभव सँगालेको प्राविधिक सेवा प्रदायक कम्पनीसँग एकीकृत सफ्टवेयर प्रणाली आन्तरिकीकरणका लागि कार्य प्रारम्भ गरिसकेको छ ।

बचत तथा ऋण सहकारी अभियालाई व्यवस्थित गर्न नियमित सुपरिवेक्षणमा रहने, सञ्जाल व्यवस्थापनका पूर्वशर्तहरूको पालना गर्ने र साकोस अभियानलाई जीवन्त राख्ने जिम्मेवारी अब स्वयं साकोसहरूको पनि हो । साकोसको संस्थागत विकास, सुशासन अभिवृद्धि, स्तरीकरण र नियमित सुपरिवेक्षण मार्फत साकोस क्षेत्रलाई समुदायको आफ्नो वित्तीय गन्तव्य बनाउने दिशामा नेफस्कून जिल्ला बचत संघहरूसँग सुशासन प्रवर्द्धन साभेदारीका कार्यक्रम मार्फत अगाडि बढिसकेको छ । त्यस्तै सहकारीहरूको संस्थागत विकास, क्षमता अभिवृद्धि र सहकारीतालाई प्रभावकारी बनाउन तालिम तथा स्रोत केन्द्र स्थापनाको लागि काभ्रेको आफ्नै स्वामित्वमा रहेको जग्गामा एशिया स्तरको स्रोत केन्द्र बनाउन गुरुयोजना निर्माणका लागि प्राविधिक नक्शाकन शुरुवात भएको छ ।

नेफस्कून ऐन कानूनका बारेमा सदस्य संघ संस्थाहरूलाई सुसुचित गर्नुका साथसाथै संस्थागत सुशासन प्रवर्द्धन, दुरदराजमा रहेका सदस्यहरूसँग वित्तीय पहुँच विस्तार, प्राविधिक पहुँच अभिवृद्धि, अनुगमन सुपरिवेक्षण, गुणस्तर सुनिश्चितता र तालिम तथा शिक्षाका कार्यक्रमहरूमा सदस्य संस्थाहरूको सहभागिता अभिवृद्धि गरी अभियानमा क्रियाशील बनाउनुका साथै संस्थागत सुशासन र सञ्जालमा ऐक्यवद्धता निर्माणको कार्यलाई दरिलो बनाउने दिशामा प्रतिवद्ध छ ।

नेफ्स्कूनको ३२ औं स्थापना दिवस

देशभर विविध कार्यक्रमको आयोजना

उत्कृष्ट सदस्य संस्थाहरुलाई सम्मान



नेफ्स्कूनको ३२ औं स्थापना दिवसको अवसरमा श्रावण ३१ गते काठमाडौंमा आयोजित स्थापना दिवस विशेष समारोहको उद्घाटन भूमि व्यवस्था सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्री पद्मा अर्यालले गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा शुभकामना मन्त्रव्य राख्दै प्रमुख अतिथि, कृषि भूमि व्यवस्था सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्री पद्मा अर्यालले सहकारी ऐन, नियमावलीमा आधारित भएर बनाईएका नियम र कार्यविधि कार्यान्वयन गर्दै अगाडि बढ्नसम्पूर्ण सहकारीकर्मीहरुलाई आग्रह गर्नुभएको थियो । सहकारीको सन्दर्भ ब्याजदरको विषयमा गुनासाहरु भए यसै विषयलाई लिएर फरक बाटोको खोजी नगरेर बहस र छलफलबाट समस्या समाधान गर्न समेत आह्वान गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा नेफ्स्कूनका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत शिवजी सापकोटाले नेफ्स्कूनको विगत वर्तमान र भविष्यको मार्गनिर्देशन सहित कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नुभएको थियो भने कार्यक्रममा

सहभागी विशिष्ट अतिथिहरुले शुभकामना मन्त्रव्य व्यक्त गर्नुभएको थियो ।

नेफ्स्कूनका निवर्तमान अध्यक्ष ऋषिराज घिमिरेले अभियानका अग्रजहरुको स्मरण गर्दै उत्कृष्ट संघसंस्था तथा व्यक्ति सम्मान तथा पुरष्कारको घोषणा गर्नुभएको थियो ।

त्यसैगरी श्रावण ३२ गते संघको

केन्द्रीय कार्यालय लगायत देशभरी रहेका २४ वटै फिल्ड कार्यालयहरुमा वृक्षारोपण, अन्तरक्रिया तथा विविध कार्यक्रमको आयोजना गरी स्थापना दिवस मनाइएको थियो ।

यस अवसरमा संघको नयाँ बानेश्वर स्थित आफ्नै भवन परिसरभित्र बिहान ७ बजे अध्यक्ष डी.बी. बस्नेत, महासचिव चन्द्र प्रसाद ढकाल, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत शिवजी सापकोटाले उच्च व्यवस्थापन र कर्मचारीहरुको उपस्थितिमा एभकाडोको बिरुवा रोपेर स्थापना दिवस समारोहको शुभारम्भ गर्नुभएको थियो ।

संघको प्रदेश नं. ३ कार्यालय बनेपाको आयोजनामा नेफ्स्कूनका सञ्चालक उद्धव सापकोटाको अध्यक्षता र भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयका सचिव गोपिनाथ मैनालीको प्रमुख आतिथ्यतामा बनेपामा संघको ३२ औं स्थापना दिवस मनाइयो । संघमा आवद्ध संघसंस्थाका १६० भन्दा बढी प्रतिनिधिहरु माफ् संघका सदस्य सेवा विभाग प्रमुख दुर्गा प्रसाद ढकालले



स्थापना कालदेखि हालसम्म संघले हासिल गरेका उपलब्धी, संघले प्रदान गर्दै आएका सेवा सूविधाहरू, अवसर, चुनौती र भावी योजना लगायतका विविध विषयमा प्रस्तुतिकरण गर्नु भएको थियो ।

कार्यक्रममा संघका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत शिवजी सापकोटाले संघको भावि योजनाको जानकारी गराउँदै संघको फिल्ड कार्यालयहरू मध्ये प्रदेश नं. ३ कार्यालय उत्कृष्ट रहेकोले व्यवस्थापन समिति, कर्मचारी एवम् संघको प्रगतिमा सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण संघ संस्थाहरूलाई धन्यवाद सहित शुभकामना व्यक्त गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा आव २०७५/०७६ मा संघको नेपाल भर उत्कृष्ट शेयर खरीद गर्ने सामुदायिक साकोस पनौती, प्रदेश नं. ३ कार्यालय अन्तर्गत उत्कृष्ट बचत कारोवार गर्ने काभ्रेपलाञ्चोक जिल्ला बचत तथा ऋण सहकारी संघ लि. र प्रदेश नं. ३ कार्यालय अन्तर्गत उत्कृष्ट अन्तरलगानी कारोवार गर्ने बुडोल सामुदायिक साकोसलाई सम्मान गरिएको थियो ।

यसैगरी संघका अध्यक्ष डी.बी. बस्नेतले नेफ्स्कूनले हालसम्म साकोस अभियानमा पुऱ्याएको योगदानको चर्चा गर्दै साकोस एकीकरण, सन्दर्भ ब्याजदर निर्धारण र प्रस्तावित साकोस ऐनको सम्बन्धमा जानकारी दिनु भएको थियो ।

नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय सुर्खेतको आयोजनामा कर्णाली प्रदेशका ६० भन्दा बढी साकोसकर्मीहरूको उत्साहजनक सहभागिता सहित ३२ औं स्थापना दिवस मनाइयो । प्रमुख अतिथि कर्णाली प्रदेशका भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्री विमला के.सी. ले कार्यक्रमको उद्घाटन गर्दै सहकारी अभियानमा संघले आफ्नो छुट्टै छवि बनाएको र आफ्ना सदस्य संस्थालाई गुणस्तरीय बनाउन र कानून प्रति बफादार बनाउन क्रियाशील रहेकै कारण नेपालको साकोस अभियान अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा समेत परिचित रहन सफल भएको अभिव्यक्ति दिँदै

संघ र अभियान प्रति शुभकामना व्यक्त गर्नुभयो ।

स्थापना दिवसको अवसरमा फिल्ड कार्यालय सुर्खेतले जनहितकारी साकोस सुर्खेतलाई नविनतम प्रविधि मैत्री उत्कृष्ट सदस्य, जनकल्याण साकोस सुर्खेतलाई उत्कृष्ट बचत कारोवार कर्ता सदस्य, विरेन्द्रनगर साकोसलाई उत्कृष्ट शेयर कारोवार कर्ता सदस्य, जनजागरण साकोसलाई उत्कृष्ट अन्तरलगानी कारोवार कर्ता सदस्य र प्रगतीशील महिला विकास साकोसलाई महिलाको नेतृत्व तथा व्यवस्थापनमा संचालित उत्कृष्ट साकोस विधामा सम्मान गरेको थियो ।



संघको फिल्ड कार्यालय दाङ्गको आयोजना, सञ्चालक सदस्य कृष्ण प्रसाद नेपालको अध्यक्षता र जिल्ला समन्वय समिति दाङ्गका अध्यक्ष जितेन्द्रमान नेपालीको प्रमुख आतिथ्यतामा दाङ्गको घोराहिमा नेफ्स्कून स्थापना दिवस मनाइयो । कार्यक्रममा दाङ्ग जिल्लामा क्रियाशील विभिन्न सहकारी संघ संस्थाहरूका सञ्चालक समिति र कर्मचारीहरू गरी ६० जनाको उपस्थिती रहेको थियो । कार्यक्रममा संघको क्षेत्रीय कार्यालय बाँकेका क्षेत्रीय प्रमुख दिपक प्रसाद ढुंगानाले "साकोस सञ्चालनका चुनौती, अवसर

र सम्भावनाहरू विषयक कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो । कार्यक्रममा नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय दाङ्ग अन्तरगत शेयर लगानी तर्फ उत्कृष्ट नमुना साकोस, बचत कारोवार तर्फ उत्कृष्ट शुभ लक्ष्मी साकोस, ऋण लगानी तर्फ उत्कृष्ट डाँफे साकोस तथा नियमित कारोवार तर्फ उत्कृष्ट हाम्रो नोबेल साकोस लाई प्रशंसा पत्र सहित सम्मान गरिएको थियो ।

नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय मकवानपुरको आयोजना र प्रदेश ३ भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयका सचिव डा. योगेन्द्र कुमार कार्कीको प्रमुख अतिथ्यतामा मकवानपुरको हेटौडामा नेफ्स्कून

स्थापना दिवस मनाइयो । नेफ्स्कूनका महासचिव चन्द्रप्रसाद ढकालको अध्यक्षतामा सम्पन्न उक्त कार्यक्रममा संघका कार्यक्रम अधिकृत सुरज चालिसेले नेफ्स्कूनको बारेमा प्रस्तुतिकरण गर्नुभएको थियो ।

स्थापना दिवसको अवसरमा जिल्ला बचत तथा ऋण सहकारी संघ मकवानपुरका संस्थापक अध्यक्ष सुलोचना स्याङ्तान र पूर्ण बहादुर खनाललाई दोसल्ला ओढाएर सम्मान गरियो । नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय मकवानपुरको व्यवस्थापनका लागि अग्रणी भूमिका निर्वाह गरेकोले

जिल्ला बचत संघ मकवानपुरलाई सम्मान सहित प्रशंसापत्र प्रदान गरियो । संघमा आवद्ध मकवानपुरका ६७ साकोसहरूमध्ये उत्कृष्ट शेयर कोरोबार गर्ने संस्था महिला मिलन साकोस, उत्कृष्ट बचत गर्ने संस्था युवा साकोस, उत्कृष्ट अन्तरलागानी कारोवार गर्ने संस्था प्यासिफिक साकोसलाई सम्मान गरिएको थियो । त्यसैगरी महिलाहरूद्वारा सञ्चालित उत्कृष्ट साकोसहरूमा महिला जनचेतना साकोस, सक्रिय महिला साकोस र महिला जागृति साकोसलाई सम्मान गरियो । साथै उत्कृष्ट सदस्य साकोसहरूमा साइराम साकोस, संजीवनी साकोस, बज्रवारही साकोस र हातेमालो साकोसलाई सम्मान गरिएको थियो । त्यस्तै उत्कृष्ट सफ्टवेयर सञ्चालन गर्ने संस्थामा जनकल्याण साकोस, उत्कृष्ट दैनिक कारोवार गर्ने संस्थाहरू महामति साकोस र मकवानपुर नमुना प्रगती साकोसलाई सम्मान गरिएको थियो ।

जनकपुर फिल्ड कार्यालयको आयोजना, संघका कोषाध्यक्ष केशव प्रसाद पोखरेलको अध्यक्षता र प्रदेश नं. २ का सांसद माननीय राम अर्षिश यादवको प्रमुख आतिथ्यता सहित जनकपुर विमानस्थल उद्यान परिसरमा वृक्षारोपण, साकोसको विद्यमान अवस्था, सम्भावना र चुनौती विषयक कार्यपत्र प्रस्तुतिकरण र संघमा आवद्ध उत्कृष्ट संस्था सम्मान गरी स्थापना दिवस

कार्यक्रम मनाइयो । संघका कोषाध्यक्ष पोखरेलले कार्यपत्र प्रस्तुतिकरण गर्नुभयो । कार्यक्रममा नियमित बचत कारोवार तर्फ उत्कृष्ट शुभश्री साकोस, उत्कृष्ट शेयर खरिदमा आस्था साकोस, उत्कृष्ट ऋण कारोवार तर्फ वैष्णवी साकोस, महिला द्वारा सञ्चालित बुद्ध महिला साकोस र उत्पादन तथा सेवामा योगदान पुऱ्याउनेमा शुभारम्भ साकोसलाई सम्मान गरिएको थियो ।

नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय हरिवन, सर्लाहीको आयोजना, सर्लाही जिल्ला बचत संघका अध्यक्ष बाबुराम घिमिरेको अध्यक्षता र संघको लेखा सुपरिवेक्षण समित सदस्य शुभद्रा देवी महतोको प्रमुख आतिथ्यता सहित १२५ जना साकोसकर्मीहरूको सहभागितामा हरिवनमा नेफ्स्कून स्थापना दिवस मनाइयो । स्थापना दिवसको अवसरमा उत्कृष्ट शेयर खरिद गर्ने सगुन साकोस, उत्कृष्ट बचतमा संकल्प साकोस, उत्कृष्ट अन्तरलागानीमा समृद्धि साकोस, उत्कृष्ट नियमित कारोवार गर्नेमा ग्रामिण साकोस र उत्कृष्ट सफ्टवेयर प्रयोगकर्तामा स्वस्तिक साकोसलाई सम्मान पत्र प्रदान गरिएको थियो । साथै नियमित कारोवार गर्ने ११ साकोसहरूलाई समेत प्रशंसापत्र प्रदान गरिएको थियो ।

नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय विरगञ्ज, पर्साको आयोजना, सञ्चालक सदस्य भरत प्रसाद दवाडीको अध्यक्षता र विरगञ्ज महानगरपालिकाका उपप्रमुख

शान्ति कार्कीको प्रमुख आतिथ्यता सहित ७१ जना साकोसकर्मीहरूको सहभागितामा विरगञ्जमा नेफ्स्कून स्थापना दिवस मनाइयो । स्थापना दिवसको अवसरमा विविध विधामा उत्कृष्ट श्रीनिधि साकोस, शिवम् साकोस, विरगञ्ज साकोस र श्री हिमाल साकोसलाई सम्मानपत्र प्रदान गरिएको थियो ।

संघको डडेल्धुरा फिल्ड कार्यालयको आयोजना, सञ्चालक सदस्य माधव प्रसाद जोशीको अध्यक्षता र अमरगढी नगरपालिकाका नगर प्रमुख विशेश्वर प्रसाद ओझाको प्रमुख आतिथ्यतामा नेफ्स्कूनको ३२ औं स्थापना दिवस डडेल्धुराको तुफानडाँडामा सम्पन्न भएको छ । कार्यक्रममा उत्कृष्ट कारोवार गर्ने ५ संस्थाहरू क्रमशः दैनिक कारोवारमा सुन्दरपश्चिम साकोस, अन्तरलागानी कारोवारमा जगन्नाथ महिला साकोस, सफ्टवेयर सञ्चालनमा जिवनज्योति साकोस, बचत कारोवारमा अमरगढी साकोस र शेयर कारोवार लक्ष्मी साकोसलाई सम्मान गरिएको थियो ।

संघको कलंकी फिल्ड कार्यालयको आयोजना, सञ्चालक सदस्य दीपक पनेरुको अध्यक्षता र संघीय सांसद कृष्ण गोपाल श्रेष्ठको प्रमुख आतिथ्यतामा कलंकीमा ११० साकोसकर्मीहरूको उत्साहजनक सहभागिताका बीच नेफ्स्कून स्थापना दिवस मनाइयो । कार्यक्रममा विभिन्न विधामा उत्कृष्ट सदस्य संस्थाहरूलाई सम्मान गरिएको थियो । सम्मानित हुने संस्थाहरूमा सर्वोत्कृष्ट बचतकर्ता र सदस्यता नविकरणमा चन्द्रागिरी साकोस, महिलाद्वारा सञ्चालित महिला शक्ति साकोस, शेयर खरिदकर्ता हसना भास्तिपुर साकोस लगायत थप शेयर खरिदकर्ता साकोसहरू र नयाँ सदस्यहरूलाई सम्मान गरिएको थियो ।

संघको फिल्ड कार्यालय न्यूरोडको आयोजना र बरिष्ठ उपाध्यक्ष परितोष पौड्यालको प्रमुख आतिथ्यता सहित न्यूरोड काठमाडौँका ३८ जना साकोसकर्मीहरूको सहभागिताबीच





नेफ्स्कूनको ३२ औं स्थापना दिवस केक काटेर मनाइयो । संघको फिल्ड कार्यालय चावहिलको आयोजना, बरिष्ठ उपाध्यक्ष परितोष पौड्यालको अध्यक्षता र संघीय सांसद कृष्ण राइको प्रमुख आतिथ्यता सहित १२० जना साकोसकर्मीहरूको सहभागितामा चावहिलमा नेफ्स्कून स्थापना दिवस मनाइयो । स्थापना दिवसको अवसरमा उत्कृष्ट बचत कारोवार गर्ने सिंगापुर गोर्खा साकोस र उत्कृष्ट शेयर खरिदकर्ता साकोसहरू क्रमशः नेचुरल, जेष्ट, महिला प्रयास, कुमारी र पलाञ्चोक भगवती साकोसलाई सम्मान पत्र प्रदान गरियो ।

नेफ्स्कून भक्तपुर फिल्ड कार्यालयको आयोजना, भक्तपुर क्षेत्र नं. २ का माननीय डा. राजेन्द्र मान श्रेष्ठको प्रमुख आतिथ्यता, नेफ्स्कूनका पुर्व अध्यक्ष एवम् सल्लासहकार कैलाश भक्त प्रधानाङ्गको विशेष आतिथ्यतासहित विभिन्न संघसंस्थाका ९३ साकोसकर्मीहरूको सहभागितामा भक्तपुरमा नेफ्स्कून स्थापना दिवस मनाइयो । कार्यक्रममा उत्कृष्ट शेयर खरिद गर्ने सामुहिक साकोस, उत्कृष्ट बचत कारोवार गर्ने बाबा साकोस र उत्कृष्ट ऋण कारोवार गर्ने अमरज्योती साकोसलाई सम्मान गरिएको थियो ।

नेफ्स्कून सुनसरी फिल्ड कार्यालयको आयोजना, सञ्चालक सदस्य गोमा नेपालको अध्यक्षता र प्रदेश नं. १, का प्रदेश सभा सभामुख माननीय

प्रदिपकुमार भण्डारीको प्रमुख आतिथ्यतामा नेफ्स्कून स्थापना दिवस मनाइयो । साकोस अभियानको विद्यमान अवस्थामा नेफ्स्कूनको भूमिका विषयक कार्यपत्र संघका सञ्चालक सदस्य गोमा नेपालले प्रस्तुत गर्नुभएको थियो । कार्यक्रममा विभिन्न विधामा उत्कृष्ट सदस्य संस्थाहरूलाई सम्मान गरिएको थियो । शेयर कारोवारमा शुभलाभ साकोस, बचतमा फडानी साकोस, ऋण कारोवारमा सुन्दरपुर साकोस, उत्पादन तथा सेवा उपयोगमा रमाइलो साकोस, महिलाद्वारा सञ्चालित उत्कृष्ट साकोसमा दौतरी साकोस, सम्पर्क कार्यालयीय स्तरीयमा जनचाहना साकोसलाई सम्मानपत्र प्रदान गरिएको थियो ।

नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय भापाको आयोजना, सञ्चालक सदस्य घनश्याम अधिकारीको अध्यक्षता र प्रदेश नं. १ का आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्री हिक्मत कुमार कार्कीको प्रमुख आतिथ्यता सहित १७० सहकारीकर्मीहरूको सहभागितामा नेफ्स्कून स्थापना दिवस मनाइयो । स्थापना दिवसको अवसरमा उत्कृष्ट कारोवार तथा उत्पादन तथा सेवा प्रयोगमा डौंफे साकोस, चप्रामारी साकोस, नारी संकल्प साकोस र सहकारी अभियानमा अग्रणी भूमिकामा रहने ग्रामिण साकोसका प्रतिनिधि तिलचन पाठकलाई सम्मान गरिएको थियो ।

नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय दोलखाको आयोजना, जिल्ला बचत संघ दोलखाका अध्यक्ष जिवस राज खड्काको अध्यक्षता र जिल्ला समन्वय समिति दोलखाका प्रमुख डबल पाण्डेको प्रमुख आतिथ्यता सहित दोलखा र रामेछापका गरी ७५ जना साकोसकर्मीहरूको उत्साहजनक सहभागिता बीच नेफ्स्कून स्थापना दिवस मनाइयो । कार्यक्रममा संघका बरिष्ठ अधिकृत नविन राज दाहालले साकोस अभियानको अबको गन्तव्य विषयक कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नुभएको थियो ।

नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय रूपन्देहीको आयोजना, सञ्चालक सदस्य कृष्ण प्रसाद नेपालको अध्यक्षता, अर्थ, उद्योग तथा पर्यटन समितिका सभापति दधिराम न्यौपानेको प्रमुख आतिथ्यता सहित विभिन्न ६ जिल्लाका १५५ जना सहकारीकर्मीहरूको उत्साहजनक सहभागिता सहित बुटवल, रूपन्देहीमा नेफ्स्कून स्थापना दिवस मनाइयो । कार्यक्रममा फिल्ड कार्यालय अन्तरगतका पाल्पा, गल्मी, अर्घाखाँची, कपिलवस्तु, नवलपरासी (सुस्ता पश्चिम) र रूपन्देही गरी ६ वटा जिल्लाका संघमा बचत, शेयर तथा ऋण परिचालनमा योगदान पुऱ्याउने उत्कृष्ट साकोसहरूलाई सम्मान गरिएको थियो ।

नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय चितवनको आयोजना, सञ्चालक सदस्य शान्ति अधिकारीको अध्यक्षता र प्रदेश नं. ३, कृषि सामाजिक विकास सहकारी समितिका सभापति घनश्याम दाहालको प्रमुख आतिथ्यता सहित १६५ जना साकोसकर्मीहरूको सहभागितामा नेफ्स्कून स्थापना दिवस मनाइयो । कार्यक्रममा नेफ्स्कूनका व्यवसाय विभाग प्रमुख सञ्जयराज तिमल्सिनाले नेफ्स्कूनको विषयमा प्रस्तुतिकरण गर्नुभएको थियो । स्थापना दिवसको अवसरमा विभिन्न २८ विधामा उत्कृष्ट साकोसहरूलाई सम्मानपत्र प्रदान गरिएको थियो ।

नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय धादिङको आयोजना, संघका उपाध्यक्ष पार्वती



खौँड राईको अध्यक्षता र निलकण्ठ नगरपालिकाका नगर प्रमुख भीम प्रसाद ढुंगानाको प्रमुख आतिथ्यता सहित ६९ जना साकोसकर्मीहरूको सहभागितामा नेफ्स्कून स्थापना दिवस मनाइयो । स्थापना दिवसको अवसरमा उत्कृष्ट बचत गर्ने स्रोत परिचालन साकोस, उत्कृष्ट शेयर खरिद गर्ने साहारा महिला साकोस र नियमित बचत गर्नेमा निलकण्ठ महिला साकोस र हिमाल साकोसलाई सम्मान पत्र प्रदान गरिएको थियो ।

नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय लमजुङको आयोजना, सञ्चालक सदस्य चण्डी प्रसाद शर्मा पौडेलको अध्यक्षता र वेशीसहर नगरपालिकाका मेयर भूमानसिंह अर्यालको प्रमुख आतिथ्यता सहित ७० जना साकोसकर्मीहरूको सहभागितामा नेफ्स्कून स्थापना दिवस मनाइयो । स्थापना दिवसको अवसरमा उत्कृष्ट बचत गर्ने जनकल्याण साकोस, शेयर खरिद गर्ने कृषक जागरण साकोस, ऋणमा कालीगण्डकी साकोस, सेवा तथा उत्पादनमा हिमचुली साकोस र महिलाद्वारा सञ्चालितमा नारी साकोसलाई उत्कृष्ट सम्मान प्रदान गरिएको थियो ।

नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय कास्कीको आयोजना, सञ्चालक सदस्य भीम गुरुङको अध्यक्षता र गण्डकी प्रदेश सांसद प्रभा कोइरालाको प्रमुख आतिथ्यतासहित १०५ जना साकोसकर्मीहरूको उत्साहजनक

सहभागितामा पोखरामा नेफ्स्कून स्थापना दिवस मनाइयो । स्थापना दिवसको अवसरमा उत्कृष्ट कारोवार गर्ने पोखरा रोयल साकोस, आस्था साकोस, सिवाईसी साकोस, दीगो महिला साकोस र संगम साकोसलाई सम्मान पत्र प्रदान गरिएको थियो ।

नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय नेपालगञ्ज बाँकेको आयोजना, संघका लेखा सुपरिवेक्षण समित संयोजक दामोदर अधिकारीको अध्यक्षता र जिल्ला सहकारी संघ बाँकेका अध्यक्ष प्रेम प्रसाद सुवेदीको प्रमुख आतिथ्यता सहित बाँके र बर्दियाका गरी ९८ जना साकोसकर्मीहरूको उत्साहजनक सहभागितामा नेफ्स्कून स्थापना दिवस मनाइयो । स्थापना दिवसको अवसरमा सदस्य केन्द्रित संस्था सिको साकोस, उत्कृष्ट शेयर खरिदकर्ता नमस्ते साकोस, उत्कृष्ट बचत

कारोवार गर्ने विश्वासिलो साकोस, नविनतम् प्रविधि मैत्री हाप्पो मध्यवर्ति साकोस, महिलाद्वारा सञ्चालित महिला समाजसेवा साकोसलाई सम्मानपत्र प्रदान गरिएको थियो ।

नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय कञ्चनपुरको आयोजना, फिल्ड व्यवस्थापन उपसमिति सदस्य दमन बहादुर सिंहको अध्यक्षता र सुदुरपश्चिम प्रदेश सांसद मानबहादुर सुनारको प्रमुख आतिथ्यता सहित सुदुरपश्चिममा ७० जना साकोसकर्मीहरूको सहभागितामा कञ्चनपुरमा नेफ्स्कून स्थापना दिवस मनाइयो । स्थापना दिवसको अवसरमा उत्कृष्ट बचतमा जनता साकोस, ऋणतर्फ संगम साकोस, वस्तु तथा सेवा उपयोगमा सिर्जना साकोस, नविनतम् प्रविधि प्रयोगमा अर्थभूमि साकोस र उत्कृष्ट कारोवार गर्नेमा जनज्योती साकोसलाई सम्मान पत्र प्रदान गरिएको थियो ।

वि.सं. २०४५ साल श्रावण ३२ गते स्व. भोजराज घिमिरेको अध्यक्षतामा गठित तदर्थ समितिद्वारा स्थापित नेपाल बचत तथा ऋण संघको यात्राले ३२ औं वर्ष प्रवेश गरेको अवसरमा यही श्रावण ३२ गते देशव्यापी नेफ्स्कून स्थापना दिवस मनाइएको हो । देशभरका साकोसकर्मीहरूको उत्साहजनक सहभागितामा संघको केन्द्रीय कार्यालय लगायत २४ वटा फिल्ड कार्यालहरूबाट एकसाथ स्थापना दिवस मनाइएको थियो ।



नेफ्स्कून उत्कृष्ट सदस्य संघसंस्था एवं व्यक्ति सम्मान तथा पुरस्कार घोषणा



नेफ्स्कूनको श्रावण ३२ गते सम्पन्न ३२ औं स्थापना दिवसको अवसरमा संघले आ.व. २०७५/०७६ मा उत्कृष्ट कार्य गरेवापत विभिन्न विधामा उत्कृष्ट संघसंस्था एवम् व्यक्तिकरूलाई सम्मान तथा पुरस्कारको घोषणा गरेको छ ।

संघले गत वर्षको संस्थापक अध्यक्ष पुरस्कार विगत लामो समयदेखि सहकारी अभियानमा सक्रिय रूपन्देहीस्थित जनउत्थान साकोसका अध्यक्ष महिला सहकारीकर्मी ज्ञानु पौडेल र अभियानमा क्रियाशील काभ्रे जिल्ला बचत संघका अध्यक्ष रामहरी के.सी.लाई दिने घोषणा गरेको छ ।

नेफ्स्कून सर्वोत्कृष्ट साकोसमा ललितपुरस्थित कल्याणकारी साकोस र महिलाद्वारा सञ्चालित सर्वोत्कृष्ट साकोसमा सक्रिय महिला साकोस मकवानपुरलाई पुरस्कृत घोषणा गरेको छ । नेफ्स्कून प्रदेश स्तरीय उत्कृष्ट साकोसहरूमा प्रदेश नं. १ बाट सुन्दरपुर साकोस-मोरङ, प्रदेश नं. २ बाट नन्देश्वर महिला साकोस-सर्लाही, प्रदेश नं. ३ बाट नवजागरण साकोस-मन्थली, गण्डकी प्रदेशबाट पोखरा रोयल साकोस-पोखरा, प्रदेश नं. ५ बाट सामूहिक विकास साकोस-रूपन्देही,

कर्णाली प्रदेशबाट विरेन्द्रनगर साकोस सुर्खेत र सुदुरपश्चिम प्रदेशबाट जिवनज्योति साकोस-बैतडी पुरस्कृत घोषणा भएका छन् ।

नेफ्स्कून अग्रज व्यक्तित्व सम्मान अन्तर्गत महिलातर्फ संघको पूर्व लेखा सुपरिवेक्षण समिति सदस्य हुमा डी.सी. (दाङ) र पुरुषतर्फ नेफ्स्कूनका पूर्व सञ्चालक सुवर्ण कुमार कर्माचार्य घोषित हुनुभएको छ ।

उत्कृष्ट जिल्ला बचत तथा ऋण सहकारी संघमा बारा जिल्ला बचत संघ सर्वोत्कृष्ट संघ घोषित भएको छ । त्यसैगरी नेफ्स्कून विद्वता पुरस्कारमा सुर्खेतका लिलाधर तिवारी, पि.एच.डी., नेफ्स्कून राइफाईसन क्रेडिट युनियन पुरस्कारमा Centre for International Cooperation and Training In Agricultural Banking CICTAB - सिक्ट्याब, भारत पुरस्कृत घोषणा भएको छ ।

नेफ्स्कून पत्रकारिता पुरस्कारतर्फ ललितपुरस्थित क्लासिक एफ.एम.का पत्रकार कृष्णचन्द्र बस्नेत पुरस्कृत घोषित हुनुभएको छ । नेफ्स्कून उत्कृष्ट कर्मचारी पुरस्कारमा नेपालको साकोस अभियानको तर्फबाट

उत्कृष्ट व्यवस्थापक रूपन्देहीस्थित कोलिय देवदह साकोसका व्यवस्थापक विनोद पराजुली र नेफ्स्कूनको उत्कृष्ट कर्मचारीतर्फ बरिष्ठ अन्तरलगानी सहायक मनोज कार्की पुरस्कृत घोषित हुनुभएको छ ।

त्यसैगरी नेफ्स्कून प्रशंसा पुरस्कारतर्फ उत्कृष्ट नेकोस प्लस सफ्टवेयर प्रयोगकर्तामा मोरङ-बेलबारीस्थित लालीगुराँस साकोस, उत्कृष्ट बचतकर्तामा लमजुङस्थित जनकल्याण साकोस, उत्कृष्ट शेयर खरिदकर्तामा काभ्रेपलाञ्चोकस्थित सामुदायिक साकोस र उत्कृष्ट लघुवित्तमा काभ्रेपलाञ्चोकस्थित ज्योति मिर्मिरे साकोस पुरस्कृत हुने भएका छन् ।

अनुकरणीय उच्चस्तरको प्रविधि प्रयोग गर्ने साकोसमा नवलपरासीस्थित विकु साकोस पुरस्कृत घोषित भएको छ भने साकोस एकीकरण अभियानमा उत्कृष्ट हुने साकोसमा दोलखास्थित मिलिजुली साकोस उत्कृष्ट घोषित भएको छ ।

नेफ्स्कूनको स्थापना दिवसमा घोषणा गरिएको सम्मान तथा पुरस्कार संघको यही पौषमा हुने २८ औं साधारणसभामा वितरण गरिने संघले जनाएको छ ।

सहकारी संस्थालाई उत्पादन र व्यवसायमूलक बनाउन विद्यमान प्रतिकुल कानून बदल्नुपर्छ ।



अन्तर्वार्ता

नेपालको सहकारी क्षेत्रको इतिहासलाई हेर्दा यतिबेला सहकारी अभियान अत्यन्त महत्वपूर्ण क्षणमा आइपुगेको छ । नेपालको संविधानले तीन खम्बे अर्थनीतिको परिकल्पना गरेअनुसार सार्वजनिक, नीजि र सहकारी क्षेत्रमध्ये सहकारी एउटा प्रमुख क्षेत्रको रूपमा स्थापित छ । जसमा मुलुकको भण्डै ६५ लाख मानिस प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष रूपमा सहभागी छन् । नेपालको कुल ३४७६३ सहकारी संस्थामार्फत करिब ७ खर्ब रुपैयाँ परिचालन भएको तथ्यांक छ । सहकारी क्षेत्रमा संलग्न उक्त श्रम र पूँजीको परिचालन गरी उत्पादनशील क्षेत्रमा लगाएर सरकारले गरिबी निवारण र समृद्धिको आधारको रूपमा सहकारीलाई प्रोत्साहन गर्न खोजिरहेको छ । सहकारी सम्बन्धी ऐन, कानून, मापदण्ड, निर्देशन र मार्गदर्शनको पालना, सहकारी एकीकरण, सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा जोखिम व्यवस्थापन एवं सुरक्षा नीति कार्यान्वयनको अवस्था लगायत विविध विषयमा केन्द्रित रहेर भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्री पद्मा अर्यालसँग साकोस आवाजका सह-सम्पादक राधा पौडेलले गर्नुभएको कुराकानीको सारसंक्षेपः

नेपालको सहकारी अभियानको पछिल्लो अवस्था र अबको गन्तव्यलाई यहाँले कसरी लिनुभएको छ ?

सहकारीको वर्तमान अवस्था सुखद ठान्दछु । नेपालको सहकारी अभियानले

तीव्र गतिमा आफूलाई विकास गरेको छ । चुनौती भनेको यसलाई सही तरिकारले कसरी लान सकिन्छ भन्ने हो । केही केही जटिलताहरू हाम्रा सामु देखा परेका छन् । संस्थामा सुशासन कायम गर्ने, सहकारी आन्दोलनले प्राप्त गरेको आकर्षणलाई जोगाई राख्ने र समृद्धिको यात्रामा सहकारीलाई सही ढंगले परिचालन गर्ने हो भने सहकारीको भविष्य महत्वपूर्ण हुन्छ । त्यसैले यसका उपलब्धीको रक्षा सम्भावित जोखिम पहिचान र जोखिम न्यूनिकरण नै हो । म अत्यन्त आशावादी छु । मैले अभियानका साथीहरूलाई पनि बारम्बार भनेकी छु । सहकारी क्षेत्रमा आशंका र निराशाका कुरा गर्ने होइन । विश्वासको वातावरण सिर्जना गरौं । विश्वासका कुरा बाडौं । सुशासन ठूलो कुरा हो । हामीले सहकारीलाई सुशासनमा ल्याउने, समस्याग्रस्त सहकारीको संख्या कम गर्ने भनेर समस्याग्रस्त सहकारी संस्था स्थापना गर्नुपर्छ । तर त्यसको उल्टो समस्याग्रस्त सहकारीको संख्या कम हुनुको साटो दिनप्रतिदिन समस्याग्रस्त सहकारीको संख्या बढेको भएको सुन्दैछु । यो गलत भएको छ । समस्याग्रस्त सहकारीको संख्या न्यून गर्ने हाम्रो अभियान हो ।

दोस्रो जटिल समस्या भनेको सहकारी संस्था स्थापना गर्ने, शेयर सदस्यहरू बनाउने र पैसा संकलन भएपछि भाग्ने यस्ता संस्थाले सम्पूर्ण सहकारी

संस्थालाई आलोचित बनाउने काम भएको छ । एउटा संस्थामा बदमासी गर्ने त्यस्तो तत्व फेरी अर्को संस्थामा छिर्ने र त्यसलाई पनि दुषित बनाउन क्रियाशील बन्ने यस्ता प्रवृत्तिगत कुराहरूमा म सामेल छैन, हामी सामेल छैनौं भनेर पन्छिन मिल्दैन । यस्ता प्रवृत्तिगत समस्या भएका व्यक्तिहरूप्रति सचेत भएर सहकारी अभियानलाई सङ्गठित बनाउन सम्पूर्ण सहकारीकर्मीहरू र शेयर सदस्यहरू क्रियाशील र चनाखो बन्नुहोस् । एक दुई संस्था मात्र दूषित भएपनि अभियानमा दाग लाग्ने काम हुन्छ । सर्वप्रथम यसलाई निगरानी बढाउनुपर्ने मैले देखेकी छु ।

सँगसँगै यसको समाधानका निम्ति पनि पहल भइरहेको छ । बारम्बार हामी राष्ट्रिय सहकारी महासंघ, नेफ्स्कून अन्य विषयगत केन्द्रीय संघहरूसँग छलफलमा छौं । जोखिम कोष स्थापना, कर्जा सूचना केन्द्र, सहकारी एकीकरण, सम्पत्ति शुद्धीकरण निर्देशन कार्यान्वयन जस्ता विषयलाई पनि व्यवस्थित ढंगले अगाडि बढाउने विषयमा प्रक्रिया अगाडि बढिसकेको छ ।

सहकारी क्षेत्रको विकासमा कानूनी अड्कन छन् । एक आपसमा बाझिएका कानूनी व्यवधानका कारण सहकारीमा काम गर्ने वातावरण सहज छैन भनिन्छ नि ?

तुलना गरेर हेर्दा विगतमा कानून नै थिएनन् । हामीले सहकारी मैत्री

कानून निर्माण गरेका छौ । कानून पर्याप्त निर्माण भए, केही केही कानून बाभिएका छन्, बाभिएका र सहकारीलाई अवरोध पुऱ्याउने खालका कानून संशोधनको प्रक्रियामा अगाडि बढिसकेका छन् । ती बाभिएका कानूनहरूको पहिचना गरेर त्यसलाई शंसोधन गर्ने प्रक्रियामा सरकार अगाडि बढेको छ । त्यसैले विद्यमान अवस्था हेर्दा वा विगतलाई हेर्दा जे अभियन्ताहरूहरूले देख्नुभएको छ, जे मा सरकारको ध्यानाकर्षण भएको छ, त्यसलाई हामी मिलाएर लैजाने प्रक्रियामा छौ ।

अभियानको सुभाव, दृष्टिकोण पर्याप्त लिएका छौ । जे आयो त्यो हुवहु लागु हुन्छ भन्ने हुँदैन । अभियानको तर्फबाट पर्याप्त सुभाव लिने काम भएको छ, अब गर्नुपर्ने काम भनेको राज्यको ठाउँबाट उपयुक्त काम गरेर अगाडि बढ्ने हो । सहकारी एउटा शक्ति हो । सहकारी एउटा विकासको र समृद्धिको साभेदार निकाय हो । यसलाई सकारात्मक रूपबाट अगाडि बढाउनुपर्छ भन्ने कुरामा सरकार तयार छ ।

सहकारीमा पछिल्लो समय सन्दर्भ ब्याजदरको विषयले निकै चर्चा पायो । सहकारी विभागद्वारा जारी सन्दर्भ ब्याजदर लागु भएपनि सबै सहकारी संस्थाहरू यो निर्देशन मान्न तयार रहेको अवस्था छैन । सन्दर्भ ब्याजदरको यो आन्दोलन कति सान्दर्भिक छ ?

सन्दर्भ ब्याजदर निर्धारण गर्ने कुरा विभागको रजिष्ट्रारको जिम्मामा रहेने कानूनले व्यवस्था गरेको छ । अहिलेसम्म हामीले ब्याजदरमा एकरूपता ल्याउन सकेनौ । एकरूपता ल्याउन नसक्दा संस्थामा फरक फरक खालको ब्याज लगाउने स्थिति बन्यो । जनस्तरबाट यस विषयमा गुनासाहरू पनि आए । वेठिक मनसायका लागि काम गर्नेहरूका लागि ढोका खुला पनि बन्यो । अब त्यसो नगरौ । सहकारीहरूलाई एउटै विधिबाट चलाऔ । सहकारी ब्याजदरमा एकरूपता कायम गरौ भन्ने ढंगले

तुलना गरेर हेर्दा विगतमा कानून नै थिएनन् । हामीले सहकारी मैत्री कानून निर्माण गरेका छौ । कानून पर्याप्त निर्माण भए, केही केही कानून बाभिएका छन्, बाभिएका र सहकारीलाई अवरोध पुऱ्याउने खालका कानून संशोधनको प्रक्रियामा अगाडि बढिसकेका छन् ।

अभियन्ताहरूसँग छलफल गरेर विभागले पहिलो पटक सन्दर्भ ब्याजदर घोषणा गर्नु जुन साउन १९ गतेदेखि लागु पनि भएको छ । ब्याजदर निर्धारण आवश्यक छ । त्यसको सबैले पालना गर्नुपर्छ । तरपनि यससँग जोडिएर सहकारी अभियन्ताहरूका फेरी केही केही गुनासाहरू छन् । ती गुनासाहरूप्रति सकारात्मक बन्दै विभाग र अभियन्ताहरू बसेर त्यसको समाधान खोज्ने काम भइरहेको छ । त्यसमा अब हामी एक ठाउँमा पुग्नौ भन्ने विश्वास छ ।

सम्पत्ति शुद्धीकरणको कारवाहीमा सहकारीप्रति सरकार कठोर भएर

लागेको आरोप छ नी ? किन सम्पत्ति शुद्धीकरणका लागि सहकारीलाई पहिलो तारो बनाइएको हो ?

वास्तवमा सरकारले वित्तीय कारोवार गर्ने संस्थामा शुद्धता र सुशासन कसरी कायम गर्ने भन्ने महत्वपूर्ण पाटो हो । त्यसैले हामीले भन्यौ दश लाख भन्दा बढीको कारोवार गर्ने त्योसँग भन्दा विपरीतको काम गरेको वा सरकार ऐन कार्यान्वयनको लागि अगाडि बढेको हो । ऐन कार्यान्वयनका लागि मर्जरलाई पनि अभियानको रूपमा अगाडि बढाउन आवश्यक छ । वित्तीय क्षेत्रमा कारोवार गर्ने संस्था धेरै छन् । ती सबैमा अनुगमन गर्ने कार्य सम्भव छैन ।

सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ) निवारण ऐन २०६४ छ, उक्त ऐनको प्राक्धान अनुसार सहकारी विभागले २०७४ मा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी निर्देशन जारी गरेको हो । तर उक्त निर्देशिकाको कार्यान्वयन नगर्ने सहकारी संस्थाहरूको पहिचान गरेर अनुगमन गर्ने काम भएको छ । यसलाई सहकारीहरूले अन्यथा लिनुहुँदैन । कानून र निर्देशनको पालना त सबैले गर्नुपर्ने नि ।

हामीले पटक पटक भनेका छौ, वित्तीय कारोवार गर्ने सहकारी संस्थाहरूको संख्या कम गरौ ।

सबै संस्थालाई एकैचोटी अनुगमन गर्न सम्भव पनि छैन । सिस्टम जे छ सोही अनुरूप अगाडि बढ्ने हो । त्यसैले पटक पटक भनेका छौ, वित्तीय कारोवार गर्ने संस्था कम गरौ, एउटा अभियानकै रूपमा जान्छ र हामीले अनुगमन गर्ने पाटोलाई पनि सँगसँगै लैजाउँ भनेर अगाडि बढेका छौ । शुरुवाती दिनमा सानो संख्यामा अनुगमन शुरू भएको छ । अब अनुगमनको कामलाई व्यापक बनाएर सहकारीमा सम्पत्ति शुद्धीकरण विरुद्ध अभियान अगाडि बढ्छ ।

सहकारीमा भएको संख्यात्मक विकासलाई व्यवस्थित गर्न मन्त्रालयले सहकारी एकीकरणलाई जोड



दिएको छ, सहकारी एकीकरणलाई प्रभावकारी बनाउने के योजना छन् मन्त्रालयसँग ?

सहकारी एकीकरणका लागि केही प्रावधानहरू राखेर प्रोत्साहन गर्नुपर्छ भन्नेमा हामी लागेका छौं । के गर्न सकिन्छ भन्नेमा छलफल केन्द्रित छ । कार्यविधि पनि बन्दैछ । केही प्रावधानसहित अगाडि आउँछ । के गर्दा बढी भन्दा बढी सहकारीलाई मर्जर प्रति आकर्षण गर्न सकिन्छ भनेर अध्ययन पनि गरिराखेका छौं ।

संघीय संरचना अनुसार डिभिजन सहकारी कार्यालयहरू खारेज भएर स्थानीय, प्रदेश र संघीय सरकारको मातहतमा सहकारी सञ्चालित छन् । तर हालसम्म पनि स्थानीय निकायहरू सहकारी काम कारवाही प्रति निश्क्रिय छन् । यसमा किन ढिलाई भइरहेको हो ?

स्थानीय तहको कामको प्राथमिकतामा सहकारी परेन भन्ने मलाई लागेको छ । यति धेरै उत्साहका साथ सहकारीहरू आएका छन्, सहकारीको माध्यमबाट स्थानीय तहले धेरै फड्को मार्न सक्ने सम्भावनाहरू छन् । विकासका धेरै कामहरूमा सहकारीको सहयोग लिएर स्थानीय तहले छिटो छिटो काम गर्न सक्छ । सहकारीमार्फत कृषि फार्म, फलफुल, पशु जस्ता उत्पादनमूलक कामहरू र साना लघु घरेलु उद्योग सञ्चालन गर्न सकिन्छ । स्थानीय तहले आफ्ना पालिका र कार्यक्षेत्र भित्रका सहकारीहरूलाई परिचालन गर्न सक्ने

हो भने सहकारी क्षेत्रको ठूलो सहयोग रहन्छ ।

तर भौतिक पूर्वाधार विकासका कुरामा मात्रै स्थानीय पालिकाहरूको वेशी ध्यान गएको मैले पाएकी छु । स्थानीय तहले आफ्ना पालिका र कार्यक्षेत्र भित्रका सहकारीहरूलाई परिचालन गरेर धेरै काम गर्न सक्छन् तर त्यसतर्फ प्राथमिकता नपुगेको हो की भन्ने लागेको छ । स्थानीय तहलाई सहकारीको सम्पूर्ण जिम्मेवारी दिएको छ, तर पनि उहाँहरू प्राप्त अधिकारको प्रयोग गर्न सक्नुभएको छैन, आश्चर्यको कुरा छ । तल्लो तहबाट काम गर्न अप्ठ्यारो परेका विषयहरूलाई माथिबाट पनि हेर्ने र सहयोग गर्ने काम त भएकै छ तरपनि हामीले स्थानीय तहको विकास र समृद्धिका लागि सहकारी क्षेत्रको भूमिका महत्वपूर्ण छ है भनेर प्रेरित गर्ने काम गरिरहेका नै छौं । हुनत भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयले स्थानीय तहलाई सिधै निर्देशन गर्न मिल्दैन । सम्बन्धित प्रादेशिक मन्त्रालय मातहत जाने हो । अर्को कुरा जनप्रतिनिधिहरूको पनि सहभागिता सहित सहकारी सम्बन्धी प्रशिक्षण, गोष्ठी, अन्तरक्रिया सञ्चालन गरेर सहकारीको महत्व र सहकारी कानून कार्यान्वयनका लागि ध्यानाकर्षण गराउने काम भएको छ ।

स्थिरीकरण कोष सञ्चालन समितिले स्थिरीकरण कोष सञ्चालन कार्यविधि २०७६ को मस्यौदा तयार गरी श्रावण ६ गते मन्त्रालयमा पेश गरेको थियो,

त्यसैगरी, छुट्टै बचत तथा ऋण सहकारी ऐन, कर्जा सूचना केन्द्रको विषयमा पनि कहिले दुङ्गो लाग्ने स्थिति छ ।

स्थिरीकरण कोष आवश्यक छ । तत्काल कोष सञ्चालन हुनुपर्छ भनेर हामीले जोड दिएका छौं । सहकारी ऐन २०७४ ले पनि यस सम्बन्धी प्रष्ट व्यवस्था गरेको छ । अभियानको सुभाव प्राप्त भएको छ । हामीले प्राप्त सुभाव अध्ययन गरी मन्त्रालयको तर्फबाट अन्तिम दुङ्गोमा पुर्‍याइसकेका छौं, अहिले फाइल अर्थ मन्त्रालयको कानून महाशाखामा छ । यो प्रक्रियावद्ध रूपले अगाडि बढेको छ । यसप्रति सबै नै सकारात्मक भएको मैले पाएकी छु । यतिमात्रै होइन हामीले छुट्टै बचत तथा ऋण सहकारी ऐनको आवश्यकताको विषय र कर्जा सूचना केन्द्रको विषयमा पनि अभियन्ताहरूसँग बारम्बार पर्याप्त छलफल गरिरहेका छौं । उहाँहरूले सुभाव पनि पेश गर्नुभएको छ । यस कार्यका लागि मन्त्रालय एउटा समूह बनाएर क्रियाशील छ । यी सबै विषय अब अन्तिम अन्तिम निष्कर्षतिर पुगेको छ ।

सहकारी मार्फत उद्यमशीलता विकास सबैको साझा अभिव्यक्ति भएको छ । वास्तवमा सहकारीमार्फत उद्यमशीलता विकास कसरी गर्न सकिन्छ ?

सहकारी मार्फत उद्यमशीलता विकासका धेरै सम्भावनाहरू छन् । सहकारीमा एउटा मोटिभेसनल क्षमता भएको दक्ष मानव स्रोत छ । सहकारी

क्षेत्रमा एक खालको उर्जा र जागरण आएको छ, यो जागरण, स्रोत र साधनलाई हामीले समृद्धिको निम्ति प्रयोग गर्नसक्नुपर्छ भन्ने हाम्रो ठम्याई हो । अब सहकारीले उत्पादनमा जोड दिनुपर्छ, सहकारीहरू व्यावसायिक बनेर नै समृद्धिको यात्रालाई अगाडि बढाउने हो, यदि त्यसमा कानूनी व्यवधान छ भने सहकारी संस्थालाई उत्पादन र व्यवसायमा लान सक्ने गरी विद्यमान प्रतिकुल कानूनलाई बदल्नुपर्छ । सहकारीहरू पनि यो विषयप्रति तयार हुनुहुन्छ । हिजो जे परिस्थिति थियो त्यो अनुरूप सहकारी एक ढंगले स्थापना भए, सिद्धान्तहरू त्यही अनुरूप परिपालना गरिए । तर आज परिस्थिति बदलिएको छ । सरकारले सहकारी क्षेत्रलाई ठूलो रूपमा अगाडि बढाउने संकल्प गरेको छ । आर्थिक समृद्धिको यो महत्वपूर्ण यात्रामा सहकारीलाई कसरी सम्लग्न गराउने र सरकारी क्षेत्रबाट कसरी उपलब्धी लिने भन्ने कुरामा अब सबैले गम्भिरतापूर्वक सोचेर काम गर्नुपर्छ ।

गरिबी न्यूनिकरणका लागि मन्त्रालयको आगामी योजना के छ । गरिबी न्यूनिकरणमा सहकारीको भूमिका के रहन्छ ?

म भूमि स्रोत हो, सहकारी माध्यम हो । गरिबी GOAL हो । म मन्त्रालयमा आइसकेपछि यो सुत्रको माध्यमबाट सहकारीलाई गरिबी निवारणको लागि परिचालन गरी गरिबी न्यूनिकरणमा सहकारी महत्वपूर्ण माध्यम बन्नुपर्छ भनेर मैले पटक पटक सहकारीका कार्यक्रमहरूमा पनि बोलेको छु ।

मन्त्रालय अहिले आर्थिक असमानता न्यूनिकरण गरी गरिबीको रेखामुनी रहेको जनसंख्या वि.स. २०८७ सम्म ५ प्रतिशतमा र वि.स. २१०० सम्ममा शून्यमा भाग्ने लक्ष्यका साथ काम गरिरहेको छ । अझै पनि नेपालको कुल जनसंख्याको १८.७ प्रतिशत गरिबीको रेखामुनी रहेको छ । यो जनसंख्यालाई नेपालको ३४,७६३ सहकारीमा आवद्ध करिव ६५ लाख सदस्यहरूमार्फत सहकारीमा सम्लग्न

सहकारी
एकीकरणका लागि
केही प्रावधानहरू
राखेर प्रोत्साहन
गर्नुपर्छ भन्नेमा
हामी लागेका छौं ।
के गर्न सकिन्छ
भन्नेमा छलफल
केन्द्रित
छ । कार्यविधि
पनि बन्दैछ ।
केही प्रावधानसहित
अगाडि आउँछ ।

गराई उत्पादनशील क्रियाकलापमा जोडेर गरिबीको समस्या समाधान गर्न सकिन्छ भन्नेमा मन्त्रालय विश्वस्त छ ।

पहिलो चरणमा ४९ जिल्लामा गरिब परिवार पहिचान कार्यक्रम शुरू गरिएको छ । हालसम्म २६ जिल्लामा कार्यक्रम सम्पन्न भई ३ लाख ९१ हजार गरिब परिवार पहिचान भएको छ भने र बाँकी २३ जिल्लामा पनि काम चालु छ । जतिपनि रातो कार्ड प्राप्त गरिबहरू पहिचान भएका छन् उनीहरूलाई लक्षित गरी कार्यक्रम चलाइन्छ । यसमा सहकारीको भूमिका महत्वपूर्ण बन्नुपर्छ । अब सहकारीका सबै कार्यक्रमहरू गरिब लक्षित हुनुपर्ने, त्यसको लागि सहकारीले उद्योग व्यवसाय, सीप विकास सँग जोडिएका कार्यक्रमहरूमार्फत बढीभन्दा बढी गरिब लक्षित कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिन सकियो भने सहकारी गरिबी न्यूनिकरणमा सारथी बन्न सक्छ । सरकारले दिने गरिब लक्षित कार्यक्रमहरू पनि सहकारी मार्फत

नै चलाउने र सहकारीमा भएको साधन स्रोत पनि गरिब विकासको कार्यक्रममा लगानी गर्ने वातावरण सिर्जना गर्नुपर्छ ।

ग्रामिण तहमा आज सहकारी पनि भूईँमा छन्, गरिब पनि त्यही भूईँमा छन् । तीनै गरिब सहकारीका सदस्य छन् । बल्लो घर पल्लो घरमा बस्ने गरिब सदस्यहरूको जीवनस्तरमा आर्थिक सामाजिक परिवर्तन ल्याउनसक्ने सबैभन्दा नजिकको र आत्मिय संस्था अब सहकारी बन्नसक्नुपर्छ । अब गरिब लक्षित कार्यक्रमहरू केन्द्रबाट प्याकेज बनाएर यहीबाट गोष्ठी र कार्यक्रमहरू मात्र गरेर हुँदैन । आफ्नो स्थानीय परिस्थिति अनुसार स्थानीय तहलाई जिम्मेवार बनाएर स्थानीय भूगोल, क्षेत्र र सम्भावनाको आधारमा कार्यक्रम ल्याउनुपर्छ । सरकार र सहकारी साभेदार बन्नुपर्छ । माथिबाट नीति, कार्यक्रम र योजना दिने हो । मानवस्रोत साधन सहकारीको प्रयोग हुनुपर्छ र अगुवाई स्थानीय निकायले गर्नुपर्छ ।

अन्तमा साकोस आवाज मार्फत केही सन्देश.. ?

म अत्यन्त उत्साहित छु । हामी कोही पनि निराश हुनुपर्छ जस्तो मलाई लाग्दैन । सहकारी क्षेत्रले ठूलो फड्को मारिसकेको छ । अब केही केही काम बाँकी छ, त्यो हो व्यवस्थापनको । अब हामीले समयमै सहकारीलाई व्यवस्थित गरेर लान सकिएन भने केही डरलाग्दा दुर्घटना हुने सक्ने सम्भावना पनि छैदैन । त्यसैले अबको ७/८ वर्षमा सहकारीको भविष्य कहाँ पुऱ्याउने भनेर अहिल्य नै सोचिएन भने सहकारी क्षेत्रले भयानक दुर्घटनाको सामना गर्नुपर्ने हुनसक्छ । सम्भावित जोखिमहरूको पहिचान गरेर आफ्ना आफ्ना संस्थामा शुद्धता ल्याउन र शुद्धीकरणका निम्ति अभियानमा सहकार्य गर्न र अभियानको साख जोगाउन सम्पूर्ण सहकारीहरूमाफ यही सन्देश दिन चाहन्छु ।

नेफ्स्कून र जिल्ला बचत संघबीच साकोस सुशासन प्रवर्द्धन साभेदारी सम्झौता

नेफ्स्कून जिल्ला बचत संघ सेवा तथा व्यवसाय साभेदारी कार्यक्रम सञ्चालनका लागि भाद्र १७ गते संघको केन्द्रीय कार्यालयमा आयोजित विशेष कार्यक्रमका बीच ११ वटा जिल्ला बचत संघसँग दुईपक्षीय साकोस सुशासन प्रवर्द्धन साभेदारी सम्झौता भएको छ ।

नेफ्स्कून र जिल्ला बचत संघका प्रतिनिधिहरूबीच सदस्यहरूको हित संरक्षण तथा बचत ऋण सहकारीहरूको सुदृढीकरणका लागि व्यवसाय साभेदारी कार्यक्रम सञ्चालन सम्झौता भएको हो ।

नेफ्स्कून र जिल्ला बचत संघको व्यवसाय एकीकृत रूपमा सञ्चालन गर्ने, आवद्ध सदस्य संस्थाहरूलाई एकद्वार प्रणालीबाट सेवा सञ्चालन गर्ने, नेफ्स्कूनको पहुँच र सेवा ग्रामिण स्तर सम्म वृद्धि गर्ने, नेफ्स्कूनको सदस्यता र व्यवसाय वृद्धि गर्ने, सदस्य संस्थाहरूलाई वित्तीय अनुशासनमा कायम राख्न सहयोग गर्ने, साकोस एकरूपता प्रणाली कार्यान्वयनमा सहयोग गर्ने, जिल्ला बचत संघहरूको क्षमता विकास मार्फत आत्मनिर्भर बनाउने लगायतका विविध उद्देश्यसहित दुईपक्षीय सम्झौता भएको हो । साभेदारी कार्यक्रम सम्झौता गर्ने जिल्ला बचत संघहरूमा काठमाडौँ, सिन्धुली, दोलखा, मकवानपुर, धादिङ, चितवन, नवलपरासी, बारा, मोरङ, सुनसरी, दाङ र बागलुङ रहेका छन् ।

कार्यक्रमलाई संवोधन गर्दै संघका अध्यक्ष डी.बी. बस्नेतले नेफ्स्कून र



जिल्ला बचत संघ साभेदारी कार्यक्रम संघको संस्थागत सुदृढीकरण र सदस्यहरूमाथि सुरक्षित सेवा तथा व्यवसाय विस्तारका लागि रहेको बताउनुभयो । जिल्ला बचत संघको क्रियाशीलता अभिवृद्धिमार्फत सदस्यहरूमाथि चुस्त दुरुस्त र विश्वसनीय सेवाको पहुँच विस्तारका लागि सेवा तथा व्यवसाय साभेदारी सम्झौता फलदायी बन्ने बताउनुभयो ।

संघका बरिष्ठ उपाध्यक्ष परितोष पौड्यालले जिल्ला बचत संघको वित्तीय सक्षमता अभिवृद्धि, पूर्वाधार विकासमार्फत सदस्य सेवा मर्यादित, सुशासित, जीवन्त र क्रियाशील बनाउनका लागि साभेदारी आवश्यक रहेको बताउँदै बचत ऋण सहकारीको अन्तर्राष्ट्रिय सिद्धान्त अनुरूप साकोस सञ्जाल व्यवस्थापनको प्रारम्भ भएको जानकारी गराउनुभयो ।

संघका महासचिव चन्द्रप्रसाद ढकालले जिल्ला बचत संघका अध्यक्ष एवम् पदाधिकारीहरूलाई सम्झौतापत्र हस्तान्तरण गर्दै साकोस अभियान

अब एक भएर अगाडि बढ्छ, सबैले अभियानको भावना अनुरूप आफ्नो क्रियाशीलता अभिवृद्धि गर्न र नेफ्स्कूनले अगाडि सारेका व्यावसायीक र सदस्यमैत्री क्रियाकलापहरूमा साभेदारी विकासका लागि प्रारम्भिक शुरुवात भएको बताउनुभयो ।

संघका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत शिवजी सापकोटाले साकोस अभियानलाई सुरक्षित बनाउन सेवा तथा व्यवसाय, साकोस गुणस्तर सुनिश्चितता र वित्तीय सक्षमता अभिवृद्धि सँगै सदस्यहरूको हित संरक्षण तथा बचत ऋण सहकारीहरूको सुदृढीकरणका लागि बचत संघ व्यवसाय साभेदारी कार्यक्रम सञ्चालनको शुरुवात गर्न लागिएको जानकारी गराउनुभयो । त्यसैगरी भदौ २७ गते र ३० गते क्रमशः सर्लाही र कास्की जिल्ला बचत संघबीच पनि द्विपक्षीय सम्झौता भएको थियो ।

नेपालमा ७६ जिल्लाहरूबाट प्रतिनिधित्व गर्ने ३४०० भन्दा बढी बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरू र ६४ वटा जिल्ला



बचत तथा ऋण सहकारी संघहरू यस संघमा प्रत्यक्ष रूपमा आवद्ध छन् भने ८००० भन्दा बढी बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरू जिल्ला बचत संघ मार्फत यस संघको अभियानमा जोडिएका छन् । करिब २६ लाख शेयर

सदस्यहरूको अभिभावकको रूपमा रहेको यस बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघ वि.सं. २०५५ सालदेखि एशियाली ऋण महासंघ (ACCU) मा आवद्ध भई निरन्तर सहयोग, समन्वय र प्रतिनिधित्वकारी भूमिका निभाउँदै

आइरहेको छ भने विश्व ऋण परिषद्को क्रियाशील सदस्य भई नियमित रूपमा प्रविधि र समन्वयकारी भूमिकामा सहकार्य गरिरहेको छ ।

□ □ □

विश्व क्रेडिट युनियन दिवस एवं अन्तर्राष्ट्रिय गरिबी निवारण दिवस विश्वभर मनाइयो

अक्टोबर महिनाको तेस्रो बिहबार यस वर्ष October 17 मा अन्तर्राष्ट्रिय क्रेडिट युनियन दिवस (ICU Day 2019) विश्वभर विभिन्न कार्यक्रमको आयोजना गरी मनाइएको छ । विश्वभरका बचत तथा ऋण सहकारीहरूको एकमात्र छाता संगठन-विश्व ऋण परिषद् (WOCCU) ले यस वर्ष क्रेडिट युनियन दिवसलाई लक्षित गरी "स्थानीय सेवा, विश्वव्यापी पहुँच" (Local Service, Global Reach) नारा तय गरेको थियो । प्रविधिसँग वित्तीय सहकारीहरूको सहज पहुँच विस्तारका लागि ओकुले यस वर्ष आईसीयु डे को अवसरमा विश्वभर आयोजना गरिने विविध कार्यक्रमहरूलाई फेसबुक, ट्वीटर, इन्स्टाग्राम र लिङ्कडइन मार्फत दिनभर नै प्रकाशन र प्रसारण गर्दै सामाजिक सञ्जालहरूको व्यापक प्रयोग मार्फत क्रेडिट युनियन डे का गतिविधिहरूलाई आम जनमानसमा पुर्‍याउन अनुरोध गरेको थियो । अन्तर्राष्ट्रिय क्रेडिट युनियन डे मनाउने प्रचलन सन् १९४८ बाट प्रारम्भ भएको हो ।

साथै संयुक्त राष्ट्र संघ (United Nations) ले यस वर्ष "गरिबी निवारणका लागि बालबालिका, उनीहरूका परिवार र समुदायलाई सशक्तीकरण गर्न सहकार्य गर्ने" (Acting Together to Empower Children, their Families and Communities to End Poverty) नारा तय गरी विश्वव्यापी रूपमा गरिबी



निवारण दिवस मनाएको छ । संयुक्त राष्ट्र संघले सन् १९९३ देखि हरेक वर्ष अक्टोबर १७ का दिन अन्तर्राष्ट्रिय गरिबी निवारण दिवस (International Day for the Eradication of Poverty) मनाउँदै आइरहेको छ । यस वर्ष भूमि व्यवस्था सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयको आयोजना, राष्ट्रिय सहकारी महासंघको समन्वय, नेफ्स्कूनको व्यवस्थापन तथा सहकार्यमा राष्ट्रिय सहकारी विकास बोर्डको सभाहलमा असोज ३० गते ७१औं विश्व क्रेडिट युनियन दिवस र अन्तर्राष्ट्रिय गरिबी निवारण दिवस संयुक्त रूपमा मनाइयो । कार्यक्रमलाई संबोधन गर्दै प्रमुख अतिथि भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयका सचिव सूर्यप्रसाद गौतमले आर्थिक असमानता न्यूनीकरण गरी गरिबीको रेखामुनि रहेको जनसंख्या वि.सं. २०८७ सम्म ५ प्रतिशतमा र वि.सं. २१०० सम्ममा

शून्यमा झार्ने सरकारको लक्ष्यमा सबै सम्बद्ध निकाय र सहकारी क्षेत्रको समन्वय र सहकार्य आवश्यक हुने बताउनुभयो । उहाँले नेपालको कुल जनसंख्याको १८.७ प्रतिशत गरिबीको रेखामुनि रहेको जनसंख्यालाई नेपालको ३४,७६३ सहकारीमा आवद्ध ६५ लाख सदस्यहरूमार्फत सहकारीमा सम्लग्न गराई उत्पादनशील क्रियाकलापमा जोडेर गरिबीको समस्या समाधान गर्न सकिनेमा जोड दिनुभयो ।

"गरिबी निवारणका लागि बालबालिका, उनीहरूका परिवार र समुदायलाई सशक्तीकरण गर्न सहकार्य गर्ने" (Acting Together to Empower Children, their Families and Communities to End Poverty) अन्तर्राष्ट्रिय गरिबी निवारण दिवसको नारा र अक्टोबर महिनाको तेस्रो बिहबार मनाइने अन्तर्राष्ट्रिय क्रेडिट युनियन

दिवस (ICU Day 2019) को "स्थानीय सेवा, विश्वव्यापी पहुँच" (Local Service, Global Reach) नारा लिएर सहकारी मन्त्रालय, विभाग, राष्ट्रिय सहकारी महासंघ र नेफ्स्कूनले संयुक्त रूपमा आयोजना गरेको कार्यक्रममा नेफ्स्कूनका बरिष्ठ उपाध्यक्ष परितोष पौड्यालले गरिबी निवारणको राष्ट्रिय लक्ष्य र वित्तीय सहकारी अभियानको मार्गदिशा सम्बन्धी कार्यपत्र प्रस्तुतिकरण गर्नुभएको थियो ।

सहकारी मन्त्रालयका सहसचिव चन्द्रकला पौडेलले स्वागत मन्तव्य व्यक्त गर्नुभएको उक्त कार्यक्रममा राष्ट्रिय सहकारी विकास बोर्डका सहअध्यक्ष दक्ष पौडेल, गण्डकी प्रदेश सांसद एवम् राष्ट्रिय सहकारी महासंघका सञ्चालक प्रभा कोइराला, नेफ्स्कूनका

अध्यक्ष डी.बी. बस्नेत, राष्ट्रिय सहकारी महासंघका पूर्व अध्यक्ष दिपक प्रसाद बास्कोटा, युवा तथा साना व्यवसायी स्वरोजगार कोषका कार्यकारी निर्देशक विष्णु प्रसाद गौतम लगायतले शुभकामना मन्तव्य व्यक्त गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय, सहकारी विभाग, राष्ट्रिय सहकारी विकास बोर्ड, राष्ट्रिय सहकारी महासंघ, नेफ्स्कून, राष्ट्रिय सहकारी बैंक, विकास साभेदार संस्था का प्रतिनिधिहरू, सहकारी संस्थाका

Local Service. Global Reach.



International Credit Union Day – October 17, 2019

प्रतिनिधिहरू, पत्रकारहरू लगायतको उपस्थिति रहेको थियो ।

सदस्य केन्द्रीयता सूचांक मापन अभिमुखीकरण

सहकारी संस्थाको मूल्यांकन सदस्यहरूको उन्नयनमा आधारित रहने हुँदा संस्थाले सदस्य केन्द्रीयता सूचांक मापन गर्नुपर्दछ । सहकारी संस्था सदस्यहरूको बलमा खडा भएको हुनुपर्छ र सदस्यहरूकै व्यवहारोपयोगी हुनुपर्छ भन्ने विषयमा सूचांक मापन गरिन्छ ।

सहकारी सदस्य केन्द्रीयताका तीनोटा सूचकहरू छन् । यी आफैँमा महत्वपूर्ण र आपसमा परिपूरक सूचकहरू हुन् । संस्थापकीय सरोकार, सञ्चालकीय सक्रियता र संरक्षकीय सम्बन्धन यी तीनवटै आयामको सम्पूर्णतामा मात्र सदस्यको उन्नयन र प्रगति सम्भव बन्दछ । यसै उद्देश्यमा केन्द्रित रहेर नेफ्स्कून क्षेत्रीय कार्यालय बाँकेको आयोजनामा साकोसहरूका लागि सदस्य केन्द्रीयता मापन अभिमुखीकरण कार्तिक १८ गते नेपालगञ्जमा सम्पन्न भएको छ ।

नेफ्स्कूनका सञ्चालक सदस्य यज्ञ प्रसाद ढकालको अध्यक्षता र नेफ्स्कूनका लेखा सुपरिवेक्षण समित



संयोजक दामोदर अधिकारीको प्रमुख आतिथ्यता रहेको उक्त अभिमुखीकरणमा बाँके, बर्दिया, सुर्खेत र सल्यान जिल्लाका विभिन्न साकोसहरूबाट गरी ७६ जनाको सहभागिता रहेको थियो ।

नेफ्स्कूनका लेखा सुपरिवेक्षण समिति संयोजक दामोदर अधिकारीले कुनै संघ संस्थाहरू ठूलो मात्र हुनुले त्यति धेरै महत्व नराख्ने धारणा राख्दै संघ र संस्थाहरू दीगो र गुणस्तरयुक्त हुन जराहरू बलियो र फराकिलो हुनुपर्ने बताउनुभयो । तरलता व्यवस्थापनसँग

संस्थाको ख्याति, सञ्चालक तथा व्यवस्थापनको भविष्य, सदस्यको बचतको सुरक्षा, सहकारी अभियानको प्रतिष्ठा लगायतका विषय जोडिएको हुदाँ यी विषयहरूमा साकोसले सधै ध्यान दिनु पर्नेमा जोड दिँदै संस्थालाई नीति, विधि र प्रविधिमा चलाउनु पर्ने, संस्थाले वित्तीय अनुशासनलाई ध्यान दिनुपर्ने बताउनुभयो ।

अभिमुखीकरण सहजिकरण संघका बरिष्ठ अधिकृत दिपक प्रसाद ढुगानाले गर्नुभएको थियो ।

नेपालको अर्थराजनीतिमा वित्तीय सहकारीको कार्यदिशा

परितोष पौड्याल

वरिष्ठ उपाध्यक्ष
नेफ्रस्कून



गौरवपूर्ण इतिहासका तीन दशकमा हामीले हासिल गरेका अनुभव, उपलब्धी, आन्तरिकीकरण गरेका उच्च प्रविधि र कुशल अभ्यासका माध्यमले जुन शक्ति सञ्चय गरेका छौ, यसको जगमा टेकेर अर्थराजनीतिक रूपान्तरणको आयामलाई पूर्णता दिनु पर्दछ ।

जनसंख्याको प्रवृत्तिको विश्लेषणमा नेपालको आसन्न २५ वर्ष प्रवल सम्भावनाका र अत्यन्त चुनौतीका वर्षहरू छन् । वि.सं. २१०० मा "समृद्ध नेपाल र सुखी नेपाली"को सोचलाई पूर्णता दिन २०७९ र २०८९ का मध्यवर्ति लक्ष्यहरू अति कम विकसित मुलुकबाट स्तरोन्नति र दीगो विकास लक्ष्यको प्राप्तिको गन्तब्यलाई संवोधन गर्ने गरी सहकारी क्षेत्रले सैद्धान्तिक पक्षको गतिशीलता, नैतिक पक्षको नेतृत्व र उच्च प्रविधिक सामर्थ्यमा जोड दिनु समय सापेक्षित नवसिर्जना, स्रोत र साधनको प्रभावकारिताका लागि आगामी कार्यदिशा परिभाषित गर्नु पर्दछ । गौरवपूर्ण इतिहासका तीन दशकमा हामीले हासिल गरेका अनुभव, उपलब्धी, आन्तरिकीकरण गरेका उच्च प्रविधि र कुशल अभ्यासका माध्यमले जुन शक्ति सञ्चय गरेका छौ, यसको जगमा टेकेर अर्थराजनीतिक रूपान्तरणको आयामलाई पूर्णता दिनु पर्दछ ।

वित्तीय समावेशीकरण :

वित्तीय सहकारीले सदस्यले स्वीकार गर्नसक्ने मुल्य निर्धारण गरी सदस्यलाई दिने सेवाका लागि संस्थालाई वित्तीय सक्षमता, सदस्यलाई वित्तीय उपलब्धता र सदस्यहरूको वित्तीय पहुँचलाई सुनिश्चित

गरिनु पर्दछ । वित्तीय सहकारी संस्था सदस्यहरूको जीवनस्तर परिवर्तनका लागि स्वेच्छिक र खुला रूपमा एकतृत भएका उस्तै दायित्व लिन स्वीकार गरेका व्यक्तिहरूको संगठित र स्वशासित संस्था हो । वित्तीय सहकारी संस्थाहरू कुनैपनि प्रकारको भेदभाव जाति, राष्ट्रियता, लिङ्ग, धर्म र राजनीतिको आधारमा भेदभाव नगरी वित्तीय सक्षमता, वित्तीय उपलब्धता र वित्तीय पहुँच निर्धारण गरी वहन गर्ने सक्ने वित्तीय उत्पादन र सेवाहरूको प्रयोग हो । एफ डब्लु राइफाइसनले भनेको जस्तो स्व सहयोग, स्व शासन र स्वउत्तरदायित्वको आधारमा कुनै पनि जाती, लिङ्ग, धर्म, राष्ट्रियता र राजनीतिको भेदभाव विना वित्तीय सहकारीमा मानिसहरू वित्तीय कारोवार गर्न मात्र होइन आफ्नो जीवनस्तर बदल्न, व्यवसायिकीकरण, सामाजिकीकरण र मानविकीकरणको प्रक्रियाको लागि संगठित हुन्छन् । सहकारीमा अवसरको उपलब्धतामा र वित्तीय पहुँचमा समानता हुन्छ । सहकारीको स्थापना समाजमा बहिस्करण र बाधाहरूका विरुद्ध उस्तै विचार भएका मानिसलाई संगठित र संबोधन गर्न हो । आधुनिक युगमा नेपालको सन्दर्भमा सहकारी समाजवाद निर्माणमा आर्थिक नेतृत्व र देशको नेतृत्वको

मुख्य धाराको सोच हो । नेपालको अर्थराजनीतिको संवैधानिक दायित्व पुरा गर्न औपचारिक वित्तीय प्रणाली मार्फत विशाल जनसंख्यामा कारोवार, भुक्तानी, बचत, ऋण र बीमाको पहुँच भरपर्दो र दीगो रूपमा विस्तार गर्नु हो । सदस्यहरूले सैद्धान्तिक गति र कुशल अनुभवबाट सदस्यहरूलाई उपयोगी र सस्तो वित्तीय उत्पादन र सेवा स्थायी रूपमा र आपसी समझदारीमा पुरा गर्दछन् । यस्तो वित्तीय समावेशीकरण गरिबी निवारण र समृद्धिको आधार हो ।

सदस्यहरूलाई सम्पूर्ण वित्तीय समाधानको लागि संस्थागत पूँजीको विकास गर्दै वित्तीय सहकारीले निरन्तर उच्च प्रविधिमा आधारित गुणस्तरिय सेवा दिनु पर्दछ । दीगो वित्तीय सेवाको लागि संस्थाले सञ्चालन खर्च, लागत खर्च, बचत र ऋणमा स्वच्छ ब्याजदर, शेयरमा उचित लाभांश, वित्तीय सुचांकोको सन्तुलित र सुरक्षित अवस्थामा ध्यान दिई सदस्यको विश्वास र सञ्चालकको निर्दिष्ट आचरणको आधारमा संस्थाको दिगोपना र स्थायित्वको प्रत्याभूति गर्नु पर्दछ । दीगो वित्तीय सेवा लागि दुई आधार हुन्छन् : वित्तीय कारोवारको दिगोपना र संस्थाको दिगोपनाको लागि वित्तीय बजारमा सहकारीको पहुँच र वित्तीय सक्षमता, बचत र ऋणमा प्रतिस्पर्धात्मक ब्याजदर सहितको स्थान, अध्यावधिक नीति र आधुनिक प्रविधिको आधारमा प्रभावकारी सञ्चालन र कुशल व्यवस्थापन तथा कर्मचारीको सन्तुष्टि, सदस्यताको विस्तार तथा सन्तुष्टि, अनिवार्य नियमित बचत तथा उद्यमशीलतामा आधारित ऋणको आकारमा वृद्धिको माध्यमबाट दीगो वित्तीय सेवालाई सुनिश्चित गर्नु पर्दछ ।

सदस्यको लाभवृद्धि नै सहकारी संस्थाको मुल लक्ष्य हो । बचत प्रोत्साहनको माध्यमबाट ऋण लगायतका सेवाको प्रतिस्पर्धात्मक ब्याजदर निर्धारण गर्नु पर्दछ । संस्थाको वित्तीय सक्षमता संगै संस्थाले सेवाका सर्त र सेवाका दरलाई प्रतिस्पर्धात्मक बनाई सदस्यहरूको आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक र पर्यावरणीय अधिकारको प्रत्याभूति गर्न

पहल गर्छन् । आर्थिक लाभवृद्धिको लागि नीजि लगानीको प्रवर्द्धन, स्वरोजगारको सिर्जना, साना उद्योगमा सहयोग, रोजगारीको पहुँचमा प्रगति, सम्पत्तिको मुल्यमा वृद्धि, आर्थिक अनिश्चितताको समयमा स्थिरता कायम राख्न र उर्जाको मुल्यलाई स्थिर राख्न सहयोग प्रधान गर्दछ ।

संस्थाले आफ्ना सदस्यलाई आर्थिक, सामाजिक, लोकतान्त्रिक र व्यवसायिक विकासको लागि व्यक्तिगत वित्त, पैसा र लगानी सम्बन्धित विषय सहित विभिन्न वित्तीय क्षेत्रको शिक्षा र सक्षम वित्तीय साक्षरता हो । वित्त शिक्षाको तालिम र प्रशिक्षण मानव जीवनको अपरिहार्यता हो । समयको सापेक्षतामा विकास भएका बचत, ऋण, ऋणको बृहत्तर प्रयोग, वित्तीय योजना र व्यक्तिगत र पारिवारिक वजेटको माध्यमबाट आर्थिक विकास कुल ग्राहस्थ उत्पादनमा वृद्धि, राष्ट्रिय आयमा वृद्धि र प्रतिव्यक्ति आयमा योगदान पुर्‍याउनु पर्दछ । सहकारी संस्थाले हरेक सदस्यलाई आफ्नो वित्तीय स्रोत र आवश्यकताको लागि वित्त परिचालनको प्रभावकारी निर्णय लिने कौशलता र ज्ञान भण्डार, शिक्षा, तालिम र सूचना दिनु पर्दछ । संस्थाले सदस्यलाई संस्थाका आधारभूत अधिकार, समाजका आघाभुत मान्यता र व्यक्तिका मुख्य दायित्वको शिक्षा पनि प्रदान गर्नु पर्दछ । सदस्यलाई आत्मनिर्भरता, आर्थिक वृद्धि र वित्तीय स्थिरताको लागि सहयोग पुग्छ । सदस्यको जीवनमा वित्तीय मार्गचित्र दिन्छ । व्यक्तिगत वित्तसम्बन्धी विषयलाई कुशल तरिकाले व्यवस्थापन गर्न सदस्यलाई सहयोग पुग्दछ । व्यक्तिगत वित्तपोषण, बीमा, अचल सम्पत्ति, कलेज, सेवानिवृत्त, करयोजनाको भुक्तानी, पूँजी बजारको ज्ञान र लगानी प्रवर्द्धन जस्ता व्यक्तिगत निर्णयगर्ने क्षमताको विकास गर्दछ । लाभमा आधारित बचत, मुद्राको समयको मुल्य लगायतका विषयमा वित्तीय निर्णय लिन्छ ।

यो युगको गन्तव्य वि.स. २१०० सम्म पढ्दा बचत तथा ऋण सहकारी अभियानका प्राथमिकताहरू :

१. साकोसको वित्तीय संक्षमता, प्रतिस्पर्धात्मक स्थान र वित्तीय सुरक्षा :

सदस्यहरूको विश्वास कायम राख्न वित्तीय सहकारी संस्था सुरक्षित वित्तीय गन्तव्य रूपमा स्थापित गर्नु पर्दछ । मानिसका मनोवृत्तिमा भएका परिवर्तन, समाज विज्ञानले प्राप्त गरेको नयाँ उचाई, मानिसहरूका परिवर्तित चेतनाको स्तर, विश्व वित्तीय बजारले निर्माण गरेका एप्लिकेशन, स्वचालित कार्यलय, वित्तीय सहकारी क्षेत्रको मुद्रा प्रवाहप्रणालीको एकद्वार प्रणाली र विद्युतीय प्रविधिको भरपर्दो उच्च सुरक्षा प्रणालीको विश्वसनीयता कायम गरी सदस्यहरूमा सम्पूर्ण वित्तीय समाधान दिन सक्षम अभियानको निर्माण गर्नु पर्दछ । विश्वव्यापी रूपमा विकास भएका कागज रहित, मुद्रा रहित र चेक विहिन आर्थिक प्रणालीलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन प्राविधिकीकरणको आयामलाई गति दिई नियमन र अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाउनु पर्दछ । संस्थाको वित्तीय स्थायित्व र सुरक्षाका लागि बचत सुरक्षा कोष र स्थिरीकरण कोष, वित्तीय सहकारीको बीमा कम्पनीको दायरामा सबै साकोसहरू समावेश हुनु पर्दछ । सदस्यहरू अन्य वित्तीय सेवा प्रदायककोमा नगई बचत र ऋण दुवैमा प्रतिस्पर्धात्मक दर कायम गरी सदस्यको आकर्षणको वित्तीय गन्तव्यको रूपमा साकोस अभियालाई प्रश्रुत सेवामा अभियानलाई संस्थागत गर्नु पर्दछ ।

- समाजमा वित्तीय शिक्षाको ज्ञान दिलाई सदस्यहरूको आर्थिक जीवनस्तर सुधार गर्न
- सदस्यहरूमा समावेशीकरण मार्फत वित्तीय पहुँच र वित्तीय अवसर सिर्जना गर्न
- सदस्यहरूले आफ्ना लागि आफैँ पूँजीनिर्माण गरी सामाजिक पूँजीको प्रभावकारिता मार्फत धन सिर्जना र आय श्रृंखला विकास गर्न
- सदस्यहरूमा अनिवार्य नियमित बचत प्रवर्द्धन गरी अनिवार्य

लगानीका लागि उत्तम विकल्पको छनौट गर्न सक्ने ज्ञान, सीप र क्षमताको विकास गर्न

- तीन खम्बे अर्थराजनीतिको आयामलाई मजबुत बनाउन, सहकारीता मार्फत उद्यमशीलता विकास र उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्न
- सदस्यहरूलाई उच्च वित्तीय प्रविधिमा आधारित व्यवसायिक समाधानलाई आत्मसात गरी आधुनिक युगको प्रतिस्पर्धात्मक नागरिकको रूपमा विकसित गर्न

२. विधिको केन्द्रीयता :

वित्तीय सहकारी सञ्चालनको आधारभुत मान्यताको सन्दर्भमा वित्तीय सहकारीका प्रणेता एफ डब्लु राइफाईसनले सन १८५२ मै स्व सहयोग, स्व शासन, स्व उत्तरदायित्व र स्व नियमन (Selfhelp, Self governance and self responsibility) आधार बनाई एकको लागि सबै र सबैको लागि एकको मर्मका साथ वित्तीय सहकारी सञ्चालन गर्ने विषयलाई जोड दिनुभएको थियो । समकालिन विश्वमा सहकार्यताको संस्कृतिका लागि समुदायमा आधारित र सदस्य केन्द्रित संस्थाको विकासका लागि सामाजिक लोकतन्त्रको नमुनाको रूपमा वित्तीय सहकारीको स्थान विश्वव्यापी रूपमा स्थापित छ । सिद्धान्तहरूमा केन्द्रित भई वैद्विक प्रविधिको गतिशीलतामा उच्च व्यवसायिक समाधान आजको माग हो । त्यसैले वित्तीय सहकारीहरू स्व नियमनबाट सञ्चालित हुन्छन् । दैनिक रूपमा प्रमुख कार्यकारी अधिकृतले वित्तीय र प्रगतिका योजना र लक्ष्यको कार्यान्वयनको अनुगमन र विश्लेषण, सञ्चालक समितिको मासिक नियमित बैठकमा संस्थाको स्थिति विवरणको समीक्षा, कम्तिमा ३ महिनामा आन्तरिक लेखा तथा लेखा सुपरिवेक्षण समितिको लेखापरीक्षण र हरेक वर्ष वार्षिक साधारणसभाबाट लेखा परीक्षक नियुक्त गरी चालु आर्थिक वर्षकै बीच बीचमा तालिकावद्ध लेखापरीक्षण गर्ने, सम्वद्ध नियामक निकाय र आवद्ध केन्द्रीय संघ मार्फत स्थलगत र प्रविधिको आधारमा

समकालिन विश्वमा
सहकार्यताको
संस्कृतिका लागि
समुदायमा आधारित
र सदस्य केन्द्रित
संस्थाको विकासका
लागि सामाजिक
लोकतन्त्रको
नमुनाको रूपमा
वित्तीय सहकारीको
स्थान विश्वव्यापी
रूपमा स्थापित
छ । सिद्धान्तहरूमा
केन्द्रित भई
वैद्विक प्रविधिको
गतिशीलतामा
उच्च व्यवसायिक
समाधान आजको
माग हो ।

अनुगमनको व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ ।

- सरकारको नियामक र प्रवर्द्धनात्मक भूमिकालाई प्रष्ट परिभाषित गरी सबै तहमा संस्थाहरूको सञ्चालन, व्यवस्थापन र विकासका कानूनी संहिता, नीति, नियममा एकरूपता कायम गर्नु,
- साना र अव्यवस्थित साकोसहरूको संख्यात्मक वृद्धिलाई रोकी स्तरीकृत गुणस्तर सुधार गर्नु परिवर्तनशील उच्च प्रविधि प्रयोगमा सहकारी मानव संसाधन (अभियन्ता र कर्मचारी) को कार्यगत दक्षता अभिवृद्धि गर्नु,

- संस्थागत सम्पति वृद्धिको लागि सदस्य र संस्थाको वित्तीय अनुशासनलाई प्रभावकारी नियमन गर्नु, प्राविधिक सीप विकास र परिवर्तित प्रविधिको प्रयोगका लागि वाधक बनेका व्यावसायिक सीमा र आर्थिक मितव्ययिता संवोधन गर्नु, नागरिकमा सम्यताको शिक्षा, व्यवसायिक शिक्षा र वित्तीय शिक्षालाई प्रभावकारी बनाउनु, वित्तीय सहकारीको सञ्जाल व्यवस्थापन मार्फत अभियानको संस्थागत स्थायित्व र सुरक्षाको प्रत्याभूति दिनु,

- सिर्जनशीलता व्यवस्थापन र उत्पादकत्व व्यवस्थापन मार्फत वृद्धि, विकास र लगानीका क्षेत्र पहिचान गर्नु ।

३. जोखिममा आधारित सघन सुपरिवेक्षण :

वित्तीय सहकारी उच्च जोखिमको क्षेत्र हो । भाखा नाघेको ऋण, बजार, सञ्चालन, तौरतरिका, तरलता, व्यवसाय आदिमा हुने जोखिमहरूको विश्लेषण गरी नियन्त्रण गर्नसकिने जोखिमलाई नियन्त्रण गर्ने, नियन्त्रण गर्न नसकिने जोखिमलाई न्यूनिकरणको रणनीति बनाई कार्यान्वयन गर्नु पर्दछ । बचत तथा ऋण सहकारीमा कुल ७ वटा जोखिमहरू छन् जसलाई बजारको जोखिम जुन परिमाणात्मक हुन्छ भने अर्को संस्थागत जोखिम गुणात्मक हुन्छ । परिमाणात्मक जोखिममा तीन जोखिमहरू ऋण जोखिम, ब्याजदर जोखिम, तरलता जोखिम पर्दछन भने गुणात्मक जोखिममा चार जोखिमहरू लेनदेन जोखिम, कानूनी संहिताको पालनामा जोखिम, रणनीतिक जोखिम र प्रतिष्ठाको जोखिम पर्दछन् । संस्थाको सम्भावित दुर्घटनालाई समयवद्ध र योजनावद्ध रूपमा न्यूनिकरण र नियन्त्रण गर्ने यी जोखिमलाई संवेदनशीलताका साथ ध्यान दिनु आवश्यक हुन्छ ।

४. संस्थागत पूँजीलाई प्राथमिकता दिनु :

वित्तीय सहकारीको दीगो विकासको आधार संस्थाको संस्थागत पूँजी हो । वित्तीय सहकारी क्षेत्रको कुल सम्पत्तिको आधारमा संस्थागत पूँजीको अनुपातको न्यूनतम १० प्रतिशतको दरमा रहनु पर्दछ । अभियानमा संस्थागत पूँजीको वृद्धि नै नागरिक समृद्धि आधार हो । जसले नागरिकको संस्तो र न्यायीक वित्त प्रणालीमा पहुँच, वित्तीय समावेशीकरणलाई साकार स्वरूप दिई आर्थिक सशक्तिकरण सामाजिक न्यायको स्थापनामा सहयोग पुऱ्याउँदछ । यसले बजारमा उत्पन्न प्रतिस्पर्धात्मक स्थितिमा संस्थाको सेवालाई बजारको प्रतिस्पर्धामा मुख्य निर्धारणको बचतमा बढी दिने र ऋणमा कम ब्याजदर दिने आधार स्थान कायम राख्न सहज हुन्छ । सञ्चालन सम्बन्धी घाटालाई सुरक्षा प्रदान गर्दछ । यो पूँजीले संस्थालाई निरन्तर वृद्धि र विकासमा टेवा पुऱ्याई संस्थाको दीगो विकास र प्रगतिलाई स्थायित्व दिन्छ ।

५. वृद्धि र विकास सुनिश्चित गर्ने :

सहकारी संस्था दीगो हुनको लागि यसको नियमित वृद्धि र विकास आवश्यक हुन्छ । हरेक संस्थाको सम्पत्तिको वृद्धि र संस्थाको विकास निरन्तर रहनु पर्दछ । संस्थाको वृद्धिमा त्यो देशको मुद्रास्फितिदर भन्दा १० प्रतिशत र सदस्यता वार्षिक १५ प्रतिशत भन्दा बढी हुनु पर्दछ ।

६. नकमाउने सम्पत्तिको अनुपात घटाई खराब ऋणको असुलिमा प्राथमिकता दिने :

नकमाउने सम्पत्तिहरू जस्तै भवन, जग्गा, गाडि, कम्प्युटर, फर्निचर, कार्यालय संरचनागत पक्षमा जहिले पनि उत्पादनका साधनहरूबाट संस्थाको कमाई गर्ने क्षमता ह्रास हुन नदिन केन्द्रित हुनु पर्दछ । संस्थागत पूँजीको ५० प्रतिशत रकमसम्म नकमाउने सम्पत्तिको रूपमा राख्न सकिन्छ भने कुल सम्पत्तिको ५ प्रतिशत भन्दा बढी रकम नकमाउने सम्पत्तिमा राख्नु हुँदैन । संस्थाको उद्देश्य सदस्यको जीवनस्तर विकास गर्ने हो । ऋणको प्रभावकारी असुलीले सदस्यको वित्तीय

क्षमताको विकास भई समयवद्ध आय शृंखला विकास गर्न सदस्यलाई प्रेरित गरी वित्तीय रूपमा अनुशासित बनाउँछ ।

७. सुशासन कायम गर्ने :

विश्व ऋण परिषदले प्रतिपादित गरेका ४ सिद्धान्त मध्ये १ सुशासन सम्बन्धी छ । वित्तीय सहकारीमा मानिसहरू आउँछन जान्छन तर संस्था अविच्छिन्न रूपले चलिरहन्छ । यसरी चलिरहनको लागि संस्थामा निश्चित प्रणालीको विकास भएको हुनु पर्दछ । प्रणाली विकासको लागि वाह्य सुशासन कायम राख्न पारदर्शीता, कानूनी संहिताको पालना, सार्वजनिक जवाफदेहिता र अन्तर्राष्ट्रिय कुशल अभ्यासहरूको परिपालनामा जोड दिनु पर्दछ । संस्थामा आन्तरिक सुशासन कायम राख्न सदस्यको लोकतान्त्रिक नियन्त्रण, संस्था सञ्चालनको आवश्यक पर्ने आधारभुत नीतिहरू (६ वटा आधार भुत नीतिको संगालो) संस्थाको सञ्चालन गर्नु, साधारण सभाको सर्वोच्चतालाई स्वीकार गर्नु, विश्व ऋण परिषदले जारी गरेका १० वटा सञ्चालका सिद्धान्तमा निष्ठा राख्नु र बैयक्तिक सुशासन कायम राख्न सदस्यको संस्था प्रतिको विश्वास र सञ्चालकका निर्दिष्ट आचरणलाई निर्देशित गर्न हरेक व्यक्ति सुशासनमा वस्नु पर्दछ । सुशासन प्रवर्द्धनका लागि पूर्ण व्यवसायिक कर्मचारी संयन्त्र, सञ्चालक समितिको एउटै आवाज र सञ्चालक समितिका पदाधिकारीमा साकोस सञ्चालनको जिम्मेवारी वहन गर्न आवश्यक पर्ने सीप र क्षमताको ज्ञान विकास गर्नु आवश्यक हुन्छ । यसले संस्थामा स्वेच्छाचारिताको अन्त्य भई विधिको शासन प्रणाली स्थापित हुन्छ । सदस्यको सक्रिय सहभागिता, सदस्यको जीवनचक्रको लागि हरेक उत्पादन र सेवाको विकास गर्ने, सदस्यको समृद्धि र जीवनस्तर बढ्नको लागि सेवाको गुणस्तर कायम गर्नु पर्दछ ।

८. परिकल्पना, लक्ष्य र उद्देश्यबाट निर्देशित :

सहकारी संस्थाको गन्तव्य संस्थाको परिकल्पनाबाट सञ्चालित हुनुपर्दछ । उक्त परिकल्पनामा संस्थाका सञ्चालक,

व्यवस्थापन र सदस्यहरूले स्वामित्व र अपनत्वको बोध गरी सामुहिक गन्तव्यको मार्गदर्शनमा सबै सदस्यको विश्वास सिर्जना गरी आफ्नो समुदायलाई जिम्मेवार बनाउनु पर्दछ । परिकल्पनाको आधारमा हरेक संस्थाको सञ्चालक समितिको कार्यकाल भरी रणनीतिक योजना र वर्षभरिको लागि व्यवसायिक योजना बनाई समयसापेक्षित सुधार गर्दै जानु पर्दछ ।

९. उत्पादन र सेवाहरू :

सदस्यको धन सिर्जना, उत्पादन र पुनर्उत्पादनमा सदस्यको संलग्नताको लागि सम्पूर्ण वित्तीय समाधान सहित संस्थाले सदस्यको आवश्यकताको आधारमा वस्तु र सेवाहरूको विविधिकरण गर्नु पर्दछ । सदस्यहरूको व्यवसायिक चाख, योगदानमा आधारित सेवा तथा इच्छा, आवश्यकता र चाहनाको परि पुर्तिका लागि वित्तीय सहकारी संस्थाले सदस्यको मागअनुसारको दीगो बचत र ऋणका उत्पादन र सेवाहरू विकास गर्नु गर्दछ । सदस्यको समय बचत गर्नसक्ने वित्तीय प्रविधिमा पहुँच विस्तार र सूचनाको प्रभावकारीतालाई जोड दिनु पर्दछ ।

१०. परिभाषित कार्यक्षेत्र :

वित्तीय सहकारीले आफ्नो परिभाषा भित्र भएका सदस्यहरूलाई सम्पूर्ण वित्तीय सेवा प्रदान गर्नु पर्दछ । कार्यक्षेत्र सानो भयो भने संस्थाको व्यवसायको आकार सानो हुन्छ र संस्थाको वित्तीय सक्षमता पनि सिमित हुन्छ । संस्थाले उच्च प्रविधिको प्रयोग, सदस्यको सन्तुष्टि र कर्मचारीको सन्तुष्टि पुरा गर्न सञ्जालिकृत साकोसको निर्माण प्राथमिकताको विषय बनाई कार्यान्वयन गर्नुपर्ने देखिन्छ । नागरिकहरूको वित्तीय पहुँच र वित्तीय अवसर सिर्जना गर्न खुला वित्तीय कारोवारको विषय वनिरहेको बेला सञ्जालिकृत साकोस अभियान बनाउन राज्य र अभियान दुवैले ध्यान दिनु पर्दछ ।

११. मानव संसाधनको विकास :

अन्तर्राष्ट्रिय सहकारी महासंघले २०१९

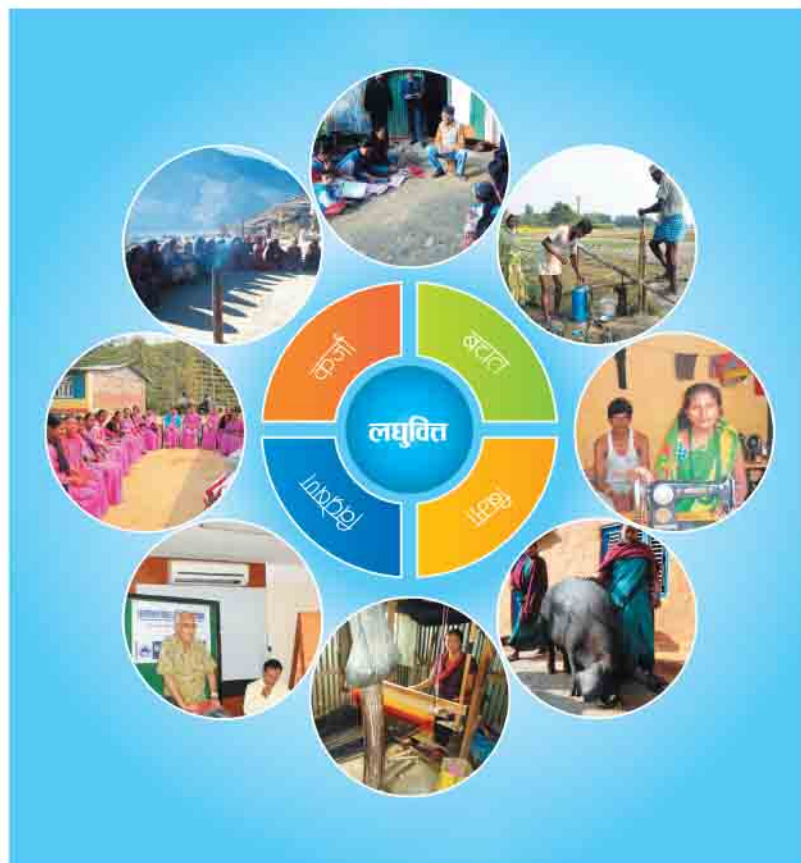
को नारा cooperative 4 Decent work, सहकारीका ४ मर्यादित काम बनाउको छ । आत्मसम्मान, समानता र समता, उचित पारिश्रमिक र कार्यस्थलको सुरक्षालाई केन्द्रमा राखेको छ । सदस्य, सञ्चालक र उपसमितिका स्वयंसेवकीय भूमिकामा रहेको जनशक्तिलाई नीति निर्माता र दैनिक नियमित सेवा सञ्चालन गर्ने भूमिका रहेका व्यक्तिलाई कार्यान्वयन तहमा सक्रिय बनाउनु पर्दछ । उनीहरूको उत्कृष्टता र क्षमता विकासमा निरन्तर जुटनु पर्दछ ।

१२. कानूनी संहिताको पालना :

“कानूनको अज्ञानता क्षम्य हुँदैन” यो कानूनशास्त्रको सिद्धान्त हो । सहकारी संस्थाले सम्बन्धित परिभाषा अनुसारको सम्बन्धित तहको सरकारको कानूनको पालना गर्नु पर्दछ । सञ्चालक समिति, व्यवस्थापन र सदस्यको अवाञ्छित क्रियाकलाप, स्वार्थ र लोभको कारणले संस्था कानूनी जोखिममा पर्नु हुँदैन । राज्यले पनि यस्तो कानून बनाउँदा अन्तर्राष्ट्रिय सिद्धान्तहरू प्रचलित मान्यताको आधारमा संविधानले दिएको वैधानिकताको आधारमा बनाउनु पर्दछ ।

१३. केन्द्रीय संघको मार्गदर्शन :

सहकारी अभियानको गरिमालाई अक्षुण्ण राख्ने, नेतृत्व गर्ने, मार्गदर्शन गर्ने, सहकारी अभियानका समस्या बारेमा बहस, पैरवी र वकालत गर्ने, उच्च प्रविधिको आयात र विकास गर्ने, व्यवसायिक समाधानको विकास गर्ने, संस्थाहरूलाई स्तरिकृत र अनुगमन गर्ने, अभियानको क्षमता अविवृद्धि, नव प्रवर्तन गर्ने, तालिम शिक्षा प्रभावकारी बनाउने, संस्थाको प्रवर्द्धनात्मक कार्य गर्ने गर्दछ । त्यसैले केन्द्रीय संघले ल्याएका नयाँ प्रविधि तथा कार्यक्रमहरूमा संस्थाको सहभागिता गराउने, यसले जारी गरेका निर्देशनको पालना गर्ने, सञ्चालन गरेका अभियानमा ऐक्यवद्धता जनाउने र आफ्नो विषयगत संघमा आवद्ध रहने कार्य गर्नु पर्दछ ।



१४. वित्तीय सहकारी संस्था बैंक भन्दा पनि परको सोच :

वित्तीय सहकारीलाई Banking Plus भनिन्छ । एफ डब्लु राईफाइसनले वित्तीय सहकारीले बचत तथा ऋणको मात्र काम गर्ने होइन यसले त आफ्ना सदस्यहरूको जीवनस्तर विकासका मुख्य काम गर्नुपर्दछ । उनीहरूको आर्थिक, सामाजिक र सांस्कृतिक जीवनको उत्सर्गमा काम गर्नु पर्दछ । वासलातको बढ्दो अंक, बढ्दो नाफामात्र सहकारीको प्रगतिको सुचाक होइन । सदस्यहरूको बचत गर्ने बानीको विकास गर्न नेपालको सहकारी अभियानले लामो समय खर्चिसकेको छ । अब उद्यमशीलता र उपादकत्व सहितको बचतमा अभियानको ध्यान केन्द्रित हुनु पर्दछ ।

१५. समृद्ध नेपाल र सुखी नेपाली :

राज्यको रणनीतिक लक्ष्यलाई सेवा गर्नु सहकारी अभियानको प्राथमिक अनिवार्य दायित्व हो । नेपालीको समृद्ध जीवन

र उज्ज्वल भविष्यको लागि सन् २०३० सम्ममा अदम्य उत्साह र यौवनले भरिपूर्ण स्वस्थ वातावरणमा बसोवास गर्ने मध्यम वर्गीयहरूद्वारा चलायमान, व्यवसायमैत्री, न्यून (एक अंकको) र घट्दो निरपेक्ष गरीबी एवम् मध्यम आय भएको देशको रूपमा स्थापित गर्ने दीर्घकालिन सोचका साथ मुलुकले २५ वर्षको रणनीति बनाउको छ । उक्त रणनीतिमा समृद्ध नेपालका ४ लक्ष्य र सुखी नेपालीका ६ लक्ष्य पुरा गर्न २०७९ मा अति कम विकासित मुलुकबाट स्तरोन्नती र २०८७ मा दीगो विकास लक्ष्य प्राप्ति, उच्च मध्यम आयस्तरको मुलुक रूपमा स्थापित गर्ने कोषेढुंगा र २९०० सम्म उच्च आयस्तरको समृद्ध मुलुक बनाउने परिकल्पनालाई साकार रूप दिन सहकारीताको आधारमा समुदायमा आधारित उत्पादकत्व व्यवस्थापन र व्यक्ति केन्द्रित वितरणात्मक न्यायमा आधारित सञ्चालन प्रक्रियाले मुलुकले समृद्धिको बाटो तय गर्नेछ ।



नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघ लिमिटेड (नेफस्कून) को

२८ औं वार्षिक साधारणसभा सम्बन्धी अन्यन्त जरूरी सूचना

यस संघको सञ्चालक समितिको मिति २०७६ कार्तिक १६ गते बसेको बैठकको निर्णयानुसार संघको २८औं वार्षिक साधारण सभा देहायका बिषयमा छलफल तथा निर्णयका लागि तपसिलमा उल्लेखित कार्यक्रम अनुसार सञ्चालन हुने व्यहोरा सम्बन्धित सबैको जानकारीका लागि सूचित गरिन्छ । यस सम्बन्धी पत्र यस संघमा आवद्ध सबै संघसंस्थाहरूलाई पठाइएको छ । यदि पत्र प्राप्त हुन नसकेमा पनि यसै सूचनालाई आधारमानी साधारण सभामा उपस्थित हुन एवं आ.व. २०७६/०७७ सम्मको नवीकरण, यस संघमा नियमित बचत जम्मा गरेको प्रमाण, आ.व. २०७५/०७६ सम्मको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन र साधारणसभा/सञ्चालक समितिबाट आधिकारिक प्रतिनिधि मनोनयनको निर्णय सहित २०७६ मंसिर २० गते भित्र संघका फिल्ड कार्यालयहरू वा केन्द्रीय कार्यालयमा पठाई दिनुहुन अनुरोध गरिन्छ ।

साधारण सभा हुने समय, मिति र स्थान:

समय : बिहान: ९:०० बजे

मिति : २०७६ साल पौष ४ र ५ गते

स्थान : प्रज्ञा भवन, कमलादी, काठमाडौं

साधारणसभामा छलफल तथा निर्णय हुने विषयवस्तुहरू :

१. आ.व. २०७५/०७६ को वार्षिक प्रतिवेदन तथा आ.व. २०७६/०७७ को कार्यक्रम प्रस्तुति र छलफल तथा पारित सम्बन्धमा ।
२. आ.व. २०७५/०७६ को लेखापरीक्षण प्रतिवेदन तथा आ.व. २०७६/०७७ को वजेट प्रस्तुति र छलफल तथा पारित सम्बन्धमा ।
३. आ.व. २०७५/०७६ को लेखा सुपरिवेक्षण समितिको प्रतिवेदन प्रस्तुति र छलफल तथा पारित सम्बन्धमा ।
४. चालु आ.व. २०७६/०७७ को लागि लेखापरीक्षकको नियुक्ति र पारिश्रमिक तोक्ने सम्बन्धमा ।
५. विनियम संशोधन सम्बन्धमा ।
६. संघका आन्तरिक कार्यविधिहरू पारित गर्ने सम्बन्धमा ।
७. आगामी कार्यकालका लागि सञ्चालक समिति र लेखा सुपरिवेक्षण समितिको चयन सम्बन्धमा ।
८. विविध



नेफस्कून

नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघ लि. (नेफस्कून)

केन्द्रीय कार्यालय: नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं

फोन नं.: ०१-४७८९९६३, ४७८०२०९

इमेल: nefscun@nefscun.org.np, वेबसाइट: www.nefscun.org.np

साकोसको नेतृत्वमा महिला सहभागिता गोष्ठी

नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय, सर्लाही, हरिवनको आयोजनामा "साकोसको नेतृत्वमा महिला सहभागिता तथा पन्ध्रौं योजनामा सहकारीको योगदान" विषयक महिला गोष्ठी भाद्र ३१ गते महोत्तरीको बर्दिवासमा सम्पन्न भएको छ । गोष्ठी नेफ्स्कूनका सञ्चालक सदस्य शान्ति अधिकारीको अध्यक्षता र प्रदेश नं. २ को आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्री ज्ञानेन्द्र कुमार यादवको प्रमुख आतिथ्यतामा भएको थियो ।

गोष्ठीमा प्रदेश नं. २ का सांसद द्वय उमा गुरुङ र सुन्दर बहादुर विक., बर्दिवास र निजगढ नगरपालिका उपमेयरहरू, प्रदेश नं. २ का सामुदायिक वन महासंघका अध्यक्ष सोम प्रसाद शर्मा, प्रदेश नं. २ को कृषि तथा वन विश्वविद्यालय आंगिक क्याम्पसका प्रमुख विसाल श्रेष्ठ, बर्दिवास विद्यालय व्यवस्थापनका अध्यक्ष गुञ्ज खड्का, नेफ्स्कूनका लेखा सुपरिवेक्षण समितिका सदस्य सुभद्रा देवि महतो, नेफ्स्कूनका पूर्व सञ्चालक देवकी नेपाल, नेफ्स्कून फिल्ड उपसमिति सदस्य निर्मला देबी कार्की, अनिता लम्साल, सर्लाही जिल्ला संघका अध्यक्ष बाबुराम घिमिरे, साकोस सञ्चालक समितिका महिला सदस्यहरू लगायत विभिन्न ८ जिल्लाका बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरूबाट गरी १७५ जनाको सहभागिता रहेको थियो ।

गोष्ठी उद्घाटन सत्रमा बोल्दै प्रमुख अतिथि, मन्त्री यादवले प्रदेश नं. २ को कानून महिलामैत्री रहेको भन्दै प्रादेशिक सहकारी ऐनमा महिला सहभागिता विशेष प्राथमिकतामा परेको बताउनुभयो । अबको तीन चार वर्ष भित्र प्रदेश नं. २ का सबै महिलाहरूमा शिक्षामा पहुँच पुग्ने गरी शिक्षा विधेयक साथै सहकारी विधेयक पेश भएको जानकारी गराउनु भयो । उहाँले सहकारी अभियानको विकासमा प्रदेश मन्त्रालय आवश्यक सहयोग गर्न प्रतिवद्ध रहेको बताउँदै नेफ्स्कूनको अभियान सफलताप्रति शुभकामना व्यक्त



गर्नुभयो ।

गोष्ठीमा सहकारी ऐन, २०७४ र सहकारी नियमावली, २०७५ मा महिलाको अधिकार प्राथमिकता तथा सहभागिता, पन्ध्रौं योजना (२०७६/०७७ देखि २०८०/०८१ सम्म) मा सहकारी अभ्यासमा महिलाको प्राथमिकता तथा योगदान, आर्थिक समृद्धि र सामाजिक रूपान्तरणको विकास यात्रामा साकोसको भूमिका भित्र महिलाको सहभागितालाई विशेष प्राथमिकताका साथ योजनावद्ध रूपमा लाग्नु पर्ने विषयमा छलफल केन्द्रित रहेको थियो ।

गोष्ठीमा नेफ्स्कूनका लेखा सुपरिवेक्षण समिति सदस्य सुभद्रा देवि महतोले स्वागत मन्तव्य व्यक्त गर्नुभएको थियो भने नेफ्स्कून फिल्ड व्यवस्थापन उपसमिति सदस्य गंगा बलम्पाकीले कार्यक्रम उद्घोषण गर्नुभएको थियो ।

गोष्ठीको पहिलो सत्र "साकोसको नेतृत्वमा महिला सहभागिता तथा पन्ध्रौं योजनामा सहकारीको योगदान" विषयमा नेफ्स्कूनका वरिष्ठ अधिकृत नविन राज दाहालले कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो ।

गोष्ठीको दोस्रो सत्रमा "सहकारी अभियानमा महिला सहभागिता" को विषयमा नेफ्स्कूनका सञ्चालक सदस्य शान्ति अधिकारीले कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो ।

सहकारी अभियानमा महिला प्राथमिकताको विषय, महिला

सहभागिताको अवस्था र सहभागीहरूबाट महिलाहरूको नेतृत्वमा गरिनु पर्ने प्रयासहरू तपशील बमोजिम हुनेछ भन्ने निष्कर्ष सहित कार्यपत्र प्रस्तुत भएको थियो ।

- विद्यालय तहको शिक्षामा सहकारी विषय समावेश भई पठनपाठन थालिएको हुनेछ ।
- विश्वविद्यालय तहमा सहकारिता विषयको शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन भएको हुनेछ ।
- स्थानीय तह, प्रदेश र संघबाट एकल तथा संयुक्त रूपमा अनुगमन प्रणालीको कार्यान्वयनबाट सहकारी सुशासनमा थप योगदान पुगेको हुनेछ ।
- सहकारी तथा गरिबी निवारण सम्बन्धी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (कोपोमिस) को प्रभावकारी कार्यान्वयन भएको हुनेछ ।
- कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सहकारी क्षेत्रको योगदान निर्धारण भएको हुनेछ ।
- सहकारी सम्बन्धी दीर्घकालीन रणनीति योजना तर्जुमा गरिएको हुनेछ ।
- सहकारी प्रशिक्षण तथा अनुसन्धान केन्द्रको पुनर्संरचना भएको हुनेछ ।
- सहकारीमा महिला सदस्यता ५३ प्रतिशत पुगेको हुनेछ ।
- सञ्चालकमा महिला सहभागिता ४३.५ प्रतिशत पुगेको हुनेछ ।

चितवनमा सहकारी ऐन, नियमावली तथा कर व्यवस्थापनमा अभियानको भूमिका विषयक गोष्ठी

नेफ्स्कून क्षेत्रीय कार्यालय चितवनको आयोजनमा "सहकारी ऐन, नियमावली तथा कर व्यवस्थापनमा अभियानको भूमिका" विषयक एक दिवसीय गोष्ठी असोज २७ गते चितवनमा सम्पन्न भएको छ ।

नेफ्स्कूनका सञ्चालक सदस्य शान्ति अधिकारीको अध्यक्षता तथा नेफ्स्कूनका अध्यक्ष डी.बी. बस्नेतको प्रमुख आतिथ्यतामा सम्पन्न उक्त कार्यक्रममा चितवन, मकवानपुर र धादिङ जिल्लाको सहकारी संघ संस्था तथा स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरू सहित ९३ जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

सहकारी संघ संस्था दर्ता, सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका लागि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारहरूले जारी गरेको सहकारी सम्बन्धी ऐन, नियमहरूमा देखिएको विरोधाभासहरूलाई अभियानको तर्फबाट पैरवी गर्नका लागि साकोसको नेतृत्वमा रहनुहुने पदाधिकारी तथा व्यवस्थापन प्रमुखहरूबाट सुभाव लिंदै सहकारी मैत्री कानून निर्माणमा नेफ्स्कूनको भूमिका थप प्रभावकारी बनाउनुका साथै नेफ्स्कूनका सदस्य साकोसहरूलाई कानूनी पालनामा सचेत बनाउने उद्देश्यले आयोजित उक्त कार्यक्रममा नेफ्स्कूनका महासचिव चन्द्रप्रसाद ढकाल, कोषाध्यक्ष केशबप्रसाद पोखरेल, सञ्चालक सदस्य कृष्णप्रसाद नेपाल, भरतप्रसाद दवाडी, ३ नं. प्रदेश बचत तथा ऋण सहकारी संघका सदस्य तेजेन्द्रबहादुर खड्का, जिल्ला बचत तथा ऋण सहकारी संघ चितवनका अध्यक्ष हरिशचन्द्र सुवेदी, जिल्ला बचत तथा ऋण सहकारी संघ मकवानपुरका सचिव कल्पना श्रेष्ठ मकवानपुर जिल्ला बकैया गाउँपालिका अध्यक्ष दामोदर खनाल, कैलाश गाउँपालिका अध्यक्ष टंक मोक्तान, इन्द्रसरोवर गाउँपालिका अध्यक्ष जीवन लामा, राक्सीराड



गाउँपालिका का अध्यक्ष राजकुमार मल्ल लगायतको आतिथ्यता रहेको थियो ।

प्रमुख अतिथिको आशनबाट बोल्दै नेफ्स्कूनका अध्यक्ष बस्नेतले नेपालीहरूको जीवनस्तर परिवर्तनमा सहकारी संस्थाहरूले गरेको योगदान र साकोस अभियानको प्रभावकारिताका लागि नेफ्स्कूनले खेलेको भूमिकाका बारेमा चर्चा गर्नु हुँदै सहकारीले कानून पालना नगर्ने वा कर नतिर्ने हैन न्यायोचित बनाउनका लागि सबै तहका सरकारसँग बहस र पैरवीका लागि नेफ्स्कून जहिले पनि तयार रहेको उल्लेख गर्नु भयो । सहकारी मार्फत उद्यमशीलता विकासका लागि सदस्यहरूलाई स्वरोजगारमा प्रोत्सान गर्दै सरल र सहज वित्तीय पहुँच विस्तारमा अबको साकोस अभियान लाग्नु पर्ने उल्लेख गर्नु हुँदै नेफ्स्कून आफ्ना सदस्यहरूलाई घरदैलोबाट सेवा प्रदान गर्नका लागि तयार रहेको स्पष्ट पार्नु भयो ।

कार्यक्रममा सहकारी ऐन, नियमावली तथा कर व्यवस्थापनमा अभियानको भूमिका शीर्षकमा नेफ्स्कून सदस्य सेवा विभाग प्रमुख दुर्गा प्रसाद ढकालले

कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो भने साकोसहरूमा व्यवसायिक मुनाफा वृद्धि शीर्षकमा नेफ्स्कून कोषाध्यक्ष केशबप्रसाद पोखरेलले कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो ।

समापन सत्रमा जनप्रतिनिधिको तर्फबाट मन्तव्य राख्नु हुँदै इन्द्रसरोवर गाउँपालिकाका अध्यक्ष जीवन लामाले अभियानले उठाएका कुराहरू प्रति आफुहरू सकारात्मक रहेको तर सहकारी सम्बन्धी ज्ञान र सहकारी हेर्ने कर्मचारीको अभावले समयमा कार्य सम्पन्न गर्न नसकेको उल्लेख गर्दै अभियानले यसलाई पूरा गर्नका लागि भूमिका खेल्नुका साथै स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिका लागि समेत यस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो । सोही क्रममा समापन मन्तव्य राख्नु हुँदै नेफ्स्कूनका महासचिव चन्द्रप्रसाद ढकालले नेफ्स्कूनको विकासका लागि सदस्य सहकारी संस्थाहरूले महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको उल्लेख गर्नु हुँदै आगामी दिनमा पनि नेफ्स्कूनलाई थप सशक्त बनाउनका लागि साकोसहरूले सहयोग गर्न अनुरोध गर्नु भयो ।



सहकारी संस्थामा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण : एक चर्चा

सुरेन्द्रराज पौडेल

उप रजिष्ट्रार
सहकारी विभाग



सम्पत्ति
शुद्धीकरणको
सम्बन्धमा नेपाल
पक्ष राष्ट्र हो ।
सम्पत्ति शुद्धीकरण
र यससँग
सम्बन्धित धेरै
कानून तथा
अन्तर्राष्ट्रिय सन्धी
अधिसन्धीमा
नेपालले हस्ताक्षर
गरेको छ । यी
सन्धी अभिसन्धीले
तोकेका
मानकहरूको पालना
गर्नु हाम्रो राष्ट्रिय
दायित्व हो ।

प्रस्तुत आलेखको मुख्य विषय सहकारी संस्थामा सम्पत्ति शुद्धीकरण भए तापनि सम्पत्ति शुद्धीकरणको सैद्धान्तिक विषयमा चर्चा गर्नु सान्दर्भिक नै हुने भएकाले केही सैद्धान्तिक तथा व्यवहारिक पक्ष समेत खोतल्ने प्रयास गरिएको छ । शब्दलाई सामान्य अर्थमा बुझ्दा शुद्धीकरणको अर्थ सकारात्मक स्वरूपमा हेरिन्छ बुझिन्छ । अर्थ त त्यही नै हो कुनैपनि वस्तु अशुद्ध छ भने त्यसलाई शुद्ध वा चोखो बनाउने । अब प्रश्न उद्घ शुद्ध बनाउने कार्यलाई किन अशुद्ध वा गैह्र कानूनी मानियो र यसको विरुद्ध सारा दुनिया लागि रहेको छ । यसको अर्थ बुझ्नु भन्दा अगाडि अब हामीले खोज्नु पर्ने विषय के हो भने त्यो शुद्ध बनाउन खोजिएको वस्तु अर्थात धनको श्रोत के हो ? त्यो धन कहाँबाट प्राप्त भएको हो अनि त्यसको प्रयोग र दुरुपयोग कहाँ के प्रयोजनको लागि भैरहेको छ र हुने संभावना देखिन्छ ? अनि त्यसले देश दुनियालाई के कस्तो असर गर्दछ ? अनि यस विरुद्धको अभियानमा के कस्ता स्वदेशी विदेशी एजेन्सीहरू लडिरहेका छन् ? यी र यस्तै विषयहरूलाई केलाउने प्रयास गरियो भने सम्पत्ति शुद्धीकरणको विषय केही हदसम्म बुझ्न सकिनेछ ।

के हो ? अब यति भनिसकेपछि सम्पत्ति शुद्धीकरण भनेको कालोधनलाई सेतो बनाउने, अवैधानिक धनलाई वैधानिक बनाउने क्रिया हो जहाँ त्यो धन वैधानिक श्रोतबाट आर्जन भएको हो भनी देखाउने प्रयास गरिएको हुन्छ भनेर बुझ्न गाह्रो नपर्ला । Money laundering is the act of converting black money into white, illegal into legal by giving the appearance of having been legitimately obtained. अर्को शब्दमा भन्दा अपराधिक क्रियाकलापबाट संकलन गरिएको फोहोरी धन (dirty money) को आयलाई वास्तविक स्वरूप वा श्रोत लुकाएर शुद्ध बनाउने काम नै सम्पत्ति शुद्धीकरण हो । यसलाई बुँदागत रूपमा भन्दा,

- गैह्रकानूनी तथा अपराधजन्य कार्यबाट प्राप्त सम्पत्तिलाई धुलाई गरी शुद्धीकरण गर्ने तथा कानूनी बनाउने कार्य,
- आतंककारी क्रियाकलापबाट आर्जन गर्ने वा यस्तो कार्यमा लगानी गरी आर्जित सम्पत्तिलाई बैध बनाउन गर्ने कोशिस,
- राज्यका कानूनले गलत ठहराएका क्रियाकलाप गरी सम्पत्ति आर्जन गरेकोलाई बैध बनाउन गर्ने प्रयास,

- सम्पत्तिको श्रोत लुकाउने कार्य,
- सम्पत्तिको श्रोत वा स्वरूप परिवर्तन गर्ने कार्य,
- सरकार वा सरकारी निकायलाई छली कालो धनलाई सेतो बनाउने र अपराधी र उसको आम्दानीलाई गैरकानूनी तरिकाबाट बचाउने कार्य,
- आम्दानीको श्रोत र उत्पत्ति वा स्थान लुकाउने, छिपाउने, बाटो बदल्ने वा गलत तरिकाले प्राप्त गर्ने, स्थानान्तरण गर्ने कार्य,
- माथि उल्लेखित कार्य गर्न सघाउने, उक्साउने वा दुरुत्साहन गर्ने कार्य ।

त्यसैगरी आतंककारी कार्यमा लगानी (terrorist financing) भन्नाले कानूनी वा गैहकानूनी धन र सम्पत्तिलाई आतंककारी कार्यमा लगाउने कार्यलाई बुझाउँछ । Terrorist financing is the act of providing or collecting legal or illegal finds for terrorism. कसैले जानीजानी प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा आतंककारी कार्यमा वा आतंककारी व्यक्ति वा संगठन वा सो कार्यसँग सम्बन्धित जोसुकैलाई लगानी गर्ने गरी कानूनी वा गैहकानूनी रूपमा रकम उपलब्ध गराउनु वा संकलन गर्ने वा लगानी गर्ने कार्यलाई आतंककारी कार्यमा लगानी (terrorist financing) भन्ने बुझिन्छ ।

सम्पत्ति शुद्धीकरणका संभावित क्षेत्रहरू:

- राजश्व छली तथा भ्रष्टाचार, सङ्कटित अपराध, विदेशी विनिमय दुरुपयोग,
- आतंककारी क्रियाकलापमा लगानी, हातहतियार खरखजानाको व्यापार,
- ज्यान, चोरी, ठगी किर्त कागज, खोटा चलन, अपहरण वा शरिर बन्धक,
- मानव बेचबिखन तथा ओसार पसारजन्य कार्य,
- लागू औषध तथा मनोद्विपक पदार्थहरू, वन्यजन्तु जडिबुटी तथा अन्य निषेधित वस्तुहरूको तस्करी,

- प्राचिन स्मारक संरक्षण विपरितका कार्यहरू,
- बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी प्रचलित कानून अन्तर्गतको कसूरजन्य कार्य,
- सहकारी सम्बन्धी प्रचलित कानून अन्तर्गतका कसूरजन्य कार्य,
- नेपाल पक्ष भएको कुनै सन्धी अन्तर्गतका कार्य,
- नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी तोकेका अन्य कसूरजन्य कार्य आदि ।

सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण किन ?

बृहत दृष्टिकोणबाट हेर्दा मुख्य ३ कारण देखिन्छन् सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण गर्नुपर्नाका कारणहरू । यी ३ कारणलाई यसका उद्देश्यको रूपमा पनि लिन सकिन्छ ।

१. वित्तीय प्रणालीको संरक्षण गर्न।
२. अपराध र अपराधिक गतिविधि नियन्त्रण गर्न,
३. समानान्तर अर्थव्यवस्थाको नियन्त्रण गरी स्थिर र बैधानिक अर्थव्यवस्थाको निर्माण गर्न,

सम्पत्ति शुद्धीकरणका असरहरू (बुदागत रूपमा)

- पारदर्शिता घट्ने,
- वित्तीय अस्थिरता बढ्ने,
- अर्थव्यवस्थामा पूर्वानुमान गर्न नसकिने अवस्था आउन सक्ने,
- स्वस्थ लगानीलाई दुरुत्साहन गर्ने,
- पूँजी पलायनलाई बढवा दिने,
- व्यापार घाटा बढ्ने,
- विनिमयदरमा अस्थिरता आउने,
- विदेशी विनिमयको दुरुपयोग बढ्न जाने,
- विश्वासको वातावरण गुम्दै जाने,
- अपराध र अपराधीको बोलबाला बढ्ने,

- अन्त्यमा कानून कार्यान्वयनमा प्रतिकूल प्रभाव परी समग्र राज्य प्रणाली ध्वस्त हुँदै जाने ।

अन्तर्राष्ट्रिय संयन्त्र एवम् मापदण्डहरू

सम्पत्ति शुद्धीकरणको सम्बन्धमा नेपाल पक्ष राष्ट्र हो । सम्पत्ति शुद्धीकरण र यससँग सम्बन्धित धेरै कानून तथा अन्तर्राष्ट्रिय सन्धी अधिसन्धीमा नेपालले हस्ताक्षर गरेको छ । यी सन्धी अभिसन्धीले तोकेका मानकहरूको पालना गर्नु हाम्रो राष्ट्रिय दायित्व हो । मुख्य रूपमा निम्नानुसार छन् ।

- संयुक्त राष्ट्रसंघीय प्रचलनहरू एवम् सन्धी अभिसन्धीहरू जस्तै anti-drug, anti organized crime, anti-terrorism, anti-corruption आदि
- सार्क तथा अन्य क्षेत्रीय सङ्गठन
- Financial Action Task Force (FATF) 1989 & its 40 standards
- Asia Pacific Group (APG)
- बैंक सुपरभिजन सम्बन्धी बासेल (स्विट्जरल्याण्ड) कमिटी (Basel committee) (FATF का मापदण्डहरू कार्यान्वयन गर्ने भन्ने निर्णय भएको)
- सम्बन्धित अन्तर्राष्ट्रिय संघ सङ्गठन र सन्धी अभिसन्धिहरू

वित्तीय कारवाही कार्यदल (FATF) र नेपाल

सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणकालागि अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग तथा सहकार्य बढाउने उद्देश्यले अन्तर्राष्ट्रिय सरकारी संस्थाको रूपमा सन् १९८९ मा G-7 र E.U. राष्ट्रहरूको संयुक्त प्रयासमा वित्तीय कारवाही कार्यदलको स्थापना भएको हो । यसको प्रधान कार्यालय फ्रान्सको पेरिसमा रहेको छ । सम्पत्ति शुद्धीकरण र आतंककारी क्रियाकलापमा हुने वित्तीय लगानी कार्यलाई नियन्त्रण गर्न कानूनी, वित्तीय र कार्यान्वयन एवम् नियामक निकायको संस्थागत सुधारका लागि यसले सदस्य राष्ट्रहरूलाई सहयोग पुऱ्याउँदै आएको छ । नेपाल APG

मार्फत सन् १९९७ मा यसको सदस्य बनेको हो ।

सूचक संस्थाको दायित्व

सम्पत्ति शुद्धीकरणको सन्दर्भमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू, बीमा कम्पनीहरू, सुरक्षण कम्पनीहरू अर्थात धितोपत्र तथा शेयर कारोवारीहरू, क्यासिनोहरू, सुन चाँदी व्यवसायीहरू, कानून व्यवसायी तथा लेखापरीक्षकहरू, घर जग्गा व्यवसायीहरू अर्थात रियल स्टेट व्यवसाय, सहकारी संस्थाहरू आदि सम्पत्ति शुद्धीकरणको सन्दर्भमा सूचक संस्था (reporting agencies) हुन् । बुँदागत रूपमा भन्दा यीनका मुख्य दायित्व निम्न छन् ।

- AML/CFT सम्बन्धी नीति बनाउने
- कानून कार्यान्वयन तथा अन्य जिम्मेवारी (Compliance) र व्यवस्थापन स्तरको compliance officer नियुक्ति गर्ने,
- व्यक्ति पहिचान तथा KYC mechanism
- जोखिम मूल्यांकन
- नियमित अनुगमन
- शंकास्पद कारोवारको छानविन एवं पहिचान
- सिमा कारोवार तथा शंकास्पद कारोवारको रिपोर्टिङ
- आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको व्यवस्था
- निरन्तर सुधार तथा क्षमता अभिवृद्धि
- अभिलेख व्यवस्थापन (५ वर्षसम्म अभिलेख सुरक्षित राख्ने)
- स्वतन्त्र रूपमा अनुगमन, मूल्यांकन, लेखापरीक्षण, समीक्षा तथा आकलन (Review & Appraisal)

सहकारी संस्थामा सम्पत्ति शुद्धीकरण

सहकारी संस्थाहरूमा हुने वित्तीय कारोवारमा स्वच्छता एवं पारदर्शीता कायम गरी सहकारी वित्तीय प्रणालीलाई संरक्षण गर्ने हेतुले सहकारी विभागले तालुक मन्त्रालयको स्वीकृतिमा सम्पत्ति

सहकारी संस्थाले विभागबाट जारी गरिएको निर्देशनको पालना र कार्यान्वयन सहज रूपमा हुने प्रणालीको विकास अनिवार्य रूपमा गराउनु पर्दछ । संस्थाले आन्तरिक कार्यविधि बनाउँदा सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी क्रियाकलापमा हुने वित्तीय लगानी तथा सम्बद्ध अपराध निवारण प्रणालीको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि संस्थागत संरचना तथा प्रभावकारिता सम्बन्धी व्यवस्था र रणनीतिको तर्जुमा गरेको हुनु पर्दछ ।

शुद्धीकरण (Money laundering) निवारण ऐन, २०६४ को दफा ७ प को उपदफा (२) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धी सहकारी संघसंस्थालाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७४ जारी गरेको छ र यो निर्देशिका सामयिक संशोधनको चरणमा रहेको छ । सो निर्देशिका अनुसार बचत तथा ऋणको कारोवार गर्ने सहकारी संस्थाहरूले

सम्पत्ति शुद्धीकरणको सम्बन्धमा देहाय बमोजिमका काम गर्नु पर्दछ ।

- सहकारी संस्थाले आफ्नो संस्थाका सदस्य र सदस्य हुन इच्छुक व्यक्तिको पहिचान तथा सम्पुष्टी गर्ने र नयाँ व्यक्तिलाई विस्तृत रूपमा पहिचान नगरी सदस्यता नदिने,
- संस्थाले नियमित रूपमा जोखिम पहिचान, मूल्यांकन तथा व्यवस्थापन गरिरहने र जोखिम वर्गीकरण गर्दा उच्च, मध्यम र न्यून स्तरमा गरी नियमित अनुगमन गर्ने र अनुगमन गर्दा उच्च जोखिममा वर्गीकृत कारोवारलाई प्राथमिकता दिने,
- विश्वासनीय आधार भएको अवस्थामा बाहेक एकैपल्ट वा पटक-पटक गरी वार्षिक ३० लाखभन्दा बढिको बचत जम्मा, कर्जा भुक्तानी, विप्रेषण वा रकम स्थानान्तरण, शेयर खरिद लगायतको कारोवार भएको देखिएमा असामान्य कारोवार मानी जोखिम मूल्यांकन गर्ने । त्यसैगरी १० लाखभन्दा बढी (सीमा कारोवार) को माथि उल्लेखित कारोवार गर्दा संबन्धित सदस्य वा व्यक्तिबाट श्रोत खुलाएर मात्र लिने गर्ने,
- सञ्चालक समितिले कुन कुन सञ्चालकको के कस्तो भूमिका हुने हो सो निर्धारण गरी आ-आफ्नो भूमिका निर्वाह गर्ने गर्नु पर्दछ र सम्पत्ति शुद्धीकरणको काम कुनै सञ्चालक वा सदस्यलाई नतोकिएको भएमा प्रमुख कार्यकारी अधिकृत वा व्यवस्थापकको हुने,
- सम्पत्ति शुद्धीकरणको सम्बन्धमा सञ्चालक समितिले आन्तरिक नीति तथा कार्यविधि निर्माण गरी साधारण सभाबाट पारित गराई लागू गर्ने,
- सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी ऐन, नियमावली तथा निर्देशन मुताविकको दायित्व पूरा गर्नका लागि व्यवस्थापन स्तरको कार्यान्वयन अधिकारी (Compliance officer) नियुक्त गर्ने र सो अधिकारीले

सम्पर्क बिन्दु (focal point) को रूपमा समेत काम गर्नेछ,

- संस्थाले विवरण पठाउदा शंकास्पद कारोवारको हकमा सो कारोवार भएको ३ दिनभित्र र सीमा कारोवारको १५ दिनभित्र तोकिएको ढाँचामा वित्तीय जानकारी एकाईमा अनिवार्य रूपले पठाउने व्यवस्था मिलाउने,
- संस्थाको सञ्चालक समितिले कम्तिमा ६ महिनामा १ पटक ऐन, नियमावली तथा निर्देशन बमोजिम भए गरेका काम कारवाहीको समीक्षा गर्नुपर्ने,
- संस्थाले आफुले सम्पादन गरेको कार्यहरूको चौमासिक प्रतिवेदन सो अबधी समाप्त भएको ७ दिनभित्र नियामक निकायमा तोकिएको ढाँचामा पठाउने,
- रु ५ करोड वा बढी जायजेषा भएको संस्था १ वर्षभित्र र अन्य संस्था ३ वर्षभित्र मन्त्रालयले स्वीकृत गरेको एकीकृत व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा आवद्धता भइसक्ने,
- सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी अभिलेख, प्रतिवेदन तथा विवरण सहितका कागजातहरू ५ वर्षसम्म सुरक्षित राख्ने व्यवस्था मिलाउने ।

यस प्रकार सहकारी संस्थाले विभागबाट जारी गरिएको निर्देशनको पालना र कार्यान्वयन सहज रूपमा हुने प्रणालीको विकास अनिवार्य रूपमा गराउनु पर्दछ । संस्थाले आन्तरिक कार्यविधि बनाउँदा सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी क्रियाकलापमा हुने वित्तीय लगानी तथा सम्बद्ध अपराध निवारण प्रणालीको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि संस्थागत संरचना तथा प्रभावकारिता सम्बन्धी व्यवस्था र रणनीतिको तर्जुमा गरेको हुनु पर्दछ । सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी ऐन, नियमावली र निर्देशनको पालना नगर्ने अर्थात उलङ्घन गर्ने व्यक्ति वा संस्थालाई कसूरको मात्रानुसार स्पष्टिकरणदेखि ५ करोड रुपैयाँसम्म जरिवाना र संस्थाको दर्ता खारेजीसम्मको जरिवाना सजाय हुने कानूनी व्यवस्था रहेको छ ।

वास्तविक धनीको पहिचान

कुनैपनि वित्तीय कारोवारमा देखिने र गर्ने कारोवारी अलग अलग भएको चर्चा वारम्बार सुनिने पढिने विषय हो । भनिन्छ सहकारी क्षेत्र पनि यसबाट अछुतो छैन । तसर्थ कारोवारको वास्तविक धनी पहिचान गर्नु चुनौतीपूर्ण साथसाथै जोखिमपूर्ण पनि हुन्छ । तथापी यसका लागि निम्न उपयहरू सुझाउन सकिन्छ ।

- सदस्यले पेश गरेको विवरण र कारोवारको तुलनामा निजको हैसियत मिल्छ वा मिल्दैन?
- सदस्यको काम कारोवार उपर अन्य कुनै व्यक्तिको कुनै किसिमको प्रभाव वा स्वार्थ हुन सक्ने अवस्था छ की ?
- सदस्यको पुर्ख्यौली र वर्तमान आर्थिक अवस्थामा कुनै स्वाभाविकता देखिन्छ वा देखिदैन?
- सदस्य र निजसँग सम्बद्ध व्यक्तिको बारेमा सार्वजनिक रूपमा प्राप्त सूचनासँगको तादम्यता छ छैन?
- अन्य कुनै निर्धारित आधार ।

उच्च पदस्थ व्यक्तिको पहिचान सम्बन्धी व्यवस्था र प्रक्रियाहरू

उच्च पदस्थ व्यक्तिको वर्गीकरण नेपाल सरकारले समय समयमा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरेर गर्न सक्ने कानूनी व्यवस्था रहेको छ । पछिल्लो समयमा स्थानीय तहका प्रमुखसम्मलाई उच्च पदस्थ व्यक्तिको समूहमा राखिएको छ । तसर्थ सहकारी संस्थाले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी वर्गीकरण गरेका व्यक्तिहरूको देहायमा उल्लेखित केही उपायहरू अवलम्बन गरी पहिचान तथा अभिलेखिकरण गर्न सकिन्छ ।

- सदस्यको विवरण नियमित रूपले अद्यावधिक गर्ने,
- उच्च पदस्थ व्यक्ति थपघट भएमा तत्काल पहिचान गर्ने,
- उच्च पदस्थ व्यक्तिको परिवार वा सम्बद्ध व्यक्ति पहिचान गर्ने,

- उच्च पदस्थ व्यक्तिको पदीय हैसियत र संलग्नता बमोजिमको जोखिम पहिचान गर्ने,

प्रक्रियाहरू

- सदस्यबाट सूचना लिने,
- सार्वजनिक रूपमा उपलब्ध सूचना ग्रहण गर्ने,
- सामाजिक सञ्जालमा उपलब्ध सूचनाहरूको विश्लेषण गर्ने,
- व्यवसायिक रूपमा उपलब्ध तथ्यांकहरू लिने,,
- उच्च पदस्थ व्यक्तिको अभिलेख निज पदबाट अवकास वा मुक्त भएको मितिले ५ वर्षसम्म कायम राख्नुपर्ने ।

पुछारमा Anti money laundering and combating against terrorist financing (AML/CFT) अर्थात अबैध रूपमा कमाएको धनलाई शुद्धीकरण गरी आतंककारी क्षेत्रमा हुने लगानी विरुद्धको सामुहिक लडाइ लड्नु हामी सबैको कर्तव्य हो । हाम्रा संस्थाहरू र हाम्रो वित्तीय प्रणालीलाई जोगाउने यो अभियानमा सहभागी हुनुको विकल्प हामीसँग छैन । केही समयको लागि हाम्रो संविधानको कार्यान्वयन हुन सकेन भने पनि मुलुक असफल नहुन सक्छ तर सम्पत्ति शुद्धीकरण विरुद्धको अन्तर्राष्ट्रिय अभियान र हामीले विश्व समुदायसँग गरेका वाचाहरूलाई समयमै पूरा गर्न सकेनौं भने हाम्रो राष्ट्र असफलतातर्फ डोरिने छ । हामीलाई अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार तथा सहयोगमा प्रतिबन्ध लाग्न सक्नेछ अनि संभावित कालोसूचीबाट हामीलाई कसैले बचाउन सक्ने छैन । त्यो बेला हाम्रो अर्थव्यवस्था हाम्रै अगाडि ढलेको हेर्नुको विकल्प हामीसँग रहने छैन । तसर्थ सम्पत्ति शुद्धीकरण विरुद्धको अभियान मुलुकलाई सुनको फुल दिने कुखुराको रूपमा पनि बुझ्न सकिन्छ ।



एशियाली मापदण्डमा नेपालका २४ साकोस एक्सेस ब्राण्ड प्राप्त गर्न सफल

नेफ्स्कून र एशियाली ऋण महासंघ (ACCU) को प्राविधिक सहकार्यमा बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरू (साकोस) मा सञ्चालित एशियाली स्तरको गुणस्तर सुनिश्चितताको कार्यक्रम अन्तर्गत यस वर्षको एशियाली स्तरको ACCESS (A1 Competitive Choice for Excellence in Service and Soundness) गुणस्तर प्रमाणपत्र प्राप्त गर्न नेपालका २४ साकोस सफल भएका छन् ।

एशियाली स्तरको गुणस्तर (एक्सेस ब्राण्ड-२०१९) प्राप्त गर्न सफल कुल २७ वटा साकोसमध्ये नेपालका २४ साकोसले ब्राण्ड प्राप्त गरेका हुन् । नेपालका ब्राण्ड प्राप्त गर्न सफल २४ साकोसमध्ये ८ वटा साकोसले रजत र १६ वटा साकोसले कास्य स्तर प्राप्त गर्न सफल भएका छन् । त्यसैगरी फिलिपिन्सका दुईवटा संस्था र इन्डोनेसियाको एक संस्थाले एक्सेस ब्राण्ड प्राप्त गरेका छन् ।

यही मिति २०७६ श्रावणदेखि भाद्रसम्म एशियाली ऋण महासंघका स्वतन्त्र परीक्षकद्वारा विभिन्न ४ विधा (संस्थाको वित्तीय अवस्था, सदस्य दृष्टिकोण, व्यवसायिक सक्षमता र सिकाई एवम् वृद्धि) मा कुल ८६ वटा सूचकको आधारमा अकु र नेफ्स्कूनको प्राविधिक टोलीले एक्सेस अन्तिम परीक्षण गरेको थियो । एक्सेस अन्तिम परीक्षण गराउने कुल २५ साकोसमध्ये २४ साकोसले ब्राण्ड प्राप्त गर्न सफल भएका हुन् ।

एक्सेस ब्राण्ड प्राप्त गर्न सफल साकोसहरूको नामावलीलाई अंग्रेजी वर्णानुक्रम अनुसार राखिएको छ ।

क) रजत स्तर (Silver Brand) प्राप्त साकोसहरू:

- विन्धबासिनी साकोस, काभ्रेपलाञ्चोक
- जनकल्याण साकोस, धादिङ



- जनसचेतन साकोस, दोलखा
- जनउत्थान साकोस, रूपन्देही
- किसानकल्याण साकोस, सुनसरी
- मनकामना साकोस, मोरङ
- मिलिजुली साकोस, दोलखा
- सामुदायिक साकोस, काभ्रेपलाञ्चोक

ख) कास्य स्तर (Bronze Brand) प्राप्त साकोसहरू

- बुडोल सामुदायिक साकोस, काभ्रेपलाञ्चोक
- चण्डेश्वरी साकोस, काभ्रेपलाञ्चोक
- दाम्राभिता साकोस, मोरङ
- गैडाकोट स्वाभिमान साकोस, नवलपुर
- ग्रामिण साकोस, नवलपरासी
- हाम्रो जनकल्याण साकोस, दोलखा
- इटहरा साकोस, मोरङ
- किसान साकोस, नवलपुर
- कोलिय देवदह साकोस, रूपन्देही
- महिला साकोस, सुनसरी
- परोपकार साकोस, नवलपुर
- श्री बाराही साकोस, भक्तपुर
- सिद्धिगणेश साकोस, भक्तपुर

- सिको साकोस, बर्दिया

- उपकार साकोस, भक्तपुर

- विकु साकोस, नवलपुर

एक्सेस कार्यक्रम एशियाली ऋण महासंघको प्राविधिक सहयोगमा एशियाली स्तरमा साकोस क्षेत्रका विकासलाई आन्तरिकीकरण गर्ने उद्देश्यसहित नेफ्स्कूनले वि.सं. २०६५ सालदेखि सञ्चालनमा ल्याएको कार्यक्रम हो । एक्सेस ब्राण्डिङ कार्यक्रमले संस्थामा ४ आयामहरू अन्तर्गत वित्तीय पक्ष, सदस्यता पक्ष, आन्तरिक कार्यसञ्चालन प्रक्रियाको पक्ष र सिकाई तथा वृद्धि पक्षको अनुगमन गर्दछ । साकोस व्यवसायमा रहेको जोखिम विश्लेषण गरी स्व व्यवस्थापनको माध्यमबाट संस्थालाई सुरक्षित गर्न, गुणस्तर सुनिश्चितता गर्न, दीगो संस्थागत विकास गर्न, व्यवस्थापन र व्यावसायिकता अभिवृद्धि गर्नका लागि संघले स्थलगत रूपमा सहजीकरण सेवा उपलब्ध गराउँदै आईरहेको छ । हाल ६५ बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरू एक्सेस कार्यक्रममा आवद्ध छन् । सिल्भर र ब्रोञ्ज ब्राण्ड प्राप्त गर्न सफल साकोसहरूलाई हार्दिक बधाई एवम् शुभकामना ।

नेफ्स्कूनका सल्लाहकार कैलाशभक्त प्रधानाङ्ग राष्ट्रपतिबाट सम्मानित

नेफ्स्कूनका पूर्व अध्यक्ष एवम् सल्लाहकार कैलाशभक्त प्रधानाङ्गले राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीबाट जेष्ठ नागरिक सम्मान प्राप्त गर्नुभएकोमा नेफ्स्कून परिवार हार्दिक बधाई तथा शुभकामना व्यक्त गर्दछ ।

२९ औं अन्तर्राष्ट्रिय जेष्ठ नागरिक दिवसको अवसरमा असोज १४ गते राष्ट्रपति भवनमा आयोजित समारोहमा राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले राष्ट्र उत्थानमा ज्येष्ठ नागरिकले पुर्‍याउनुभएको योगदानको उच्च मूल्यांकन गर्दै प्रधानाङ्गलाई सम्मान पत्र प्रदान गर्नुभएको थियो ।

नेपाल सरकार, महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय र



राष्ट्रिय ज्येष्ठ नागरिक महासंघ मार्फत ज्येष्ठ नागरिकको आर्थिक उत्थान, हक अधिकार संरक्षण एव सशक्तीकरण गराई जेष्ठ नागरिकको मनोबल उच्च राख्नमा सहकारीको माध्यमबाट उदाहरणीय कार्य निःस्वार्थ एवम्

समर्पित रूपले गर्नुभएको सेवा भावलाई उच्च मूल्यांकन गर्दै २९औं अन्तर्राष्ट्रिय जेष्ठ नागरिक दिवसको अवसरमा प्रधानाङ्गको सुस्वास्थ्य, दीर्घायु तथा सुखमय जीवनको कामना सहित सो सम्मानपत्र प्रदान गरिएको थियो ।

डडेल्धुरामा साकोस जोखिम विश्लेषण कार्यशाला (SARAW) सम्पन्न

नेफ्स्कून डडेल्धुरा फिल्ड कार्यालयको आयोजनामा भदौ २३ गते साकोस जोखिम विश्लेषण कार्यशाला (SARAW) गोष्ठी सम्पन्न भएको छ । डडेल्धुरा फिल्ड कार्यालय व्यवस्थापन उप-समित सदस्य भक्त बहादुर आलेको अध्यक्षता एवम् डडेल्धुरा जिल्ला समन्वय समितिका संयोजक गणेश भट्टको प्रमुख आतिथ्यतामा सम्पन्न कार्यक्रममा सुदुरपश्चिम प्रदेशका पहाडी जिल्ला डडेल्धुरा, अछाम, बैतडी, बाजुरा, डोटी गरी २० वटा साकोसका ४२ प्रतिनिधिका साथै अन्य विभिन्न विशिष्ट व्यक्तिहरूको सहभागिता थियो । कार्यक्रमका सहभागीहरूलाई डडेल्धुरा फिल्ड कार्यालयका गजेन्द्र बहादुर साउदले स्वागत गर्नु भएको थियो ।

कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि, विशेष अतिथि र अतिथिहरूले सहकारीलाई



जोखिममुक्त बनाउन नेफ्स्कूनद्वारा प्रवर्द्धित साकोस गुणस्तर सुनिश्चितता कार्यक्रममा सहभागी बन्न आग्रह गर्नुभयो । वक्ताहरूले सहभागी साकोस प्रतिनिधिहरूलाई जोखिम मुक्त साकोस निर्माणका लागि पहल गर्न समेत आग्रह गर्नुभएको थियो ।

डडेल्धुरा फिल्ड कार्यालय व्यवस्थापन उपसमितिका सदस्य एवम् कार्यक्रमका अध्यक्ष भक्त बहादुर आलेले सहकारी

संस्थाहरू जोखिमबाट बच्ने संस्थागत सुदृढीकरणमा लाग्नुपर्ने विषयमा प्रष्ट पार्दै जोखिम न्यूनीकरणका लागि संघद्वारा सञ्चालित कार्यक्रमहरूमा आवद्ध हुन साकोस सहभागीहरूलाई आह्वान गर्नुभएको थियो ।

कार्यशाला सहजीकरण संघका बरिष्ठ अधिकृत दिपक प्रसाद ढुङ्गाना र कार्यक्रम अधिकृत गणेश रेग्मीले गर्नुभएको थियो ।

वित्तीय सहकारीहरूको कार्यक्षेत्र विस्तार, सदस्य सेवाकेन्द्र स्थापना र एकीकरण

शिवजी सापकोटा

प्रमुख कार्यकारी अधिकृत
नेफ्सकून



पूँजी परिचालनको
अंशलाई मात्र
नहेरी समग्रतामा
हेर्ने हो भने हाम्रा
वित्तीय सहकारीहरू/
साकोसहरू अन्य
सहकारीहरूको
तुलनामा बढी
सक्रिय छन् ।
यीनीहरू लोकतन्त्रको
अभ्यासमा
विश्वास राख्ने
र लोकतान्त्रिक
निर्णय प्रक्रियालाई
आत्मसाथ गरी अधि
बढिरहेका छन् ।

नेपालको सहकारी क्षेत्रमा बृहत पूँजी परिचालनमा संलग्न वित्तीय सहकारी संस्थाहरू जसले तीन खरब भन्दा बढी पूँजी परिचालन गरी समुदायका व्यक्तिहरूलाई सहज पहुँच पुऱ्याएका छन् । यीनै संस्थाहरूको गठन मार्फत विगत २५ वर्षदेखि सरल र सुलभ वित्तीय कारोबार गर्ने मौका नेपालका समुदायमा बसोवास गर्ने व्यक्तिहरूले गर्न पाए र सोही अनुरूप आर्थिक उन्नतीमा लाग्न पाएका छन् ।

वित्तीय पहुँच मात्र होइन सहकारीता, सहकार्य र एकलाई पर्दा अर्को भन्ने गुण र भूमिकामा यी संस्थाहरू सञ्चालन भए र आज यही संस्थागत प्रगति विश्वव्यापी बन्न पुगेको छ । अभियान १९९८ मा एशियाली सञ्जालमा र त्यसको बीस वर्ष पछि २०१८ विश्व सञ्जालमा जोडिन पुगेको छ यी बीचमा संस्थागत उन्नतीको फड्को मारी सकेको छ ।

शुरुका दिनहरूमा अभियानले सदस्यहरूको प्रवर्द्धन, संस्थागत विकास, स्तरीकरण र प्रविधि उपयोग/हस्तान्तरणको माध्यमबाट अनुशासित र मर्यादित सहकारीको संस्कृति सिकाउनमा एशियाली ऋण महासंघको प्रत्यक्ष मार्गनिर्देशनमा प्रवर्द्धन तह : संघसंस्थाको विनियम, नीतिहरू

निर्माण र सदस्यता अभिवृद्धिको क्षेत्र, संस्थागत विकास तह : आवश्यक अनिवार्य नीतिहरू, पलर्स अनुगमन प्रणाली मार्फत वचत तथा ऋण सहकारीको वित्तीय एवम् आत्मनिर्भरता/दीगोपना परीक्षण, सुशासन मार्फत भूमिका र जिम्मेवारी विषयमा छलफल र वहस, सहकारी एवम् लेखा व्यवस्थापन मार्फत दैनिक संचालनमा चुस्त एवम् दुरुस्तता कायम, स्तरीकरण तह : पलर्स अनुगमन, राष्ट्रिय (प्रोबेशन), अन्तर्राष्ट्रिय (एक्सेस) मापदण्डहरूको निर्माण, कार्यान्वयन र परीक्षणका पछिल्लो पटक एशियाका साकोसहरूलाई लक्षित गरी सिफारिस गरिएको मोडेल सहितको एकीकृत प्रविधि उपयोगको तह : क्यानडा, अमेरिका र कोरियामा अभ्यास गरिएका आधुनिक नवप्रवर्तनहरूको हस्तान्तरणले नेपालको साकोस अभियानलाई अफ बढी मर्यादित, अनुशासित, सुरक्षित र जिम्मेवार बनाउँदै लगेको छ ।

शुरु शुरुका चरणमा प्रवर्द्धनमा क्रियाशीलतादेखि आज सञ्जाल व्यवस्थापनसम्मको यात्रामा लम्किरहेको यस अभियानले सदस्यहरूको रकमको प्रत्याभूति दिन व्यवस्थापन र स्थिरीकरण कोष सम्मको कार्यान्वयनको क्रममा रहेकोले यो क्षेत्र सुरक्षित र आशलाग्दो पनि बन्न पुगेको छ ।



पूँजी परिचालनको अंशलाई मात्र नहेरी समग्रतामा हेर्ने हो भने हाम्रा वित्तीय सहकारीहरू/साकोसहरू अन्य सहकारीहरूको तुलनामा बढी सक्रिय छन् । यीनीहरू लोकतन्त्रको अभ्यासमा विश्वास राख्ने र लोकतान्त्रिक निर्णय प्रक्रियालाई आत्मसाथ गरी अधि बढिरहेका छन् । साकोसहरू समुदायका व्यक्तिहरूमा समान अवसरको वितरण, नेतृत्व विकास र वर्गीय सशक्तिकरणमा समेत जुटेका छन् ।

यीनै क्रियाशीलता, कर्तव्यपरायणता, जिम्मेवारी बोध र समुदाय प्रतिको जवाफदेहिताका कारण विभिन्न स्थानीय, प्रादेशिक, राष्ट्रिय स्तरमा आफ्ना क्रियाकलापहरूलाई अगाडि बढाइरहेका र उल्लेख्य मात्रामा रोजगारीको सिर्जना र उद्यमशिलता विकासमा अबका चर्चाहरू बृहत रूपमा उठाउन थालिएको छ ।

विभिन्न किसिमका उपलब्धीहरू हासिल गर्दा गर्दै पनि संस्था स्वयमको सुरक्षा, व्यवस्थापन र सुशासनको प्रत्याभूति सम्बन्धी चुनौतीहरू भन्नु टड्कारो रूपमा देखा पर्न थालेकोछ । सहकारीहरूको संस्था संख्यात्मक रूपमा वृद्धि हुँदै गए पनि यीनीहरूको वृद्धि र विकासलाई व्यवस्थापन गर्नको लागि नियमित अनुगमन गरी पृष्ठपोषण तथा निर्देशनमा अन्यौल र अपर्याप्तताले सहकारी क्षेत्र स्वनियमनकारी संगठनका नाममा आफुखुसी निर्णय लिई अव्यवस्थित बन्न थालेका साथै समग्र अभियानको संस्थागत सुरक्षा तथा छवी निर्माणको विषयलाई गम्भिर रूपमा नलिनुले यो

चुनौती भन्नु बढेर जाने सम्भावना बढी छ ।

सहकारी गठन र दर्तामा निश्चित आर्थिक एवम् व्यक्तिगत सहभागिता र सदस्यलाई सेवाको स्तर सम्बन्धी बैज्ञानिक मापदण्ड नहुँदा सानो क्षेत्रमा पनि सहकारीहरू थुप्रै खुल्नु, सञ्चालनमा आउनु, अस्वस्थ प्रतिस्पर्धा हुनु र एकै व्यक्ति दश भन्दा बढी सहकारीमा सदस्य हुनुले सहकारीको व्यावसायिक सञ्चालन, सेवाको स्तर वृद्धि लागत तथा प्रतिफलको प्रक्षेपणलाई समेत सापेक्ष असर गरिरहेको छ ।

संस्थाको आकार बढ्दैछ, सदस्यहरू बढ्दैछ, प्रतिस्पर्धा बढ्दैछ, सम्पत्ति बढ्दैछ, कार्यक्षेत्र बढ्दैछ, कर्मचारीहरू बढ्दैछन् र पालना गर्नुपर्ने कानून बढ्दैछ । यसरी हेर्दा सबैभन्दा ठूलो चुनौतीको रूपमा वृद्धि र विस्तार व्यवस्थापन रहेकोले बचत तथा ऋण सहकारीहरूको अग्रगामी निर्णय व्यवस्थापन योग्य हुनु अत्यन्त जरुरी भएकोछ ।

यीनै विविध सम्भावना र चुनौतीहरूलाई आंकलन गर्दै विद्यमान सहकारी ऐन २०७४ को दफा १८ ले कार्यक्षेत्रको विषय दफा ८७ ले एकिकरण वा विभाजनको व्यवस्था गरेकोछ । सोही ऐनका प्रावधानहरूलाई प्रभावकारी बनाउन सहकारी संस्थाहरूले सदस्य सेवालाई केन्द्रित गरी कार्यक्षेत्र विस्तार, सदस्य सेवा केन्द्र स्थापना र एकिकरण गरेकाछन् ।

कार्यक्षेत्र विस्तार गर्दा वा सेवा केन्द्र स्थापना गर्दा, कुनैपनि सहकारीहरू वा

जुनसुकै प्रकृतिको सहकारी भएपनि एक संस्थाको कार्यक्षेत्र भएको स्थानमा गई आफ्ना सेवाहरू प्रदान गर्न खोज्दा तुलनात्मक रूपमा प्रतिस्पर्धाको भावना जागृत हुने र एकै स्थानमा दुई प्रकारका सहकारीहरू सञ्चालनमा रहनुले त्यस भेगका स्थानीयबासीहरूको लागि कुनै नौलो विषय नभई कार्यालय व्यवस्थापन, छपाई मसलन्द, सञ्चालन खर्चहरू मात्र दोहोरो पर्ने भएकोले स्तरीय सञ्चालनमा गएका संस्थाहरूले यी दुवै कार्यका लागि एकिकरणलाई जोड दिनु पर्दछ ।

एकिकरण मार्फत एउटै सहकारीको नाम लिई समुदायमा जाँदा उक्त एकिकरणमा गएको संस्थाका सञ्चालक समिति, उपसमितिहरू, कर्मचारीहरू र स्थानीय सदस्यहरूको क्षमता विकास, सिकाई र उपलब्धीमा समेत ध्यान दिन सकिने हुनाले कार्यक्षेत्र विस्तार, सेवाकेन्द्रको स्थापनालाई प्रतिस्पर्धाको रूपमा नभई एकिकरणले सदस्यहरूको मन एक बनाउन सकिन्छ । अभियन्ताहरूले अब वित्तीय सेवामा पहुँच विस्तार गर्न एकिकरण रणनीतिलाई अधिबढाएमा हाम्रो जस्तो सानो मुलुकमा ३५ हजार सहकारी होईन यो संख्यालाई न्यून राख्न राज्यले लिएको एकिकरणको अभियान र व्यवस्थित र समक्ष सहकारी सञ्चालनको परिकल्पना छिटो साकार हुनुका साथै समुदायमा सहकारी सहकारी बीचको द्वन्द्व र मतभेद लगायतका सेवामा अस्वस्थ प्रतिस्पर्धा कम हुँदै जानेछ ।



हार्दिक बधाई तथा शुभकामना



श्री डी.बी. बस्नेत

नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघ लि. (नेफ्स्कून) का अध्यक्ष एवम् साकोस अभियानका अगुवा श्री डी.बी. बस्नेतज्यू राष्ट्रिय सहकारी विकास बोर्डको सञ्चालक सदस्यमा मिति २०७६ भाद्र ३ गते सम्पन्न निर्वाचनबाट सर्वसम्मत निर्वाचित हुनुभएकोमा नेफ्स्कून परिवार उहाँप्रति हार्दिक बधाई तथा कार्यकाल सफलताको शुभकामना व्यक्त गर्दछ ।



नेफ्स्कून

नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय
सहकारी संघ लि. परिवार

चित्रवन साकोस एक्सेस कार्यक्रममा सहभागी

चितवनस्थित चित्रवन बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. ले नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघ लि. (नेफ्स्कून) द्वारा प्रवर्द्धित साकोस गुणस्तर सुनिश्चितता कार्यक्रम अन्तरगत एशियाली स्तरको गुणस्तर मापन कार्यक्रम एक्सेसमा सहभागी भएको छ ।

चित्रवन साकोसका अध्यक्ष भुवन आचार्यको अध्यक्षता र संघका सञ्चालक सदस्य शान्ति अधिकारीको प्रमुख आतिथ्यता सहित भाद्र १८ गते आयोजित एक्सेस सहभागिताका लागि सम्झौता कार्यक्रममा साकोसले कार्यक्रम सहभागिता सम्झौता गरेको हो । कार्यक्रममा संघका सञ्चालक सदस्य भरत प्रसाद दवाडी, भरतपुर नगरपालिका ७ का वडा अध्यक्ष राजेन्द्रमणी काफ्ले, संघका बरिष्ठ अधिकृत केशव प्रसाद दाहाल, साकोसका पूर्व अध्यक्ष, सञ्चालक सदस्यहरू लगायत चित्रवन फिल्ड कार्यालयका कर्मचारीहरूको उपस्थिति रहेको थियो ।

कार्यक्रममा सहभागी वक्ताहरूले संस्था निरन्तर प्रोबेशन कार्यक्रममा सहभागी



भई विगत दुई वर्षदेखि ब्राण्ड प्राप्त गरेको र अब एशियाली स्तरको कार्यक्रममा सहभागी भई एक्सेस ब्राण्ड प्राप्त गर्ने तयारीमा लाग्न शुभकामना प्रदान गर्नुभएको थियो । एक्सेस र यसका सुर्वाकहरूको बारेमा संघका बरिष्ठ अधिकृत केशव प्रसाद दाहालले प्रस्तुतिकरण गर्नुभएको थियो ।

एक्सेस कार्यक्रम एशियाली ऋण महासंघको प्राविधिक सहयोगमा एशियाली स्तरमा साकोस क्षेत्रका विकासलाई आन्तरिकीकरण गर्ने उद्देश्यसहित नेफ्स्कूनले वि.सं. २०६५ सालदेखि सञ्चालनमा ल्याएको कार्यक्रम हो । एक्सेस ब्राण्ड कार्यक्रमले संस्थामा ४ आयामहरू

अन्तर्गत वित्तीय पक्ष, सदस्यता पक्ष, आन्तरिक कार्यसञ्चालन प्रक्रियाको पक्ष र सिकाई तथा वृद्धि पक्षको अनुगमन गर्दछ । साकोस व्यवसायमा रहेको जोखिम विश्लेषण गरी स्व-व्यवस्थापनको माध्यमबाट संस्थालाई सुरक्षित गर्न, गुणस्तर सुनिश्चितता गर्न, दीगो संस्थागत विकास गर्न, व्यवस्थापन र व्यावसायिकता अभिवृद्धि गर्नका लागि संघले स्थलगत रूपमा सहजीकरण सेवा उपलब्ध गराउँदै आईरहेको छ । हाल ६४ बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरू एक्सेस कार्यक्रममा आवद्ध छन् भने यी मध्ये यस वर्ष २४ वटा एशियाली मापदण्डमा प्रमाणीकरण भएका छन् ।

४४ साकोस यस वर्षको प्रोबेशन अन्तिम परीक्षणमा

नेफ्स्कूनद्वारा सञ्चालित साकोस गुणस्तर सुनिश्चितताको कार्यक्रम प्रोबेशनमा आवद्ध भई यही मिति २०७६ असोज मसान्तसम्मको प्रतिवेदनमा मापदण्ड पुरा गरेका ४४ वटा बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरूको प्रोबेशन अन्तिम परीक्षण भएको छ ।

नेफ्स्कूनको गुणस्तर सुनिश्चितता तथा जोखिम सुपरिवेक्षण (एक्सेस, प्रोबेशन, कर्वस् तथा सार) कार्यक्रम सञ्चालन तथा व्यवस्थापन नीति २०७५ द्वारा गठित प्राविधिक समितिको बैठकले कार्तिक २२ देखि ३० गतेसम्म

८ वटा समूह बनाई परीक्षण गर्ने निर्णय गरेको थियो ।

नेफ्स्कूनका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत संयोजक रहेको उक्त प्राविधिक समितिमा सहकारी विभागका प्रतिनिधि र संघका उच्च व्यवस्थापनका कर्मचारीहरू सदस्य रहेका छन् ।

संघबाट प्रोबेशन कार्यक्रम सहजीकरण गर्ने प्राविधिक कर्मचारीहरूले संस्थाले पुरा गर्नुपर्ने अनिवार्य सूचकहरू अपेक्षित अवस्थामा रहेको भनी तयार पारेको प्रतिवेदन र अन्तिम परीक्षणका लागि आवेदन दिएका संस्थाहरूको सूची

तयार गरी समितिले तोके बमोजिमका साकोसहरूको परीक्षण गरेको हो ।

नेफ्स्कूनको गुणस्तर सुनिश्चितता कार्यक्रममा सहभागी संस्थाहरूको संघका बरिष्ठ प्राविधिक र प्राविधिक कर्मचारीहरूद्वारा अन्तिम परीक्षण गरिएको हो । साकोस गुणस्तर सुनिश्चितता कार्यक्रममा आवद्ध २०१ बचत तथा ऋण सहकारीहरूमध्ये यस वर्ष ४४ संस्थाले अन्तिम परीक्षण गराएका हुन् । गत वर्ष २१ बचत तथा ऋण सहकारी संस्था प्रोबेशन ब्राण्ड प्राप्त गर्न सफल भएका थिए ।

सन्दर्भ ब्याजदर र सठभावित परिणामहरू

लक्ष्मी नारायण तामाकार

उप-निर्देशक,
नेपाल राष्ट्र बैंक



सहकारीको क्षेत्रमा ब्याजदरलाई व्यवस्थापन गरी पारदर्शीता कायम गर्ने तथा चर्को ब्याजदरबाट ऋणीलाई बचाउन एवम् बचत तथा ऋणको ब्याजदरमा रहेको अन्तराललाई बाञ्छित सीमाभित्र कायम गर्न सहकारी संस्थाहरूले ऋणमा लिने अधिकतम ब्याजदर १६ प्रतिशतमा नबढ्ने तथा बचत र ऋणको ब्याजदर अन्तर ६ प्रतिशत भन्दा घटी हुने गरी सन्दर्भ ब्याजदर तोकिएको छ ।

पृष्ठभूमि:

विशेषगरी: वित्तीय क्षेत्रमा पारदर्शीता, प्रतिस्पर्धा एवम् कुशलता अभिवृद्धि गरी वित्तीय क्षेत्रको विकास गर्नको लागि समयसापेक्ष विभिन्न उपकरणहरूको प्रयोग गरिँदै आएको पाइन्छ । संसारका वित्तीय संस्थाहरूले आफ्नो पारदर्शीता, प्रतिस्पर्धा एवं कुशलता अभिवृद्धि गर्नको लागि प्राइम रेट, बेस रेट, स्प्रेड दर आदी जस्ता सन्दर्भदरहरूको अभ्यास गरी वित्तीय कारोवार अगाडि बढाई रहेको देखिन्छ । यस्ता दरहरूले वित्तीय संस्थाहरूले लिने तथा दिने ब्याजदरलाई मार्गदर्शन प्रदान गर्दै तीनलाई बाञ्छित सीमाभित्र कायम गर्ने एवं पारदर्शीता अभिवृद्धि गर्न मद्दत गर्दछ । सन्दर्भ दरले ब्याजदर लगायतको अन्य दरलाई सांकेतिक रूपमा डोन्याउने गर्दछ । सहकारीताको क्षेत्रमा पनि ब्याजदरमा रहेको बेतिथीलाई अन्त्य गरी पारदर्शीता अभिवृद्धि गर्नको निमित्त सन्दर्भ ब्याजदर लागू गरिएको छ ।

सन्दर्भ ब्याजदर के हो?

सन्दर्भ दर वा सन्दर्भ ब्याजदर भन्नाले त्यस्तो बेज्चमार्क ब्याजदरलाई बुझिन्छ, जसले अन्य विभिन्न खालका वित्तीय प्रोडक्टहरूको मूल्य वा ब्याजदर निर्धारण गर्नमा सहयोग गर्दछ । अतः

सन्दर्भ ब्याजदरले सहकारी संस्थाले लिने तथा दिने ब्याजदरलाई मार्गदर्शन गरी पारदर्शीता अभिवृद्धि गर्दै तीनलाई बाञ्छित सीमा भित्र कायम राख्दछ ।

नेपालको बैंकिङ्ग क्षेत्रमा ब्याजदर निर्धारणलाई वैज्ञानिक, व्यवहारिक एवम् पारदर्शी बनाउनको निमित्त आधार ब्याजदर तथा स्प्रेड दरको अभ्यास गरिएको छ । बैंकिङ्ग क्षेत्रमा प्रयोग गरिएको यस्ता अवधारणाहरूले बैंकिङ्ग क्षेत्रको ब्याजदरमा पारदर्शीता एवं कुशलता कायम गर्न बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई दवाव दिई रहेको हुन्छ । २०७६ असार मसान्त पश्चात बाणिज्य बैंकहरूले ब्याजदर अन्तर ४.५ प्रतिशत तथा ख र ग वर्गका विकास बैंक तथा वित्त कम्पनीहरूले ५ प्रतिशत कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ । सहकारीताको क्षेत्रमा पनि ब्याजदरलाई व्यवस्थापन गरी पारदर्शीता कायम गर्ने तथा चर्को ब्याजदरबाट ऋणीलाई बचाउन एवम् बचत तथा ऋणको ब्याजदरमा रहेको अन्तराललाई बाञ्छित सीमाभित्र कायम गर्न सहकारी ऐन, २०७४ को दफा ५१ तथा सहकारी विनियमावलीको नियम २३ बमोजिमका आधार तथा सामान्य भार समेतलाई आधार बनाई २०७६ साउन १९ गतेदेखि लागू हुने गरी सहकारी संस्थाहरूले

ऋणमा लिने अधिकतम ब्याजदर १६ प्रतिशतमा नबढ्ने तथा बचत र ऋणको ब्याजदर अन्तर ६ प्रतिशत भन्दा घटी हुने गरी सन्दर्भ ब्याजदर तोकिएको छ । सन्दर्भ ब्याजदर तोक्नको लागि सहकारी विभागका रजिष्ट्रारको संयोजकत्वमा सन्दर्भ ब्याजदर निर्धारण समिति गठन गरिएको छ, जसमा राष्ट्रिय सहकारी महासंघ, भूमी व्यवस्था, सहकारी तथा गरीबी निवारण मन्त्रालय, अर्थ मन्त्रालय, नेपाल राष्ट्र बैंक, राष्ट्रिय सहकारी विकास बोर्ड, नेफ्स्कून, नेपाल बहुउद्देश्यीय केन्द्रीय सहकारी संघ तथा राष्ट्रिय सहकारी बैंकको समेत प्रतिनिधित्व रहेको छ । उक्त समितिले सन्दर्भ ब्याजदर निर्धारण गर्दा लिनुपर्ने आधारहरू सहकारी नियमावली, २०७५ को नियम २३ मा देहाय बमोजिम तोकिएको छ

क) बचत तथा ऋणको कारोवार गर्ने केन्द्रीय विषयगत संघमा आवद्ध संस्था र संघहरूको औसत ब्याजदर

ख) सहकारी बैंकहरूको औसत ब्याजदर
ग) बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी कानून बमोजिम क वर्गको इजाजतप्राप्त बैंकहरूको औसत ब्याजदर

घ) ब्याजदरका सम्बन्धमा नेपाल सरकारका मन्त्रालय, निकाय, नेपाल राष्ट्र बैंकले गरेका अध्ययन प्रतिवेदनहरू

ङ) राष्ट्रिय सहकारी महासंघ विषयगत केन्द्रीय संघहरूबाट प्राप्त सुझाव

च) सन्दर्भ ब्याजदर निर्धारण समितिले उपयुक्त देखेका अन्य आधारहरू ।

त्यस्तैगरी सन्दर्भ ब्याजदर निर्धारण गर्दा अबलम्बन गर्नुपर्ने सिद्धान्तहरू समेत तोकिएको छ, जुन देहाय बमोजिम रहेको छ ।

क) बचतमा भारित औसत ब्याजदर भन्दा सामान्यतया बढी

ख) ऋणमा भारित औसत ब्याजदर भन्दा सामान्यतया घटी

ग) बचत र ऋणको ब्याजदरको अन्तर ६ प्रतिशत भन्दा घटी

साथै बचत तथा ऋणको किसिम एवं प्रयोजन हेरी शहरी तथा ग्रामीण क्षेत्रको लागि छुट्टाछुट्टै सन्दर्भ ब्याजदर तोक्नसक्ने, यसको पुनरावलोकन गर्न सक्ने तथा यसको परिपालनाको अवस्था मूल्यांकन गरी जानकारी दिनुपर्ने आदी जस्ता प्रावधानहरू समेत रहेको छ ।

सन्दर्भ ब्याजदरबाट गरिएका अपेक्षा एवं यसका महत्वहरू:

सन्दर्भ ब्याजदरको कार्यान्वयन पश्चात सहकारी क्षेत्रमा विद्यमान ब्याजदरका सम्बन्धमा रहेका वेथिति अन्त्य भई सहकारीमा पारदर्शीता एवं कुशलता कायम हुने अपेक्षा छ । यसले परम्परागत ढंगबाट जथाभावी रूपमा ब्याजदर निर्धारण गर्ने परम्परालाई अन्त्य गर्दै ब्याजदर निर्धारणमा निश्चित विधि/पद्धति अपनाउन दवाव दिनेछ । यसका महत्वहरू:

१. सन्दर्भ ब्याजदरले ब्याजदर निर्धारण प्रक्रियामा सहकारी संस्थालाई पारदर्शी बन्न पर्ने अवस्थाको सिर्जना गरेको छ, यसबाट सुशासनको पाटोमा थप योगदान पुऱ्याउने छ ।

२. सहकारीले ऋणमा लिने ब्याजदर १६ प्रतिशतमा नबढ्ने व्यवस्थाबाट ऋणीलाई राहत हुने छ । सहकारीबाट ऋण लिई व्यावसाय गरिरहेका सदस्यहरूलाई व्यवसायको लागतमा कमी ल्याउन समेत मद्दत गर्ने र सहकारी क्षेत्रबाट हुने कर्जाको मागमा विस्तार आउने देखिन्छ ।

३. कथित सहकारीको रूपमा सञ्चालनमा रही चर्को ब्याजदर असुल्ने सहकारीलाई ब्याजदरमा सुधार ल्याउन बाध्य पार्ने देखिन्छ । साथै सहकारीले चर्को ब्याजबाट सदस्यहरूलाई उन्मुक्ती दिने देखिन्छ ।

४. त्यस्तैगरी बचतमा दिने तथा ऋणमा लिने ब्याजदर अन्तर अर्थात स्प्रेडदर ६ प्रतिशत भन्दा कम हुनुपर्ने व्यवस्थाबाट सहकारीको

नाफामा कमी ल्याउने देखिन्छ । सहकारीले आगामी दिनमा आफ्नो सञ्चालन खर्चमा कमी ल्याउन कुशलता कायम गर्नुपर्ने र सहकारीको दिगोपनाको लागि ठुलो मात्रामा बचत तथा ऋण परिचालन गर्नुपर्ने देखिन्छ । साना सहकारीले उक्त स्प्रेडरेटमा सञ्चालन खर्च पनि उठाउन नसक्ने हुदा त्यस्ता सहकारीलाई मर्जरमा जान अप्रत्यक्षरूपमा प्रोत्साहित पनि गर्ने देखिन्छ ।

५. त्यस्तैगरी, ६ प्रतिशतको स्प्रेडदरले धेरै स्प्रेड कायम गरी उल्लेख्य नाफा गर्ने सहकारीलाई प्रत्यक्षरूपमा असर पार्ने एवम् सञ्चालन कुशल हुन बाध्य पार्ने देखिन्छ ।

६. स्प्रेडदर ६ प्रतिशत कायम गरिदा बचतमा न्यून ब्याजदर पाईरहेको सदस्यहरूले पनि थप ब्याजदर प्राप्त गर्नसक्ने देखिन्छ । समग्रमा ऋणीलाई ऋणमा तथा बचतकर्तालाई बचतमा ब्याजदरमा फाइदा प्राप्त हुनसक्ने देखिन्छ ।

७. ब्याजदर अन्तर अत्याधिक हुँदा ऋणमा बढी ब्याज लिने एवं बचतमा न्यून ब्याज दिने अभ्यासले गर्दा लगानीको लागि पूँजीको माग कम हुने, बचतकर्तामा बचत गर्ने आकर्षण कम हुने, आर्थिक क्रियाकलापमा हुने लगानीमा कमी हुने एवम् अधिक ब्याजदरमा बढीजसो कर्जा असल ऋणीले भन्दाखराब मनसाय बोकेका सदस्यहरूले माग गर्ने कारण खस्कन सक्ने कर्जाको गुणस्तर जस्ता समस्यालाई उपयुक्त ब्याजदर अन्तरले निराकरण गर्न सक्दछ ।

सन्दर्भ ब्याजदर कार्यान्वयनसित सम्बन्धित सबालहरू:

जतिसुकै राम्रो नीति तथा कार्यक्रम किन नहुन त्यसको उपादेयता तबसम्म रहदैन जबसम्म त्यसको सफल कार्यान्वयन हुँदैन । अतः नीति बनेर निर्देशन जारी गर्नुमात्र पर्याप्त हुँदैन । सन्दर्भ ब्याजदर तोकिएर हाल ऋणमा सहकारीले



अधिकतम १६ प्रतिशत ब्याज लिनसक्ने तथा बचत तथा ऋणको ब्याजदर अन्तर ६ प्रतिशत कायम राख्ने व्यवस्था आफैमा प्रशंसनीय विषय भएतापनि हालसम्म पनि यसको कार्यान्वयन पूर्ण रूपमा हुन नसक्नुको साथै अनुगमन समेत प्रभावकारी रूपमा भएको देखिन्दैन । अझैपनि धेरै सहकारीमा ऋणमा १६ प्रतिशत भन्दा बढी ब्याज र ब्याजदर अन्तर ६ प्रतिशत भन्दा बढी रहेको छ । यद्यपि: नेफ्स्कूनले सन्दर्भ ब्याजदर सम्बन्धमा सुझाव दिन गरेको अध्ययनमा प्रोवेसन कार्यक्रममा सहभागी ७५ वटा सहकारीको ऋणमा लिने ब्याजदर १४.६२ प्रतिशत तथा बचतमा दिने ब्याजदर ९.२९ प्रतिशत तथा ब्याजदर अन्तर ५.३३ प्रतिशत रहेको र एक्सेस कार्यक्रममा समावेश भएका २५ वटा सहकारीको ऋणमा लिने ब्याजदर १३.०६ प्रतिशत तथा बचतमा दिने ब्याजदर ८.८३ प्रतिशत तथा ब्याजदर अन्तर ४.७७ प्रतिशत रहेको थियो । ऋणमा लिने ब्याजदर १६ प्रतिशतमा नबढ्ने तथा ब्याजदर अन्तर ६ प्रतिशत भन्दा कम हुनुपर्ने व्यवस्थाबाट प्रभावित सहकारीहरूले कर्जा व्यवस्थापन शुल्क/सेवाशुल्क/सहकारी व्यवस्थापन शुल्कको नाममा दुई तीन प्रतिशत थप शुल्क असुल गरी सन्दर्भ ब्याजदरको प्रभावकारीता घटाउन सक्ने क्रियाकलापका सम्बन्धमा सचेत भएर हेर्नुपर्ने हुन्छ । सहकारी ऐन २०७४ को दफा १२५ मा यस ऐन तथा ऐन अन्तर्गत वनेका नियम विपरित सदस्यसँग

ब्याज लिएमा वा निक्षेप तथा कर्जाको ब्याजदर अन्तर ६ प्रतिशत भन्दा बढी भएमा बढीमा रु. ५ लाखसम्म जरिवाना गर्ने प्रावधान भएपनि अनुगमन संयन्त्र फितलो भएको तथा नियमित अनुगमन एवं निरीक्षणको अभावमा नियम उल्लंघन गर्ने सहकारीलाई कारवाही भएको देखिन्दैन । प्रभावकारी कार्यान्वयनको अभावमा सहकारीमा विद्यमान ब्याजदर सम्बन्धी व्यवस्थामा सुधार आउन नसक्ने तथा पछि गएर यसको कार्यान्वयन गर्न कठिन हुन सक्ने देखिन्छ ।

त्यस्तैगरी, बचतमा दिने तथा ऋणमा लिने ब्याजदर अन्तर अर्थात् स्प्रेडदर ६ प्रतिशत भन्दा कम हुनुपर्ने व्यवस्थाबाट सहकारीको बचत परिचालनमा पनि असर पार्ने देखिन्छ । ऋणमा लिने ब्याजदर १६ प्रतिशतमा नबढ्ने तथा स्प्रेड ६ प्रतिशत कायम हुने हो भने बचतमा दिने ब्याजदर करिब १० प्रतिशत हुन आँउछ । बचतको ब्याजदरमा आउने कमीसँगै सहकारीको बचतमा केही कमी आउन सक्ने तथा अहिले बैकिङ्ग क्षेत्रले बचतमा प्रदान गर्ने ब्याजदर पनि उच्च रहेको कारण सहकारी क्षेत्रको केही बचत बैकिङ्ग क्षेत्रमा जानसक्ने देखिन्छ । अतः सहकारीको स्रोतमा केही कमी हुने तथा कर्जाको मागमा विस्तार आउन सक्ने कारण सहकारीको तरलतामा चाप पर्नसक्ने देखिन्छ । सन्दर्भ ब्याजदर एवम् ब्याजदर अन्तरको कारणले सहकारीमा पारदर्शीताको लागि

दबाव सिर्जना गर्नुको साथै सहकारीको कार्यशैलीमा पनि परिवर्तन ल्याउने देखिन्छ । त्यस्तैगरी, ग्रामीण तथा शहरी क्षेत्रको लागि अलग अलग सन्दर्भ दर तोकिन सक्ने प्रावधान, समय समयमा सन्दर्भ ब्याजदरको पुनरावलोकन गर्ने तथा यसको परिपालनाको अवस्था मूल्यांकन गर्ने एवम् सहकारी ऐन, २०७४ ले जरिवानाको समेत व्यवस्था गरेबाट अपेक्षित नतिजा प्राप्त हुनसक्ने अवस्था पनि रहेको देखिन्छ । सन्दर्भ दरको समय समयमा पुनरावलोकन गरी ब्याजदर अन्तरमा भूमिका खेल्ने तत्त्वहरू जस्तै प्रतिस्पर्धा, सञ्चालन खर्च, कर्जाको गुणस्तर, सहकारीको आकार, सञ्चालन कुशलता, वित्तीय बजारको विकासको अवस्था, मुनाफामुखी प्रवृत्ति र नियमन व्यवस्था एवं तीनको प्रभाकारिता आदि समेतको विष्लेषणको आधारमा उपयुक्त बनाउन सकेमा सहकारीताको क्षेत्रमा नयाँ आयाम थपिने पनि देखिन्छ ।

निष्कर्ष:

सहकारी संस्थाहरूमा लागू गरिएको सन्दर्भ ब्याजदरले सहकारी संस्थाहरूमा पारदर्शीता, कुशलता अभिवृद्धि गर्दै सहकारीलाई अगाडि बढाउन खोजको छ । यसबाट सहकारीको क्षेत्रमा थुप्रै सकारात्मक परिवर्तन देखा पर्ने देखिन्छ । तर ऐन तथा विनियमावलीको सफल कार्यान्वयनबाट मात्र उक्त प्रावधानहरूको उद्देश्य प्राप्त हुने देखिन्छ ।

एकीकृत सफ्टवेयर प्रणाली आन्तरिकीकरणका लागि साकोसका उच्च व्यवस्थापनबीच छलफल



नेफ्स्कूनको आयोजनामा वित्तीय सहकारीहरूमा एकीकृत सफ्टवेयर प्रणाली आन्तरिकीकरण सम्बन्धी भारतीय सेवा प्रदायक कम्पनी र साकोसका उच्च व्यवस्थापनबीच काठमाडौंमा भदौ २० गते बृहत अन्तरक्रिया सम्पन्न भएको थियो ।

नेफ्स्कूनले आफ्ना सदस्य साकोसहरूको फैलदो आर्थिक एवं व्यावसायिक कारोवारसँगै उनीहरूको बढ्दो वित्तीय आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्न लामो अन्तर्राष्ट्रिय अनुभव सँगालेको सेवा प्रदायक कम्पनीका प्रतिनिधिसँग एकीकृत सफ्टवेयर प्रणालीको विकास सम्बन्धमा साकोस उच्च व्यवस्थापन बीच अन्तरक्रिया गराएको हो ।

अन्तर्राष्ट्रिय सहकारी निकायहरूमा समेत सफ्टवेयर प्रविधि सेवा उपलब्ध गराउँदै आएको माइक्रोसफ्टको साझेदार भारतीय कम्पनी फिनाकसले विश्व ऋण परिषद र एसियाली ऋण महासंघ को समन्वय र सहकार्यमा भारतबाहेक केन्या, भुटान, सुडान, दक्षिण अफ्रिका, नाइजेरिया, पाराग्वे, बोलिभिया, मेक्सिको जस्ता मुलुकका सहकारी संघसंस्था र निकायहरूलाई अत्याधुनिक सूचना प्रविधि कार्यक्रम, सफ्टवेयर र परामर्श कार्यक्रम प्रदान गर्दै आएको छ ।

कार्यक्रममा फिनाकसका प्रतिनिधिहरूले वित्तीय सहकारीहरूलाई उपयोगी अत्याधुनिक प्रविधिसहितको सफ्टवेयर र त्यसका फाइदाहरूका विषयमा प्रस्तुति दिनुका साथै सहभागी साकोसका उच्च व्यवस्थापनका विभिन्न जिज्ञासाहरूको समाधान समेत गर्नुभएको थियो । एकीकृत एवम् सञ्जालीकृत साकोसको अवधारणामा सहयोग पुऱ्याउने लक्ष्य सहित केन्द्रीय निकायको भूमिका निभाउँदै नेफ्स्कूनले सूचना प्रविधिका विषयमा उक्त छलफलको आयोजना, संयोजन र सहजीकरण गरेको हो । वित्तीय सहकारीहरू साँच्चिकै अत्याधुनिक सूचना प्रविधिबाट सुसज्जित छन् भन्ने विश्वास सदस्यहरूलाई दिलाउन समेत नवीन सफ्टवेयर भित्राउनुपर्ने आवश्यकता बढ्दै गएको सन्दर्भमा नेफ्स्कूनले यस दिशामा पहलकदमी थालनी गरेको हो ।

एकीकृत प्रणालीमार्फत आवश्यक सबै किसिमका वित्तीय सेवा सूचना आदानप्रदान गर्न फिनाकस उपयोगी हुने उक्त कम्पनीले जनाएको छ । कार्यक्रममा नेफ्स्कूनका अध्यक्ष डी बी बस्नेतले सदस्य साकोसहरूलाई आधुनिक प्रविधिसँग जोड्ने विषयमा धेरै अधिदेखि गहन बहस चलिरेको जानकारी गराउँदै अब भने त्यो सफल हुने आशा व्यक्त

गर्नुभयो । उहाँले नीति र विधिमा नेफ्स्कून र यसका सदस्य साकोसहरू चलेपनि प्रविधिको विषयमा त्यति अघि बढ्न नसकेको कुरालाई संघले अत्यन्तै विचार गरेर यो पहलकदमी गरेको बताउनुभयो । संघका बरिष्ठ उपाध्यक्ष परितोष पौड्यालले यो अन्तरक्रियाले प्रविधिका सम्बन्धमा सदस्य साकोसहरूको सबै खाले जिज्ञासा समाधान गर्ने अपेक्षा व्यक्त गर्नुभयो । यसैगरी, संघका महासचिव चन्द्र प्रसाद ढकालले सुविधासम्पन्न प्रविधि भित्राउने विषयमा आफु लगायत उच्च व्यवस्थापनको टीम बिगत लामो समयदेखि आन्तरिक छलफलमा रहेको र अन्ततः फिनाकससँग प्रारम्भिक छलफलका लागि जोडिएको जानकारी गराउनुभयो । उहाँले थप छलफलको माध्यमबाट नेफ्स्कून र सदस्य साकोसहरूलाई आवश्यक विशेषता सहितको सफ्टवेयर प्रणाली जडान गर्न सकिने बताउनुभयो ।

कार्यक्रममा नेफ्स्कूनका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत शिवजी सापकोटाले धेरै सेवा प्रदायक कम्पनीहरूसँग चरणवद्ध छलफल गर्दा पनि खोजेको जस्तो सफ्टवेयर प्रणाली नभेटिएको भन्दै फिनाकससँग प्रारम्भिक छलफलका लागि जोडिदा र कम्पनीमै भ्रमण गर्दा पनि विश्वासिलो र भरपर्दो पाएको जानकारी गराउनुभयो ।

नेफ्स्कूने वित्तीय सहकारी लक्षित फिनाकस सफ्टवेयर प्रणालीको उपयोगिता सम्बन्धमा छलफल गर्न नेफ्स्कूनका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सहितको ५ सदस्यीय कार्यदल गठन गरी यथाशिघ्र उक्त सफ्टवेयरका सबै सेवा र सुविधाका साथै नेपालका वित्तीय सहकारीहरूमा तिनको प्रयोगको विषयमा सूचना र तथ्यांक राखी विश्लेषण गर्ने जनाइएको छ । कार्यदलका अन्य सदस्यहरूमा विकु साकोस-नवलपुर, हाम्रो जनकल्याण साकोस-दोलखा, सिद्धिगणेश साकोस-भक्तपुर र जनउत्थान साकोस-रूपन्देहीका व्यवस्थापकहरू रहनुभएको

छ । फरक फरक सफ्टवेयर प्रयोग गरिरहेका प्रतिनिधिमुलक संस्थाका प्रतिनिधिहरूलाई कार्यदल सदस्यमा छनौट गरिएको थियो ।

अत्याधुनिक सूचना प्रविधि सहितको एकीकृत सफ्टवेयर प्रणाली आन्तरिकीकरणका सम्बन्धमा संघको केन्द्रीय कार्यालयमा कार्तिक ३ गते उक्त प्राविधिक अध्ययन कार्यदलको पहिलो बैठक सम्पन्न भएको थियो ।

बैठकले सफ्टवेयर प्रयोगका सम्बन्धमा सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरूसँग छलफल तथा अन्तरक्रिया गरी प्रथम चरणमा नेफ्स्कूनको डाटा ट्रयाल

परीक्षण गरी अन्तिम टुङ्गोमा पुग्ने, सफ्टवेयरको डाटा सेन्टर काठमाडौंमा रहने र सफ्टवेयर प्रविधि आवद्धताका लागि प्रथम चरणमा एक सय संस्था सहभागी गराइने जनाएको छ ।

वित्तीय सहकारीहरूको सबै आवश्यकतालाई पुरा गर्ने साथै तथ्यांक एवं सूचना चुहावट, चोरी जस्ता संवेदनशील पक्षलाई सजिलै रोक्ने सक्ने विशेषताहरू भएको हुँदा वित्तीय सहकारीको तथ्यांक एवम् सूचना आदान प्रदानका लागि सफ्टवेयर कम्पनीको सेवा प्रभावकारी रहेको अध्ययन कार्यदलले जनाएको छ ।

ACCU सम्मेलन २०१९ मलेसियामा सम्पन्न, सन् २०२० मा नेपालले आयोजना गर्ने



१२ असोज, मलेसिया । एशिया लगायत विभिन्न २४ देशका भण्डै ६०० जना प्रतिनिधिहरूको सहभागितामा एशियाली बचत ऋण सहकारीहरूको सम्मेलन असोज १२ गते मलेसियामा सम्पन्न भएको छ । "बचत ऋण सहकारी मार्फत मानिसहरूको जीवनमा सकारात्मक प्रभाव" भन्ने मूल अवधारणाका साथ २२ सेप्टेम्बरबाट शुरू भएको फोरममा विभिन्न ११ वटा विषयहरूमा कार्यपत्र प्रस्तुत गरिएको थियो । सम्मेलनले विशेषगरी सुशासन र सञ्जालीकृत अभियानलाई महत्व दिएको छ ।

मुख्यगरी वित्तीय स्थायित्व, सुशासन र समावेशीतामा ब्रेकआउट सत्रहरू सञ्चालित थिए । यसै सम्मेलनमा सुशासन सम्बन्धी एशियाली ऋण महासंघ (ACCU) ले विजनेश सोलुसन नं २५ लाई समेत पारित गरेको छ । १०८ वटा विभिन्न सूचकहरू सहितको यो सोलुसनले एशियाका बचत ऋण सहकारीहरूको सुशासनलाई नयाँ उचाईमा लान मद्दत गर्नेछ । सम्मेलनले बचत ऋण सहकारीहरूमा प्रविधिमा गरिने लगानीलाई बढाउन समेत सुझाव दिएको थियो ।

सम्मेलनमा नेपालका २४ वटा साकोसहरूलाई एक्सेस अवार्ड प्रदान गरिएको थियो । एशियाभरबाट २७ वटा साकोसहरूमध्ये नेपालबाट मात्रै २४ वटाले ब्राण्ड पाउन सफल हुनुले अभियानलाई अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा चिनाउन मद्दत गरेको छ । सम्मेलनमा नेफ्स्कून व्यवस्थापनको तर्फबाट २ वटा विषयवस्तुमा कार्यपत्र प्रस्तुत भएको थियो भने विकु साकोस र राष्ट्रिय सहकारी बैंकको तर्फबाट समेत कार्यपत्रहरू प्रस्तुत भएको थियो ।

सम्मेलन पश्चात महासंघको ३८ औं साधारण सभा समेत सम्पन्न भएको छ, जसमा सहकारी विभागको तर्फबाट विभागका रजिष्ट्रार डा. टोकराज पाण्डे, नेफ्स्कूनको तर्फबाट अध्यक्ष डी.बी. बस्नेत र प्रमुख कार्यकारी अधिकृत शिवजी सापकोटाले प्रतिनिधित्व गर्नुभएको थियो । आगामी वर्ष नेपालले अकु फोरम आयोजना गर्ने घोषणा र निमन्त्रणा सहित महासंघको सम्मेलन मलेसियाको क्वालालम्पुरमा सम्पन्न भएको छ ।



एक्सेस ब्राण्ड प्राप्त बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरूलाई हार्दिक बधाई

नेपालका बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरूले आफ्ना सदस्यहरूलाई प्रदान गर्ने सेवाको गुणस्तर, सुरक्षित वित्तीय संरचना, कार्यालयको प्रभावकारी सञ्चालन प्रक्रिया र सिकाई तथा उपलब्धीहरूको

एशियाली ऋण महासंघ थाइल्याण्डका परीक्षकहरूबाट गरि एको शुष्म परीक्षणको आधारमा एशियाली मापदण्ड २०१९ कायम गर्न सफल यस संघका २४ वटा सदस्य बचत तथा ऋण सहकारी

संस्थाहरूलाई आगामी दिनहरूमा पनि अझ उत्कृष्ट उपलब्धी हाँसिल हुँदै जाओस साथै एक्सेस ब्राण्ड २०१९ प्राप्त गर्ने सम्पूर्ण बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरूलाई

ॐ हार्दिक बधाई एवम् शुभकामना ॐ



१. बिन्धबासिनी साकोस, काभ्रेपलाञ्चोक
२. जनकल्याण साकोस, धादिङ
३. जनसचेतन साकोस, दोलखा
४. जनउत्थान साकोस, रूपन्देही
५. किसानकल्याण साकोस, सुनसरी
६. मनकामना साकोस मोरङ
७. मिलिजुली साकोस, दोलखा
८. सामुदायिक साकोस, काभ्रेपलाञ्चोक



९. बुडोल सामुदायिक साकोस, काभ्रेपलाञ्चोक
१०. चण्डेश्वरी साकोस, काभ्रेपलाञ्चोक
११. दाम्राभिटा साकोस, मोरङ
१२. गैडाकोट स्वाभिमान साकोस, नवलपुर
१३. ग्रामिण साकोस, नवलपरासी
१४. हाम्रो जनकल्याण साकोस, दोलखा
१५. इटहरा साकोस, मोरङ
१६. किसान साकोस, नवलपुर
१७. कोलिय देवदह साकोस, रूपन्देही
१८. महिला साकोस, सुनसरी
१९. परोपकार साकोस, नवलपुर
२०. श्री बाराही साकोस, भक्तपुर
२१. सिद्धिगणेश साकोस, भक्तपुर
२२. सिको साकोस, बर्दिया
२३. उपकार साकोस, भक्तपुर
२४. विकु साकोस, नवलपुर



नेफस्कून

नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघ लि.

केन्द्रीय कार्यालय: नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं

सहकारीमा शुद्धता, सुनिश्चितता तथा असल अभ्यासको प्रतिक

एक्सेस ब्राण्डिङ (Access Branding)

रवि कुमार उपाध्याय

प्रमुख व्यवस्थापक
चण्डेश्वरी साकोस, काभ्रे



संसारमा मानव सभ्यताको विकास जहिलेबाट थालनी भयो सोही समयदेखि सकारात्मक घटनाक्रम तथा युगान्तकारी परिवर्तनहरू विकसित हुँदै आई रहेका छन् । यी मध्येपनि मुख्यतः आर्थिक तथा वित्तीय, सूचना तथा संचार क्षेत्र साथै प्रविधिको क्षेत्रमा उल्लेख्य परिवर्तन भएको देखिन्छ । यस्ता विकासशील परिवर्तनका पछाडि सम्बन्धित क्षेत्रमा अभ्यासरत विभिन्न संघसंस्था तथा सोमा आवद्ध विज्ञहरूको प्रमुख भूमिका रहेको छ ।

माथि उल्लेखित विभिन्न क्षेत्रहरू मध्ये पनि खासगरी वित्तीय तथा आर्थिक क्षेत्रको विकास र बढ्दो लोकप्रियताले निकै चर्चा पायो । यो विकास र लोकप्रियतालाई चर्चित बनाउन सहकारी क्षेत्रको पनि ठूलो भूमिका र योगदान रहेको छ । वित्तीय क्षेत्रको विकासमा सहकारीले सदैव सदस्य र समुदायको बलियो प्रतिनिधित्व गर्दै आईरहेको छ । समुदायको आर्थिक सामाजिक तथा सांस्कृतिक अवस्थालाई सुधार गर्दै अगाडि बढिरहेको सहकारी क्षेत्र अर्थतन्त्रको बलियो खम्बाको रूपमा स्थापित भइसकेको छ । यो क्षेत्रलाई थप सबल, सुरक्षित बनाउदै विकसित गर्दै

लैजान विभिन्न राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्था तथा सोमा आवद्ध व्यक्तिहरूको महत्वपूर्ण योगदान रहेको छ ।

यसै मध्येको एक चिरपरिचित नाम "नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघ लि. (नेफ्स्कून)" रहेको छ । सहकारीको क्षेत्र दिनानुदिन ठूलो भईरहदा एकातिर यसले अर्थतन्त्रलाई शक्तिशाली बनाउदै गएको छ भने अर्कातिर यो क्षेत्रलाई थप सुदृढ, सबल तथा सुरक्षित बनाउन ठूलो चुनौती भएको छ । यो क्षेत्रलाई सबल र जोखिम रहित क्षेत्रको रूपमा पहिचान दिन Nefscun ले वि.सं. २०५५ सालमा एसियाली ऋण महासंघको सदस्यता

लियो र एसियाली ऋण महासंघको सहयोगमा नेफ्स्कूनले नेपालका प्रारम्भिक बचत तथा ऋण सहकारी संस्थामा एक्सेस ब्राण्डिङ कार्यक्रमको अवधारणा वि.सं. २०६५ सालमा ल्याएको हो । नेफ्स्कूनले नीतिगत रूपमा विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने क्रममा ११ वर्ष अगाडि ACCU द्वारा विकास गरिएको एक्सेस ब्राण्डिङ कार्यक्रमलाई साकोसहरूमा वित्तीय औजारको रूपमा प्रयोगमा ल्याउन अग्रणी भूमिका खेल्नु सहायी कदम रहेको छ । साकोसहरूको संस्थागत विकासमा एक्सेस कार्यक्रमको भूमिका विशेष रहनेमा दुईमत नहोला । बचत तथा ऋण सहकारी



संस्थाहरूलाई व्यवस्थित, सुरक्षित, दीगो र नविनतम प्रविधिको माध्यमद्वारा सञ्चालन गर्नको लागि Association of Asian Confederation of Credit Unions (ACCU) द्वारा विकास गरिएको मापन औजार हो एक्सेस । यसको सफल कार्यान्वयनले बचत तथा ऋण सहकारी संस्था गतिशील, रचनात्मक, पारदर्शी र सबल रूपमा अगाडि बढ्ने छ भन्ने कुरामा दुईमत छैन । जसरी मानव शरीरमा विभिन्न तत्वहरू स्वस्थ रूपमा क्रियाशील रहन उचित र सन्तुलित समिश्रणको आवश्यक छ । त्यस्तै सहकारी संस्थाहरू पनि सदस्य सेवा, वित्तीय स्वस्थता, व्यवसायिकता र सिकाईका क्षेत्रहरूको उचित र सन्तुलित समिश्रणबाट मात्र उत्कृष्ट रूपमा सञ्चालन हुने कुरामा एक्सेसले विशेष रूपमा जोड दिएको छ ।

नेपालका बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरूलाई सबल तथा सुरक्षित रूपमा स्थापित गरी गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्न सक्षम बनाउने उद्देश्यले एक्सेस ब्राण्ड कार्यक्रम लागु गरिएको हो ।

नेपालमा बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरूको विकास गर्न संस्थामा नीति नियम सम्बन्धी असल अभ्यास कर साथ साथै यथोचित मात्रामा नियमन, नियन्त्रण तथा प्रवर्द्धन गर्न सम्बन्धित निकायबाट पर्याप्त मात्रामा ध्यान पुऱ्याउन नसकिरहेको अवस्थामा एक्सेस ब्राण्ड कार्यक्रम मार्फत नेफ्स्कूनले सहकारी संस्थाहरूलाई नियमन गरी नीति, विधि र प्रविधियुक्त, सवल र सुरक्षित सहकारी बनाउने कार्यमा लागि परेको छ ।

एक्सेस ब्राण्ड (Access Branding)

सामान्य शब्दमा भन्नुपर्दा बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरूको गुणस्तरता सुनिश्चित गर्न प्राप्तांकको आधारमा Trial and check गरी सञ्चालन गरिने अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको प्रमाणीकरण कार्यक्रम नै एक्सेस ब्राण्ड कार्यक्रम हो । ACCESS शब्दको विस्तृत स्वरूप भनेको A1 Competitive Choice For Excellence in Service and Soundness हो । यसले संस्थालाई कसरी दिगो, सबल र सुरक्षित बनाउँदछ । सर्वप्रथम

त एक्सेस ब्राण्ड कार्यक्रममा आवद्ध हुन कुनै पनि संस्था निर्देशनमा चलन छोडेर नीतिमा चलन थाल्नु पर्दछ । तत्पश्चात् संस्थाका सञ्चालक समिति, लेखा समिति, कर्मचारी तथा सेयर सदस्यहरूले नीति र विधिलाई आत्मसाथ गरी अगाडि बढ्नुपर्ने हुन्छ ।

एक्सेस ब्राण्ड कार्यक्रममा सहभागी भएपश्चात् संस्थाको गुणस्तरमा आउने परीवर्तनको कारणले गर्दा धेरै बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरू यो कार्यक्रममा सहभागी हुने क्रम बढ्दो छ । यद्यपी यो कार्यक्रममा सहभागिता जनाई संस्थालाई निर्धारित अनुशासनमा राख्ने कुरा भने त्यती सहज छैन ।

अथक मेहनत, परिश्रम र दृढ इच्छा शक्तिका साथ कार्य गर्दा भने सफलता मिल्ने कुरामा भने दुविधा छैन । कार्यक्रममा सहभागिता जनाउने वित्तिकै ब्राण्ड पाउने पक्का हुँदैन । यसका सुचांकहरूले तोकिएको मापदण्ड संस्थामा पुऱ्याएपछि मात्र ब्राण्ड प्रमाणीकरणको कार्य सुरु हुन्छ । यस कार्यक्रममा ४ वटा ब्राण्ड तहहरू रहेका छन् ।

जसमध्ये पहिलो ब्रोञ्ज ब्राण्ड, दोस्रो सिल्भर ब्राण्ड, तेस्रो गोल्ड र चौथो प्लेटिनम रहेका छन् । जसमध्ये एक्सेस सिल्भर ब्राण्ड ८ संस्थाहरूले र एक्सेस ब्रोञ्च स्तरको ब्राण्ड १६ वटा संस्थाहरूले पाएका छन् ।

एक्सेस ब्राण्ड कार्यक्रममा सहभागिता जनाई सकेपछि बचत तथा ऋण सहकारी संस्थामा धेरै परिवर्तनहरू आउने गर्दछन् । साकोसहरूको संस्थागत विकासमा एक्सेस कार्यक्रमको भूमिका विशेष रहेको छ ।

बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरूलाई व्यवस्थित, सुरक्षित, दीगो र नविनतम प्रविधिको माध्यमद्वारा सञ्चालन गर्नको लागि Association of Asian Confederation of Credit Union (ACCU) द्वारा विकास गरिएको मापन औजार हो एक्सेस । यसको सफल प्रयोगद्वारा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था गतिशील, रचनात्मक, पारदर्शी र सबल रूपमा अगाडि बढ्छ भन्ने कुरामा दुईमत छैन ।

जसरी मानव शरीरमा विभिन्न तत्वहरू स्वस्थ रूपमा क्रियाशील रहन उचित र सन्तुलित समिश्रणको आवश्यकता छ, त्यस्तै सहकारी संस्थाहरू पनि सदस्य सेवा, वित्तीय स्वस्थता, व्यवसायिकता र सिकाईका क्षेत्रहरूको उचित र सन्तुलित समिश्रणबाट मात्र उत्कृष्ट रूपमा सञ्चालन हुने कुरामा एक्सेसले विशेष रूपमा जोड दिएको छ ।

एक्सेस ब्राण्ड कार्यक्रमले प्रमुख चार दृष्टिकोणहरूलाई अघि सारेको छ :

- १) वित्तीय दृष्टिकोण
- २) सदस्य दृष्टिकोण
- ३) आन्तरिक व्यावसायिक दृष्टिकोण
- ४) सिकाई तथा सम्वृद्धि दृष्टिकोण

माथिका ४ दृष्टिकोण अन्तर्गत जम्मा ८६ वटा सूचकहरू समावेश रहेको छ । ८६ वटा सूचकहरूमा पनि प्रत्येक सूचकहरूलाई उत्तम, असल, उपयुक्त र कमसल गरी छुट्याईएको छ ।

एक्सेसले समेटिएका चार परिदृश्यहरू :

- १) **वित्तीय परिदृश्य** : वित्तीय परिवेशमा बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरूको कारोवारको सुरक्षण, स्वस्थता एवं उचित रूपमा उपयोगिता सम्बन्धमा जोड दिएको छ । पल्स भित्रको सुरक्षा, प्रभावकारी वित्तीय संरचना, गुणस्तर, प्रतिफल दर, तरलता, तथा सन्तुलित वृद्धिमा जोड दिएको छ ।
- २) **सदस्य परिदृश्य** : सदस्य दृष्टिकोण अन्तर्गत गुणस्तरीय उत्पादन र सेवाहरूको चाहना र सन्तुष्टिलाई प्राथमिकता दिइएको छ । यस दृष्टिकोण अन्तर्गत उत्पादन तथा सेवाको उद्देश्य, प्रस्तुति/श्रृंखलामा ध्यान दिनुका साथै ब्राण्ड बारेको मनस्थितिमा जोड दिएको छ । यसका अतिरिक्त धन सम्पत्ति श्रृजना गर्ने उत्पादनहरू, क्षमतामा आधारित लगानी, पहुँच तथा सुविधा, मूल्य महत्व र बजार प्रवर्द्धन बारेमा पनि ध्यान दिएको छ ।

त्यस्तै उत्कृष्ट सदस्यहरूलाई प्रोत्साहन र सम्मान गर्नुका साथै सदस्यहरू बारे पूर्ण ज्ञान हुनुपर्ने, उनीहरूसँग सुमधुर सम्बन्ध स्थापना गर्नुका साथै सदस्यहरूको सन्तुष्टिमा पनि जोड दिइएको छ । यसका अतिरिक्त संस्थाप्रति सदस्यहरूको सामिप्यता, उनीहरूलाई गरिने संस्थागत व्यवहारका साथै सदस्यहरूले पाउने लाभबारे पनि उल्लेख गरिएको छ । त्यस्तै वार्षिक साधारण सभा तथा अन्य कार्यक्रमहरूमा नियमितता, योजना तथा नीति निर्माणमा सदस्यहरूको सहभागिता साथै सदस्यहरूले धन श्रृजना हुने उत्पादनहरूको प्रयोग उचित प्रयोग सम्बन्धमा पनि उल्लेख गरिएको छ । प्रविधि तर्फ ईमेल, टेलिफोन, फ्याक्स, एसएमएस, वेबसाईट, एप्लिकेशन इत्यादि प्रविधिहरू प्रयोग गरी सदस्यहरूको विवरणलाई अद्यावधिक गर्नेमा पनि जोड दिइएको छ ।

- ३) **आन्तरिक व्यवसायिक परिदृश्य :** आन्तरिक व्यवसायिक परिदृश्यमा संस्थाले नीति नियमहरू, कार्यविधिहरू एवं लक्ष्य तथा प्रणालीहरू विकास गरी सोही अन्तर्गत रही कार्यहरू सम्पादन

गर्नु पर्ने उल्लेख गरेको छ । यस अन्तर्गत संस्थाको विभिन्न नीति तथा कार्यविधिहरू निर्माण, कर्मचारीहरूको उत्पादकत्व, गल्ती व्यवस्थापन, सदस्यहरूलाई दिइने बचत तथा ऋणको सेवा, कार्यालय सामग्रीहरूको उपयोग, आन्तरिक संचारको प्रक्रिया, दुरदृष्टिमा प्रष्टता एवं साहसीपन, सुपरिभाषा ध्येय, मूल्य मान्यता एवं लक्ष्यहरू, वार्षिक व्यवसायिक योजनाहरू, रणनीतिक योजनाहरू, स्थानीय समुदायमा संलग्नताका साथै सदस्यहरूको विविधता -उमेर, पेशा, शिक्षा, जाति, इत्यादी) लैङ्गिक सन्तुलन, केन्द्रीय संघसँगको सम्बन्ध तथा नियमन सम्बन्धी दायित्वको व्यवस्थापनका जोड दिइएको छ ।

- ४) **ज्ञान तथा सम्वृद्धि परिदृश्य :** सिकाई तथा सम्वृद्धि सम्बन्धी दृष्टिकोण अन्तर्गत नेतृत्वमा रहने सञ्चालकहरू जाने बुझ्नेका तथा सक्रिय हुनुपर्ने, उनीहरू मुख्य निर्णय केन्द्रको रूपमा रहनु पर्ने, प्रतिकात्मक र उदाहरणीय हुनु पर्ने, शिक्षा दिने गाईडको रूपमा रहनु पर्नेका साथै उनीहरूको कार्य विश्वसनीय एवं उदाहरणीय हुनु पर्ने रहेको छ ।

यसका अतिरिक्त नेतृत्व पंक्तिमा लैङ्गिक समानतालाई पनि जोड दिइएको छ । त्यस्तै कर्मचारीहरू जागरुक, इमान्दार तथा सक्षम हुनु पर्ने लगायत उनीहरूको नियुक्ति, कार्य विवरण, कार्य सम्पादन, मूल्याङ्कन तथा हर्जाना सम्बन्धमा पनि ध्यान दिइएको छ । साथै उनीहरूको वृत्ति विकास तथा तालिम कार्यक्रमहरूको लागि पनि जोड दिइएको छ ।

एक्सेसका उल्लेखित चारवटा दृष्टिकोणहरूलाई उचित र व्यवस्थित रूपमा व्यवस्थापन गर्न सके प्रत्येक सहकारी पहिलो रोजाईको सहकारी हुनेछ, यी सहकारीहरूले सदस्यहरूलाई दिने सेवाहरू पनि उत्कृष्ट, स्तरीय र सुरक्षित हुनेछ, यहि नै एक्सेसको उपलब्धी र प्रतिफल हुनेछ । यति हुँदा हुँदै पनि एक्सेस कार्यक्रमलाई थप मजबुत बनाउन धेरै कार्यहरू गर्नु पर्ने चुनौती पनि रहेको छ । एक्सेस कार्यक्रम साकोसहरूको लागि उपयोगी हुँदा हुँदै पनि यसको प्रभाव आंशिक साकोसमा मात्र रहेको छ । तसर्थ एक्सेस कार्यक्रमलाई अझ प्रभावकारी ढंगले संचालन गर्न सहकारी बिभाग, राष्ट्रिय सहकारी महासंघ, नेफ्स्कून लगायत सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायहरूले विशेष ध्यान पुऱ्याउन जरुरी छ ।

बज्रबाराही साकोसको सञ्चालक क्षमता अभिवृद्धि तालिम



मकवानपुर जिल्ला थाहानगरपालिका स्थित बज्रबाराही साकोसको सञ्चालकहरूको क्षमता अभिवृद्धि (सि.यू.डि.सी.सी) तालिम नेफ्स्कूनको प्राविधिक सहयोगमा कार्तिक १७ गते सम्पन्न भएको छ । धादिङ

जिल्ला बैरेनी स्थित त्रिशुली बीच रिसोर्टमा सम्पन्न उक्त तालिममा साकोसको सञ्चालक समिति, लेखा समिति विभिन्न उपसमितिलाई आवद्ध सञ्चालकहरू तथा व्यवस्थापनमा संलग्न उच्च व्यवस्थापन

सहित २१ जनाको सहभागिता रहेको थियो । एशियाली ऋण महासंघले विकास गरेको तालिमको विषयवस्तु भित्र साकोसको विकासका लागि सञ्चालकहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्नका

लागि विषयवस्तुको प्रस्तुति प्रयोगात्मक रूपमा गरिएको थियो ।

तालिमको समापनमा बोल्दै तालिममा सिकेका विषयवस्तुहरू साकोसमा लागु गरी संस्थाको समग्र विकासमा भूमिका खेल्ने कुरा संस्थाको अध्यक्ष फणिन्द्र प्रसाद सुवेदीले प्रतिवद्धता व्यक्त गर्नु भएको थियो ।

कार्तिक १४ देखि १७ गतेसम्म सञ्चालित तालिमको सहजीकरण नेफ्स्कूनका वरिष्ठ तालिम अधिकृत बल्लभ तिमल्सिना र बरिष्ठ अधिकृत केशबप्रसाद दाहालले गर्नु भएको थियो ।

सहकारी एकीकरणमा जुट्न बडालको आग्रह

राष्ट्रिय सहकारी महासंघका अध्यक्ष केशव बडालले आगामी १० वर्षमा सहकारी संघसंस्थाहरूको संख्या ५ हजारमा झार्ने बताउनुभएको छ । उहाँले सोमबार सहकारी समन्वय संजालको राष्ट्रिय सहकारी बैंकमा बसेको ४३ औं बैठकमा सम्बोधन गर्दै भन्नुभयो, 'अब सहकारीकर्मीहरूले सहकारीको एकीकरणमा जोड दिनुपर्छ । यसमा उत्साही भएर अभियान चलाउन आग्रह गर्दछु ।' उहाँले गैरसरकारी संस्थाले प्रवर्द्धन गरेका सहकारी संस्थाहरू पनि एकीकरण हुनुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

उहाँले ऐन नियमले तोके अनुसार कोषहरू निर्माण गरी सहकारीलाई सवल र बलियो बनाउन समेत आग्रह गर्नुभयो । उहाँले सहकारीको विषय बुझाए मात्र सदस्यता दिनुपर्ने धारणा राख्नुभयो । उहाँले केन्द्रीय तथा जिल्ला स्तरीय सहकारी संघहरूले व्यवसायिक रूपमा कार्य गरी दीगो विकास गर्न समान प्रकृतिका संघहरूबीच एकीकरण गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो । उहाँले सहकारी घटाउने तर उत्पादकत्व वृद्धि गरी ५ वर्षमा दोब्बर बनाउनुपर्ने विचार राख्नुभयो ।

उहाँले सन्दर्भ ब्याजदरको प्रसंगमा बढी ब्याज दिन्छु भनेर निक्षेप संकलन गर्ने सहकारीलाई ट्रायाकमा ल्याउनुपर्छ भन्दै सन्दर्भ ब्याजदरलाई लिएर सहकारीकर्मीहरू विभाजित हुने स्थिति बन्न नहुने बताउनुभयो । राज्यले सन्दर्भ ब्याजदर तोक्नु अघि लगानी गरिएको ऋणको ब्याजदर एक वर्ष भित्रमा हालको सन्दर्भ ब्याजदर अनुरूप गर्न सकिने गरी विक्लप खुला राख्न सकिने उहाँको तर्क थियो । दूध उत्पादक किसानलाई प्रोत्साहन पुग्ने र उपभोक्तालाई मर्का नपर्ने गरी दुधको मूल्य वृद्धि गर्न महासंघको तर्फबाट आफूले सक्दो प्रयास गरेको जानकारी गराउनु भयो । 'राज्य र सहकारी हातेमालो गरेर अगाडि बढ्नु



पर्ने उहाँको जोड थियो । सहकारी संघ/संस्थाहरूको तथ्यांक तथा सूचनाको मुख्य स्रोतको रूपमा रहेको सहकारी तथा गरिबी निवारण व्यवस्था सूचना प्रणालीमा आवद्ध हुन समेत सबै सहकारी संघसंस्थाहरूलाई आग्रह गर्नुभयो ।

कार्यक्रममा साना किसान लघुवित्त संस्थाका कार्यकारी निर्देशक डा. शिवराम कोइराला र राष्ट्रिय सहकारी बैंक लि.का प्रमुख कार्यकारी अधिकृत बद्रि गुरागाईले आ-आफ्ना निकायहरूका क्रियाकलापहरूबारे प्रस्तुति गर्नु भएको थियो ।

राष्ट्रिय सहकारी बैंकका अध्यक्ष केवी उप्रेतीले सरकारले कम ब्याजदरमा लगानी गर्ने ऋण सहकारी बैंकमार्फत उपलब्ध गराउन सकेको खण्डमा सहकारीले संस्थाहरू मार्फत सदस्यमा ऋण उपलब्ध गराइ उत्पादन वृद्धि हुने बताउनुभयो । उहाँले सहकारी बैंकले मुलुकभर ४४ शाखामार्फत सहकारी संघसंस्थालाई वित्तीय सेवा प्रदान गरिरहेको बताउनुभयो ।

आइएलओका राष्ट्रिय कार्यक्रम व्यवस्थापक नविन कर्णले सहकारी मूल्य श्रृंखलामा जानुपर्ने र यसका लागि आइएलओले सहकारीमार्फत विभिन्न कार्यक्रम गरिरहेको जानकारी दिनुहुँदै सहकारीले तल्लो समुदाय

तथा शहरी गरीवहरूलाई समेत सेवा पुऱ्याउनुपर्ने आवश्यकता औल्याउनु भयो ।

सो अवसरमा नेफ्स्कूनका बरिष्ठ उपाध्यक्ष परितोष पौड्याल, राष्ट्रिय सहकारी बैंकका सञ्चालक सरिता भट्टराई, केन्द्रीय वित्तिय सहकारी संघका अध्यक्ष गोविन्द दाहाल, केन्द्रीय उखु उत्पादक सहकारी संघका अध्यक्ष तथा महासंघका सञ्चालक रामचन्द्रसिंह कुशवाहले सो कार्यक्रममा आफ्ना निकायहरूद्वारा सम्पादित क्रियाकलाप वारे जानकारी गराउनु भएको थियो । सञ्जालको आगामी बैठक राष्ट्रिय सहकारी विकास बोर्डमा बस्ने निर्णय भएको छ । राष्ट्रिय सहकारी महासंघका वरिष्ठ उपाध्यक्ष मीनराज कडेल, राष्ट्रिय सहकारी विकास बोर्डका सदस्य सचिव चक्र बहादुर पराजुली, सहकारी विभागका रजिष्ट्रार डा. टोकराज पाण्डे, भूमिव्यवस्था, सहकारी तथा गरीबी निवारण मन्त्रालयका उपसचिव दिपक खड्का, पशुसेवा विभागका म. वि. का. डा. ज्ञान बहादुर जिरेल, नेपाल बचत तथा ऋण सहकारी संघ (नेफ्स्कूनका) अध्यक्ष डी.बी. वस्नेत, केन्द्रीय उपभोक्ता सहकारी संघका अध्यक्ष दिपक प्रसाद पौडेल, केन्द्रीय सूचना सञ्चार सहकारी संघका अध्यक्ष विष्णुहरी ढकाल, केन्द्रीय पशुपालन सहकारी संघका

अध्यक्ष वावुराम अधिकारी, सेसीका कन्ट्री डाइरेक्टर सीताराम भट्ट समेत उपस्थित हुनुहुन्थ्यो ।

उपस्थित हुनुहुने अन्य महानुभावहरूमा जी आइजेडका डेपुटी चिफ टेक्नीकल एड्माइजर रोसन श्रेष्ठ, सिएम एफका डेपुटी सिइओ नरेश नेपाल, गुड नाइवरस इन्टरनेसनलका प्रबन्धक गणेश ढकाल समेत हुनुहुन्थ्यो । महासंघका नायव महाप्रबन्धक बाबुल खनालले सहजीकरण गर्नुभएको

सो कार्यक्रममा सहकारी समन्वय सञ्जालमा सरकारी तथा गैर सरकारी संघ/संस्था, केन्द्रीय सहकारी संघहरू, राष्ट्र बैंक लगायतका संघसंस्था तथा निकायका ४५ सदस्य रहेको जानकारी गराइएको थियो ।

सहकारीका उत्पादनहरू निर्यात गर्न एकजीम कोड चाहिने तर भन्सार विभागबाट निकाशी पैठारी संकेत नम्बर (एकजीम कोड) नदिँदा समस्या उत्पन्न भएकोले यसको तत्काल समाधान गर्न

आग्रह गर्दै सहकारी ब्राण्डको लोगो समेत समय सापेक्ष डिजाइन गर्नु पर्ने बताउँदै नेपाल भ्रमण वर्ष सफल पार्न सहकारीको तर्फबाट कार्यक्रम ल्याउन माग गर्नु भयो । गैर सरकारी संस्था महासंघ नेपालका महासचिव राम प्रसाद सुवेदीले सहकारी ब्राण्ड निर्माण गरी सहकारी क्षेत्रमा सुशासन कायम गर्ने, एक सहकारी एक उत्पादनका कार्यक्रमहरू अघि बढाउन सुझाव दिनु भयो ।

बुडोल सामुदायिक साकोसद्वारा ज्येष्ठ नागरिक सम्मान



काभ्रेपलाञ्चोकस्थित बुडोल सामुदायिक बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. ले २९औं अन्तर्राष्ट्रिय ज्येष्ठ नागरिक दिवसको अवसर पारेर असोज १४ गते १५५ ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई सम्मान गरेको छ ।

संस्थाको सामाजिक तथा सास्कृतिक उपसमितिको आयोजनामा संस्थामा आवद्ध ७५ वर्ष उमेर पूरा भएका ज्येष्ठ नागरिक सदस्यहरूलाई दोसल्ला ओढाई खाद्य सामग्री र नगद समेत वितरण गरी सम्मान गरेको हो । ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई बनेपा, धुलिखेल र नाला क्षेत्रमा छुट्टाछुट्टै स्थानमा भेला गरेर र अशक्त ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई घरघरमै गएर सम्मान गरिएको थियो । समुदायमा आधारित

भई सञ्चालनमा रहेको र राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा पहिचान बनाउन सफल संस्थाले विगत १६ वर्षदेखि नै ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई निरन्तर

सम्मान कार्यक्रमको आयोजना गर्दै आएको छ । ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई सम्मान गर्ने संस्कारको विकास गरी नयाँ पुस्ता र पुराना पुस्ताबीचमा बढ्दै गएको दुरीलाई कम गर्ने उद्देश्यले संस्थाबाट कार्यक्रमको आयोजना गरिएको संस्थाका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत विवेकराज ठकुरीले जानकारी दिनुभयो ।

कुल १७८३२ जना सदस्य आवद्ध रहेको संस्थाले आर्थिक कारोवार संगसंगै सदस्यहरूलाई विविध आर्थिक सुरक्षाका कार्यक्रम तथा सामाजिक क्रियाकलापहरू सञ्चालन मार्फत सदस्य तथा समुदायलाई सेवा पुऱ्याउँदै आएको छ ।



साकोसहरुका लागि संरक्षित पूँजी फिर्ता कोष वितरण सम्बन्धी अनुशिक्षण

सहकारी ऐन २०७४ को परिच्छेद-१०, दफा-६९ र सहकारी नियमावली २०७५ को परिच्छेद ६, दफा-२५ को उपनियम (१) बमोजिमको व्यवस्था रहेको संरक्षित पूँजी फिर्ता कोष वितरणलाई बचत तथा ऋण सहकारी अभियानमा कार्यन्वयनका लागि सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यसहित नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय चितवनको आयोजनामा संरक्षित पूँजी फिर्ता कोष वितरण सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम भाद्र २९ गते सम्पन्न भएको छ ।

जिल्ला सहकारी संघ, चितवनको सभाहलमा आयोजित उक्त अनुशिक्षण कार्यक्रममा चितवन र नवलपरासी वर्दघाट सुप्ता पूर्वमा रहेका ७१ वटा सहकारी संस्थाका व्यवस्थापक र सञ्चालक समितिका पदाधिकारीहरु सहित कूल ८५ को सहभागिता रहेको थियो । कार्यक्रम नेफ्स्कूनका सञ्चालक सदस्य शान्ति अधिकारीको अध्यक्षतामा सम्पन्न भएको थियो भने नेफ्स्कून चितवन फिल्ड व्यवस्थापन



उपसमितिको सदस्यहरु तेजेन्द्र बहादुर खड्का, गोपाल गौतम र कृष्णबहादुर नहर्कीको उपस्थिती रहेको थियो ।

कार्यक्रममा बोल्दै सञ्चालक सदस्य शान्ति अधिकारीले साकोसहरुले सदस्यले सहकारी संस्थामा गरेको योगदानका आधारमा प्रतिफल प्राप्त गर्नु पर्ने र अभियानले गरेको दायरा घटाएकोले कानूनको व्यवस्थालाई पालना गरी अभियानको यो प्राप्तीलाई संस्थागत गर्नु पर्नेमा जोड दिनु भयो ।

कार्यक्रममा सहभागीहरुले सहकारी

नियमावलीले संरक्षित पूँजी फिर्ताको प्रावधानमा बचत रकममा तिरेको ब्याज भन्ने उल्लेख नभएकोले अन्योल रहेको र यसले न्यायोचित वितरण हुनेमा शंका पैदा गराएकोले यसको सुधारका लागि नेफ्स्कूनल पहल गर्नु पर्ने कुरामा जोड दिनु भयो ।

कार्यक्रमको सहजीकरण नेफ्स्कूनका वरिष्ठ अधिकृत केशवप्रसाद दाहालले गर्नु भएको थियो भने सञ्चालन कार्यक्रम अधिकृत यमकला सुवेदीले गर्नुभएको थियो ।

नेफ्स्कून र काभ्रे जिल्ला बचत संघबीच साकोस सुशासन प्रवर्द्धन साभेदारी सम्झौता

नेफ्स्कून र काभ्रेपलाञ्चोक जिल्ला बचत तथा ऋण सहकारी संघ लि. बीच नेफ्स्कूनका सेवा तथा व्यवसाय एवम् साकोस सुशासन प्रवर्द्धन साभेदारी सम्झौता भएको छ ।

जिल्ला बचत संघ काभ्रेका अध्यक्ष रामहरी के.सी. र नेफ्स्कूनका नायव प्रमुख कार्यकारी अधिकृत प्रकाश प्रसाद पोखरेलबीच कार्तिक २१ गते दुईपक्षीय साभेदारी सम्झौता भएको हो ।

कार्यक्रममा नेफ्स्कूनका सञ्चालक सदस्य उद्धव सापकोटा, सदस्य सेवा



विभाग प्रमुख दुर्गा प्रसाद ढकाल लगायत जिल्ला बचत संघ काभ्रेका

पदाधिकारी एवम् कर्मचारीहरुको सहभागिता रहेको थियो ।

नेपालमा सहकारी : सहकारीमा जनशक्ति व्यवस्थापनको चुनौती

सोमनाथ अर्याल

व्यवस्थापक

दाम्नाभिष्टा साकोस, मोरङ



विश्व इतिहासमा बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको थालनी सन् १८४९ तिर जर्मनीबाट भएको मानिन्छ । सो समयमा एफ. डब्लु. राइफाईसनले ग्रामिण भेगका जनताको जीवनस्तर माथि उकारनका लागि थालनी गरेको बचत तथा ऋण सहकारीको अवधारणा विभिन्न मिति र समयमा विभिन्न देश हुँदै नेपालमा भने वि.सं. २०१० सालमा मात्र प्रवेश पायो । वि.सं. २०१० सालमा सहकारी विभागको स्थापना पछि वि.सं. २०१३ साल चैत्र २० गते चितवन जिल्लामा बखानपुर सहकारी ऋण समितिको स्थापना भयो । त्यस पछि सुरु भएको सहकारी अभियानले ६ दशक पार गरिसक्दा विभिन्न सालमा सहकारी ऐन र नियमावली जारी भई हाल सहकारी ऐन २०७४, सहकारी नियमावली २०७५ जारी भएको अवस्था छ । यहि सहकारी अभियानको ६ दशक भित्र नेपालमा हजारौंको संख्यामा सहकारी संस्थाहरू दर्ता भएका छन् । तथ्याङ्किय हिसावले हेर्दा नेपालका हाल ३४ हजार भन्दा बढि सहकारी, ६० हजार भन्दा बढि कर्मचारीहरू र ६३ लाख बढि सदस्यहरू रहेका छन् । नेपालको अर्थतन्त्रमा वित्तीय कारोवारमा सहकारीको योगदान २१ प्रतिशत हुँन जान्छ भने कुल ग्राहस्थ उत्पादनमा

४.५ प्रतिशतको हाराहारीमा सहकारीको योगदान रहेको पाइन्छ । नेपाल सरकारले पनि सहकारीको योगदानलाई आत्मसात गर्दै नेपालको अर्थतन्त्रको एक खम्बाको रूपमा सहकारीलाई लिएको छ ।

सहकारी अभियानलाई सफल बनाई सहकारीको दीगो विकासका लागि सहकारी महासंघ, नेफ्स्कून लगायत जिल्लागत सहकारी संघहरूले महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दै आएका छन् । जसमध्ये पनि नेफ्स्कूनले यसमा अभिभावकको भूमिका निर्वाह गर्दै आएको छ । नेफ्स्कूनले सहकारी संस्थाको दीगो विकासका लागि सञ्चालित CURBS, PROBATION र ACCESS जस्ता कार्यक्रमले सहकारीको गुणात्मक विकासमा टेवा पुग्नुका साथै सरकार तथा समुदायको सहकारी प्रतिको हेराई नै परिवर्तन भएको छ । हालसम्ममा ACCESS कार्यक्रममा सहभागी जम्मा ६४ वटा सहकारी संस्था मध्ये २४ वटाले सफलता प्राप्त गरेका छन् भने PROBATION कार्यक्रममा सहभागी १९५ संस्था मध्ये २१ वटाले सफलता पाएको नेफ्स्कूनको तथ्यांकले देखाउछ ।

सफल संस्थाहरू त्यतिकै सफल भएका छैनन् । संस्थाहरूले सफलताको बाटोमा अनेक किसिमका चुनौतीहरूको सामना

गर्नु परेको हुन्छ । यस्ता चुनौतीको सहि रूपमा व्यवस्थापन गर्न सकेमा मात्र संस्था सफल हुन्छ । यही संस्थाको सफलताको बाटोमा आउने चुनौती मध्ये संस्थामा जनशक्ति व्यवस्थापनको चुनौती पनि एक प्रमुख चुनौती हो । कुरा गर्दा र सुन्दा जति सहज देखिन्छ त्यसको कयौं गुणा जटिल छ जनशक्ति व्यवस्थापन । जनशक्ति भनेको काम गर्न सक्ने मान्छे र व्यवस्थापन भनेको उपयुक्त ठाँउ र स्थानमा उपयुक्त काम गर्न सक्ने मान्छे (कर्मचारी) को व्यवस्था मिलाउनु हो । शेयर सदस्यहरूको नजिक रहेर दैनिक प्रशासनिक कामहरू गर्ने भनेको कर्मचारीले हो । कर्मचारीहरू जती सक्षम र सवल छन्, क्षमतावान छन्, प्रविधि सञ्चालनमा दखल राख्दछन सोही अनुसार त्यतिनै उनीहरूले शेयर सदस्यहरूलाई दिने सेवामा गुणात्मक परिवर्तन देखिन्छ । संस्थामा नीति मात्र स्तरीय भएर संस्था सफल हुँदैन यसका लागि नीति कार्यान्वयन गर्ने निकाय पनि त्यतिकै स्तरीय हुनु जरुरी छ । भन्नुको मतलब संस्थाका नीति नियमहरू कार्यान्वयन गर्ने निकाय भनेको कर्मचारी प्रशाशन हो जुन संस्थाको स्थायी प्रकारको सञ्चालक हो र त्यो स्तरीय, अब्बल हुनु जरुरी छ ।

हामी जुन किसिमको दीगो र सफल सहकारीको सपना देखिरहेका त्यस किसिमका सहकारीका लागि आवश्यक पर्ने दक्ष जनशक्ति सहकारी संस्थामा भित्राउन नै चुनौती छ भने भित्राएका जनशक्ति पनि टिकाउन अर्को चुनौती रहेको छ, कारण विभिन्न समयमा सहकारीले ठगे भनेर आउने समाचार हरूको कारण देश भरीका सहकारी प्रति सरकार र समुदायको हेराई उस्तै नकरात्मक किसिमको रहेको छ । सहकारीमा काम गर्ने कर्मचारी प्रतिको समाजको धारणा समेत नकरात्मक रहेको छ जसको कारण सम्भावित जनशक्ति मध्ये अब्बल किसिमका जनशक्ति बैंक तथा फाइनान्स कम्पनीप्रति आकर्षित हुनु, युरोप देशहरू पलायन हुनु, मध्यम किसिमका जनशक्ति खाडी देश जानु र सो भन्दा कम दर्जाका जनशक्ति सहकारी संस्थामा काम गर्न आउने र उनीहरू आधुनिक प्रविधिसँग परिचित नहुने कारण

संस्थाको सेवामा प्रभाव परेको देखिन्छ । संस्थाका काम गर्न आएका जनशक्तिहरू पनि अन्यन्त्र काम नपाउन्जेल मात्र सहकारीमा काम गर्ने पाएपछि संस्था छोड्ने परिपाटी छ भने अर्कोतर्फ संस्थामा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई पनि उनीहरूको क्षमता अनुसारका पद, सेवा सुविधा र जिम्मेवारी संस्थाले दिन नसक्दा कर्मचारीहरू असन्तुष्ट भई पलायन हुने परिपाटिले समेत सहकारी संस्थाहरूमा जनशक्ति व्यवस्थापनमा थप जटिल र चुनौती देखिएको छ । त्यसैगरी समय समयमा भित्राएका नयाँ नयाँ प्रविधिहरूसँग संस्थाका कर्मचारीहरूलाई विकास गर्नु पनि चुनौती देखिएको छ ।

यस्तो अवस्थालाई जुन सहकारी संस्थाले सहि रूपमा व्यवस्थापन गर्न सक्दछ त्यहि संस्थाले सफलताको एक सिद्धि माथि चढ्न सक्दछ । यही कुरालाई मध्यनजर गर्दै सहकारी संस्थाहरूले

आफ्नो संस्थाका लागि आवश्यक पर्ने जनशक्तिको पहिचान गरी वार्षिक रूपमा कार्ययोजना बनाई सोही किसिमका दक्ष जनशक्तिहरू भित्राउन आवश्यक छ भने अर्कोतर्फ संस्थामा भएको जनशक्तिलाई पनि सहि रूपमा व्यवस्थापन गरी पलायन हुनबाट रोक्नु आवश्यक छ । सहकारी संस्थाले योजना बनाई अब्बल किसिमका जनशक्ति संस्थामा भित्राउने र उनीहरूको क्षमता विकास, सेवा सुविधा लगायतका कर्मचारीका सन्तुष्टिका क्षेत्रहरूमा संस्थाले ध्यान पुऱ्याई दक्ष जनशक्तिलाई संस्थामै अडिने वातावरण बनाउन सक्नु पर्छ । अर्कोतर्फ सहकारी संस्थाहरूका बेतिथिहरूलाई केन्द्रीय स्तरबाट नै नियन्त्रण गरी सरकार र आम जनताको सहकारी संस्था प्रति हेर्ने दृष्टिकोणमा परिवर्तित ल्याउन सके सहकारीमा अब्बल जनशक्तिको आकर्षण बढ्ने र जनशक्ति पलायन हुने समस्या अन्त्य हुने निश्चित छ ।

प्यूठानमा साकोस जोखिम विश्लेषण कार्यशाला

नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय दाङ्गको आयोजना एवम् जिल्ला बचत तथा ऋण सहकारी संघ लि. प्यूठानको समन्वयमा प्यूठानको जुम्रीमा साकोस जोखिम विश्लेषण कार्यशाला (SARAW) भाद्र २७ गते सम्पन्न भएको छ । जिल्ला बचत तथा ऋण सहकारी संघ लि. प्यूठानका अध्यक्ष एवम् नेफ्स्कून दाङ्ग फिल्ड कार्यालय व्यवस्थापन उपसमिति सदस्य ओम भक्त पण्डितको अध्यक्षता एवम् नेफ्स्कूनका सञ्चालक सदस्य कृष्ण प्रसाद नेपालको प्रमुख आतिथ्यतामा सम्पन्न कार्यक्रममा प्यूठान जिल्लामा क्रियाशील विभिन्न २४ वटा साकोसका ४६ जना प्रतिनिधि लगायत अन्य विशिष्ट व्यक्तिहरू सहित ४९ जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

कार्यक्रममा बोल्दै संघका सञ्चालक नेपालले साकोसमा धेरै जोखिम रहेको र त्यसलाई समयमै व्यवस्थापन गर्नका लागि नीति, विधि र प्रविधिमा चलन र नेफ्स्कूनद्वारा सञ्चालित साकोस गुणस्तर सुनिश्चितता



कार्यक्रमहरूमा सहभागी हुन सहभागी साकोसकर्मीहरूलाई आग्रह गर्नुभएको थियो । उहाँले साकोस अभियानलाई व्यवस्थित र सुरक्षित बनाउने दिशामा नेफ्स्कूनले निरन्तर कार्य गरिरहेको बताउँदै सहकारीमा स्थिरीकरण कोष, छुट्टै बचत तथा ऋण सहकारी ऐन, कर्जा सूचना केन्द्र लगायतका विषयवस्तुमाथि प्रकाश पार्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा जिल्ला बचत तथा ऋण सहकारी संघ लि. प्यूठानका सचिव

भोज बहादुर बस्नेतको स्वागत मन्तव्य र जिल्ला सहकारी संघ प्यूठानका सञ्चालक यम प्रसाद पाण्डे, महिला सहभागी तर्फबाट आत्मनिर्भर महिला साकोसकी अध्यक्ष कमला जि.सी. र पुरुष सहभागीका तर्फबाट पुरनठाटी साकोसका अध्यक्ष प्रेम प्रसाद आचार्यले शुभकामना मन्तव्य राख्नुभएको थियो ।

कार्यशाला सहजिकरण नेफ्स्कूनका कार्यक्रम अधिकृत कोमलराज अधिकारीले गर्नुभएको थियो ।

सहकारीमा सुशासन

नरभूपाल भुसाल

व्यवस्थापक

नवप्रगति पृथ्वी साकोस, नवलपरासी



सहकारी संस्था समुदायमा आधारित र शेयर सदस्यद्वारा नियन्त्रित संस्था हो । हुन त सहकारीलाई सरकारी निकायबाट पनि अनुगमन हुने गर्दछ यद्यपी समुदायका मानिसहरू मिलेर उनीहरूकै हीतका निमित्त खोलिएको संस्थामा बाहिरी निरीक्षण अनुगमनले भन्दा आन्तरिक प्रणालीबाटै हुने चेक जाँच, परीक्षण र अनुगमनले विशेष महत्व राख्दछ । संस्थाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली पारदर्शी भएन भने विभिन्न समस्या आइ पर्न सक्छ । तसर्थ समस्या आउन नै नदिन समयमा नै आर्थिक कारोवारहरू सम्बन्धित पक्षबाट चेक जाँच गर्ने चुस्त दुरुस्त राख्न जरुरी छ । सुशासन शब्दको शाब्दिक अर्थबाटै पनि बोध गर्न सकिन्छ सु भन्नाले असल र शासन भन्नाले व्यवस्था, प्रणाली । जुन सुकै संघ संस्था र राज्यका सबै संयन्त्रहरूमा सुशासनको उत्तिकै महत्व छ भने फन आर्थिक पक्षसँग जोडिएको सहकारी संस्थामा सुशासनको महत्व त्यत्तिकै छ । सहकारी संस्थामा असल व्यवस्था कायम गराउँदै आफ्ना सदस्यहरूलाई संगठित गरी उनीहरूकै लगानीमा उनीहरूकै व्यवसायलाई गरिने लगानी नै सहकारीको व्यवसाय हो । सहकारी संस्थामा सुशासन कायम राख्न नसक्नाले विभिन्न समयमा सहकारीका नकरात्मक समाचारहरू बाहिर आइरहेको पाइन्छ । सहकारीमा व्यक्तिगत लाभका

लागि लाग्ने सहकारीको मूल्य मान्यता अनुसार नचल्ने कारणबाट समय समयमा सहकारीको खराब समाचार पढ्नुपर्ने अवस्था रहेको छ तसर्थ सहकारी नीति, विधिबाट संचालित हुनु जरुरी छ । सहकारीमा सुशासन कायम राख्नकालागि शेयर सदस्यहरू, समितिहरू र कर्मचारीहरू सबै पक्षको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको हुन्छ ।

संस्थामा सुशासन कायम गराउन आवश्यक कीन ?

- संस्थाको छबि उच्च राख्न
- सबै पक्षलाई संस्थामा आफ्नो अपनत्व महसुस गराउन
- संस्थाका सबै पक्षहरूले सम्मानित साथ संस्थामा रही गर्भका साथ कार्य गर्ने वातावरण सिर्जना गर्न
- संस्थालाई साभा चौतारीको रूपमा विकास गर्न
- समुदाय, राष्ट्र र अन्तर्राष्ट्रिय सम्मान प्रतिष्ठा फैलाउन
- विधि र विधान सम्मतको शासन कायम गर्न
- धनि र गरिब बीचको खाडल कम गर्न
- राष्ट्रलाई समृद्धि तर्फको यात्रामा सहयोग पुऱ्याउन
- सबैले सम्मानित जिवन यापन गर्न

कसरी कायम गर्ने त सहकारीमा सुशासन ?

- संस्थाको कार्यक्षेत्र भित्रमात्र शेयर सदस्यता दिने, सदस्य बनाउनु पूर्व संस्थाको हरेक गतिविधिका बारेमा जानकारी गराउने
- संस्थाको आन्तरिक तथा बाह्य लेखा परीक्षण समयमा नै सम्पन्न गर्ने
- समितिको बैठक नियमितरूपमा समयमा सम्पन्न गर्ने
- विभिन्न उपसमितिहरूलाई सक्रिय बनाइ राख्ने
- संस्थाले नियमन निकायमा पठाउनुपर्ने हरेक प्रतिवेदन समयमा पठाउने
- संस्थाको साधारणसभा समयमा नै सम्पन्न गर्ने, समय भित्रै समितिको निर्वाचन गर्ने
- संस्थाको आर्थिक प्रतिवेदन शेयर सदस्यका बीचमा समयमा पठाई साधारण सभामा छलफल गराउने
- संस्थाले बुझाउनु पर्ने पानी, बिजुली, घरभाडा, मालपोत, विभिन्न शीर्षकका करहरू आदि समयमा सम्बन्धित कार्यालयमा बुझाउने
- समयमा राजश्व कार्यालयबाट कर चुक्ता लिने

- संस्थाका जोखिमहरूको विश्लेषण गरी ती जोखिमहरूको न्यूनीकरण गर्ने उपायको खोजी गर्ने
- संस्था सञ्चालनका आवश्यक नीति नियमहरूको निर्माण गरी व्यक्तिका प्रभावमा भन्दा नीतिका प्रभावमा चल्ने परिपाटीको विकास गर्ने
- दैनिक रूपमा संस्थाको वित्तीय अवस्थाको पहिचान गरी संस्थालाई जोखिम मुक्त गराउने
- विभिन्न गोष्ठी, सेमिनार, सभाबाट सदस्यलाई संस्थाको हरेक गतिविधिका बारेमा सूचित गराई रहने
- संस्थाका शेयर सदस्य, सञ्चालक समिति, उपसमिति र कर्मचारी र संस्थासँग सरोकारवाला बीच आपसी सद्भाव कायम राख्ने
- संस्थामा लक्ष्य अनुसारको बजेट निर्माण गर्ने र साधारण सभाबाट स्वीकृत बजेट अनुसारको खर्च गर्ने
- शेयर सदस्यले प्राप्त गर्ने प्रतिफलका बारेमा सदस्यलाई राम्रोसँग बुझाउने
- संस्थाको रणनीतिक योजना निर्माण गरी सोही अनुसार कार्य गर्ने र समय समयमा समीक्षा गर्ने
- संस्थाको आर्थिक रिपोर्ट बनाउने र रिपोर्टको चेक जाँच गर्ने व्यक्ति फरक फरक राख्ने
- मासिक रूपमा DOSARI REPORT बनाउने र सो मा अध्ययन विश्लेषण गर्ने
- संस्थाका सम्बन्धित सबै पक्षहरूलाई तालिम र प्रशिक्षणको व्यवस्था गर्दै जाने
- एकले अर्कालाई सम्मान गर्ने परिपाटीको विकास गर्दै जाने
- ऋण लगानी HELLO EFFECT का आधारमा नगर्ने



सहकारीहरूको लेखा व्यवस्थापनका लागि छुट्टै लेखामान जारी

नेपालका सहकारीहरूको कारोबारको अभिलेखीकरण, प्रस्तुती र प्रतिवेदनलाई व्यवस्थित गर्न नेपाल सरकार भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयले लेखा नीति, लेखा सूची र लेखा मापदण्ड स्वीकृत गरी जारी गरेको छ ।

नेपाल सरकारको मिति २०७६ कार्तिक १८ गतेको मन्त्रीस्तरीय निर्णय अनुसार सहकारी क्षेत्रको वित्तीय कारोबारहरूको अभिलेखीकरणका लागि लेखा नीति, लेखा सूची र लेखा मापदण्ड पारित गरेको थियो ।

नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघ लि. (नेफ्स्कून) का नायव प्रमुख कार्यकारी अधिकृत प्रकाश प्रसाद पोखरेल र विभागीय प्रमुख दुर्गाप्रसाद ढकालले स्वीकृत सहकारी क्षेत्रको वित्तीय प्रतिवेदन



ढाँचा मन्त्रालयबाट कार्तिक २१ गते बुझ्नुभएको हो ।

अब सम्पूर्ण सहकारीहरूले मन्त्रालयले जारी गरी कार्यान्वयनका लागि पठाएको लेखा नीति, लेखा सूची र लेखा मापदण्ड बमोजिम संस्थाको

वित्तीय कारोबार अभिलेखीकरण, प्रस्तुती र प्रतिवेदन तयारी गर्नुपर्नेछ । सहकारी अभियानले लामो प्रशिक्षण पश्चात प्राप्त गरेको सहकारीका संघ संस्थाका लागि छुट्टै लेखामानले साकोस एकरूपता प्रणाली कार्यान्वयनमा सहजता ल्याउने देखिएको छ ।

साकोस जोखिम व्यवस्थापनका लागि एकमुष्ट सेवा अनुशिक्षण कार्यक्रम

एक अरब अर्थात् सो भन्दा माथि बचत तथा ऋण कारोवार गर्ने साकोसहरूको सञ्चालक र व्यवस्थापकहरूलाई साकोस जोखिम व्यवस्थापनका लागि एकमुष्ट सेवा अनुशिक्षण कार्यक्रम भक्तपुरको नगरकोटमा कार्तिक २४ गते सम्पन्न भएको छ ।

कार्यक्रमको उद्घाटन नेफ्स्कूनका बरिष्ठ उपाध्यक्ष परितोष पौड्याल, महासचिव चन्द्रप्रसाद ढकाल, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत शिवजी सापकोटाको समुपस्थितिमा भएको थियो ।

नेफ्स्कूनको आयोजनामा सम्पन्न उक्त दुई दिवसीय कार्यक्रममा काठमाडौं, ललितपुर, भक्तपुर, भापा, सुनसरी, इटहरी र दाङ जिल्लाबाट गरी २० वटा बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाबाट ३९ जना साकोस प्रतिनिधिहरूको सहभागिता रहेको थियो ।

कार्यक्रममा राष्ट्रिय सहकारी महासंघका उपाध्यक्ष मिनराज कंडेल, वुडोल सामुदायिक साकोसका अध्यक्ष रामहरी के.सी., सिद्धि गणेश साकोसका व्यवस्थापक राजेन्द्र दुमरु लगायतले सहभागीहरूलाई आफ्नो सहकारीको अभ्यास र कार्यान्वयन प्रणाली बारे अनुभव साटासाट गर्नु भएको थियो ।

कार्यक्रमका सहभागीहरूको जिज्ञासाहरूलाई सम्बोधन गर्दै नेफ्स्कूनका महासचिव चन्द्रप्रसाद ढकालले सहभागी साकोसहरूसँग सहकार्य, साम्फेदारी र सह-समन्वय मार्फत नेफ्स्कून र सदस्य साकोस बीच सुमधुर सम्बन्ध विस्तार गर्दै सहयात्रा गर्ने प्रतिवद्धता जनाउनुभएको थियो ।

कार्यक्रमको पहिलो सत्र समापनको अवसरमा बोल्टे संघका बरिष्ठ उपाध्यक्ष परितोष पौड्यालले नेफ्स्कूनले दिने



सेवा तथा कार्यान्वयन पद्धति र प्रणाली राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सहकारी अभ्यासहरूको परिप्रेक्षमा लिएको हो । साकोस अभियानको दिशा नगद विना, चेक विना र कागज विनाको वित्तीय कारोवारमा केन्द्रित हुनु पर्ने र यदि साकोस अभियानले त्यो मार्गमा आफ्ना गतिविधिलाई योजनावद्ध रूपमा कार्यान्वयन गर्न सकेन भने भोलीको दिनमा साकोस अभियान धरासायी हुन सक्ने भन्दै समयमै साकोस अभियानको उच्च छवि विकासमा लाग्न अनुरोध गर्नुभयो ।

साकोसको जोखिम व्यवस्थापनका लागि अन्तराष्ट्रिय सिकाई र नेपालमा सञ्जाल सहकारीकरणको विषयमा नेफ्स्कूनका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत शिवजी सापकोटाले अनुशिक्षण सत्रको

प्रस्तुतिकरण गर्नुभएको थियो । साथै साकोसको जोखिम व्यवस्थापनको एकमुष्ट सेवा विषय तथा क्षेत्र विषयमा नेफ्स्कूनका नायव प्रमुख कार्यकारी अधिकृत प्रकाश प्रसाद पोखरेलले अनुशिक्षण गर्नु भएको थियो ।

कार्यक्रमको समापनमा सहकारी अभियानको दिशानिर्देश सुशासन प्रणालीमा आधारित हुनुपर्छ, नेतृत्व सुशासित भई समग्र सहकारी अभियानलाई सुशासनको अभ्यासमा ल्याउनु पर्ने कुरा व्यक्त गर्दै नेफ्स्कूनका अध्यक्ष डी. बी. बस्नेत र सहकारी महासंघका उपाध्यक्ष मिनराज कंडेलबाट कार्यक्रमको समापन भएको थियो । कार्यक्रम सञ्चालन नेफ्स्कून सदस्य सेवा विभाग प्रमुख दुर्गा प्रसाद ढकालले गर्नु भएको थियो ।



ऋण अधिकृतहरूको क्षमता अभिवृद्धि तालिम

नेफ्स्कून प्रदेश नं. ३ कार्यालय बनेपा काभ्रेको आयोजनामा साकोसका ऋण अधिकृतहरूका लागि तीन दिने आवासीय क्षमता अभिवृद्धि तालिम (CULCC) कार्तिक २२ गते भक्तपुरको नगरकोटमा सम्पन्न भएको छ ।

तालिममा काभ्रेपलाञ्चोक, सिन्धुपाल्चोक, भक्तपुर, काठमाडौं र ललितपुरमा क्रियाशील रहेका विभिन्न २५ वटा सहकारी संस्थाहरूको २९ जना पदाधिकारी एवम् उच्च व्यवस्थापनमा संलग्न कर्मचारीहरूको सहभागिता रहेको थियो ।

तालिम प्रशिक्षणका क्रममा संघका बरिष्ठ तालिम अधिकृत बल्लभ तिमल्सिनाले ऋण अधिकृत तथा ऋण उपसमितिको भूमिका तथा जिम्मेवारी, क्षमतामा आधारित लगानी (Capacity Based Lending), साकोसमा जिम्मेवार लगानी (Responsible Lending) का विषयमा प्रशिक्षण गर्नुभएको थियो ।

तालिम कार्यक्रमको दोस्रो दिन थानकोट काठमाडौं स्थित चन्द्रागिरि साकोसका व्यवस्थापक कृष्ण कुमार श्रेष्ठले वित्तीय जिवनचक्रमा ऋण योजना, ऋणका उत्पादन तथा सेवाहरूको विकास, प्रवर्द्धनात्मक सामाग्री (बजारीकरण), ऋण परामर्श



(वित्तीय मार्गचित्रको विकास) र ऋण अनुगमन र प्रतिवेदन तयारीका विषयमा प्रशिक्षण गराउनु भएको थियो ।

तालिम कार्यक्रमको तेस्रो दिन लुभु, ललितपुरस्थित कल्याणकारी साकोसका व्यवस्थापक कुमार खत्रीले ऋण असुली तथा भाखा नाघेको ऋण व्यवस्थापन, धितो मूल्यांकन पद्धति र कानुनी पक्षहरू, ऋण अनुसन्धान तथा विश्लेषण, ५ सि विश्लेषण, भुक्तानी तालिका, ऋण लगानी प्रक्रिया, ऋणको प्राविधिक पक्ष (किस्ता, समयवधि, ग्रेस अवधि, ऋण परिमाण, ऋणको ब्याज तथा हर्जना गणना) र ऋण लगानीको जोखिम तथा यसको व्यवस्थापन सम्बन्धी विषयहरूमा प्रशिक्षण गराउनु भएको थियो ।

कार्यक्रमको औपचारिक समापन कार्यक्रममा बोल्दै सहभागीहरूले तालिम कार्यक्रम धेरै फलदायी भएको र सिकेका कुराहरूलाई आफ्नो संघ संस्थामा गएर लागु गर्ने प्रतिवद्धता जनाउनु भएको थियो । तालिम समापनको क्रममा नेफ्स्कूनका संचालक सदस्य एवम् प्रदेश नं. ३ कार्यालय व्यवस्थापन उपसमिति सदस्य उदय सापकोटाले तालिमका सहभागीहरूलाई प्रमाण पत्र वितरण गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रमको संयोजन तथा व्यवस्थापन नेफ्स्कून प्रदेश नं. ३ कार्यालयका व्यवसाय अधिकृत उमेश कोइरालाले गर्नुभएको थियो ।

रौतहटमा साकोसहरूका लागि सफ्टवेयर अभिमुखीकरण

नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघ लि.(नेफ्स्कून) फिल्ड कार्यालय सर्लाहीको आयोजना र जिल्ला बचत तथा ऋण सहकारी संघ लि. रौतहटको व्यवस्थापन सहयोगमा रौतहटमा एक दिवसीय सफ्टवेयर अभिमुखीकरण कार्यक्रम कार्तिक २७ गते सम्पन्न भएको छ ।

अभिमुखीकरणमा सिन्धुली, बर्दिबास, सर्लाही र रौतहट जिल्लाका ५५ बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाका अध्यक्ष एवम् व्यवस्थापकहरूको सहभागिता रहेको थियो ।

कार्यक्रममा रौतहट जिल्ला बचत संघका अध्यक्ष देवकी नेपालको अध्यक्षता र नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय सर्लाहीका व्यवस्थापन समिति सदस्य विभु कुमार पोखरेल र हरेन्द्र राउतको आतिथ्यता रहेको थियो ।

कार्यक्रममा बोल्दै सहभागी अतिथिहरूले साकोसको कारोबार सहजता र वित्तीय सुरक्षा एवं सुशासनका लागि सम्पूर्ण साकोसहरूले नेफ्स्कूनद्वारा प्रबर्द्धित लेखा सफ्टवेयर नेकोस प्लस प्रयोग गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभएको थियो ।

सहकारीको सम्पूर्ण वित्तीय व्यवस्थापनको लागि सक्षम सफ्टवेयर को रूपमा विकास गरिएको नेकोस प्लस सफ्टवेयरको प्रयोगले सहकारीका आवश्यक प्रतिवेदन तयारी, मजबुद सुरक्षा प्रणाली मार्फत तथ्याङ्कको सुरक्षा सहज हुने विषयमा अभिमुखीकरणको क्रममा प्रष्ट पारिएको थियो ।

कार्यक्रम सहजिकरण नेफ्स्कूनका सूचना प्रविधि अधिकृत राजन सुवेदीले गर्नु भएको थियो भने व्यवस्थापन सहयोग फिल्ड कार्यालय प्रमुख राजेन्द्र ढकालले गर्नुभएको थियो ।

सहकारी अभियानमा शक्ति पृथकीकरण र सुशासन कार्य प्रणाली: एक विश्लेषण

नविन राज दाहाल

बरिष्ठ अधिकृत-कार्यक्रम तथा विकास
नेफ्सकून



सहकारीमा
सौहार्दपूर्ण वातावरण
र शिल व्यवहारको
उच्च नैतिकताको
आचरण अभ्यासको
सम्मान पनि हो ।
सम्मानित जीवनका
लागि पारदर्शीता
मुल्यवान अभ्यास
हो । मनमा आनन्द
र सहकारीताको
विकासशैलीको
खम्वा पारदर्शीता
हो ।

राज्य सञ्चालन प्रक्रियामा शक्ति संयन्त्रहरू एकीकृत भएमा तानासाही व्यवस्था हावी हुनेछ । नेपालमा तानासाही प्रवृत्ति हावी नहोस् भन्नका लागि व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका गरी तीन तहको राज्यपद्धति छुट्याएको छ । साथै तहगत रूपमा काम, कर्तव्य र अधिकार पनि छुट्याएको छ । जसको कारणले राज्य सञ्चालन प्रक्रियामा सहज वातावरण कायम रहोस भन्ने अभिप्राय राखी नियन्त्रित र जनतामा निहित कार्यप्रणालीनै शक्ति पृथकीकरण हो । यसलाई फरक शक्तिमा विभाजन गरिएको हुन्छ । यस्ता फरक रूपमा प्रक्रिया छुट्याई राज्य सञ्चालनलाई सरल र प्रभावकारी बनाउनुनै शक्ति पृथकीकरण हो ।

यसै सदन्मलाई जोड्दै, राज्य अर्थतन्त्र सुदृढीकरणका लागि वित्तीय सहकारी संस्थाहरूको योगदान अतुलनीय रहेको पाइन्छ । सहकारी अभियानले सहकारीको क्षेत्रगत विकासलाई उच्च तहमा पुऱ्याएको छ । सहकारी अभियान मार्फत अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यास, सीप ज्ञानलाई राष्ट्रिय स्तरमा अनुशरण गर्ने वातावरण तयार गरेता पनि सहकारीमा शक्ति पृथकीकरण केही राजनीति संयन्त्रको हातमा पुग्ने

प्रथाले अहिलेको सहकारी अभियानको दिशा केन्द्रीकृत छ । राजनीति भागमा सहकारीको नेतृत्व शैलीले सहकारीका सिद्धान्तमा नै प्रश्न उठ्नु र सहकारी शक्ति पृथकीकरणलाई चुनौतीपूर्ण मार्गनिर्देशन गरिरहेको पाइन्छ । सहकारी सुशासन पद्धतिमा नभई वजारीकरण अभ्यासमा सहकारीको मर्म दौडिरहेको छ । व्यवसायिकतामा भन्दा विभेदकारी अभ्यासमा सहकारीको कार्यप्रणाली अग्रसर भएको देखिन्छ । सहकारीमा सहकारिताको भावना भन्दा हुनेखाने वर्गहरूको निर्णायक भूमिकाले गर्दा समग्र राज्यमा गरिबी न्यूनीकरणको गति ओभेलमा परेको सामान्य नागरिकहरूले महसुस गरिरहेको छन् ।

नागरिकको आम्दानी वढाउनका लागि लगानी भन्दा ब्याज प्राप्तिमा लागि लगानी गरिएको पाइन्छ । राज्यले जनताले चाहेको सहकारी ऐन र सहकारी नियमावली लागु भएको अवस्थामा पनि सहकारीका ७ सिद्धान्त अनुरूपको सहकारी सञ्चालन प्रणाली ओभेलमा छ । यस्ता परिणामको श्रेय समग्र सहकारी अभियानले लिनु पर्ने देखिन्छ । कुनै कानूनको पालनाको अभ्यास भन्दा अभियानको सोचको पद्धति कानून

संशोधनमा ध्यान भएको पाइन्छ जसले गर्दा कानूनी राज्य संरचनामा नकारात्मक प्रभावहरू देखा पर्ने थालेका छन् ।

सहकारी अभियान शक्ति बॉडफाँडमा विभाजनकारी तहगत संरचनाले राजनीतिक अभियन्ताहरूका लागि विश्राम गर्ने चौतारी बनेको छ । विभिन्न संघहरू र संस्थाको संलग्नता तथा आवद्धताले पूँजीलाई एकीकृत भन्दा विभाजन गर्ने संयन्त्रको विकासले आज राज्यमा पूँजी निर्माण हुन सकिरहेको अवस्था छैन । विकासशील राज्यमा पूँजीको तहगत संरचनामा पूँजी परिचालन हुनु भनेको अर्थतन्त्रको सुशासन पद्धतिमा चुनौतीपूर्ण अभ्यास गरिनु हो । सहकारीको परम्परागत मर्म र सहकारी व्यवसायिकताको अभ्यासले बाटो बिराएको पाइन्छ । अबको मार्ग भनेको सहकारीमा शक्ति पृथकीकरण हुन नसक्नु भनेको पूँजी निर्माणमा चुनौती आउनु हो । सहकारीको संख्यात्मक वृद्धि भन्दा परिणाममूखी वृद्धिको आवश्यकता राज्यले खोजेको हो । सहकारीमा सुशासन अभ्यास र शक्ति पृथकीकरणको चुनौतीपूर्ण पद्धतिलाई देहायको अभ्यासको कार्य प्रणालीले चिर्नु पर्ने देखिन्छ ।

क. सहभागिता : सहकारीको कार्यप्रणालीको अभ्यासमा हुदौं खाने वर्गको पनि सदस्य प्राप्ति र समान नेतृत्वको सहभागिताको वातावरण सिर्जना भएको हुनुपर्छ । सहकारी सदस्य केन्द्रित हुनु पर्छ । सदस्यको आत्मा सम्मान पूर्वक वाच्ने अधिकारको विषयमा सहकारीको नेतृत्व भूमिकामा बस्नेले चिन्तन गरी योजना र कार्य प्रणालीको ढाँचा त्यस दिशातर्फ उत्प्रेरित हुनुपर्छ । सदस्य वृद्धिमा वर्गीय मानसिकताको विश्लेषणबाट सकारात्मक नतिजा प्राप्तिको दिशामा सहकारी नेतृत्व छ छैन त्यसको महत्त्व बढी हुन्छ । आफ्नो कार्यक्षेत्रमा कुन भौगोलिक क्षेत्र, कुन वर्ग, निर्णायक सहभागिता, वित्तीय कारोवारको केन्द्रियता विपन्नमूखी यावत विषय सहभागिताको मर्म हो ।

ख. पारदर्शीता : यस विषयमा व्याख्या गर्दा वित्तीय विषयवस्तुको सार्वजनिकता र सूचना प्रवाहको विश्लेषण तथा कार्यवन्धन भएको देखिन्छ । यो पनि एक पक्षको रूपमा हेर्न सकिन्छ । वास्तवमा पारदर्शीताले सदस्यहरूमा वित्तीय साक्षरता, वित्तीय समावेशी, वित्तीय प्रष्टता, वित्तीय बुझाई, सवैको वित्त तथा मुनाफामा पहुँच, नाफा बॉडफाँडमा सहभागिता तथा बुझाई मात्र नभई सहकारीको नीतिगत परिपालनको शैली र अभ्यास पनि हो । पारदर्शीता भन्ने वित्तिकै उजागर हुनु होइन । पारदर्शीताले आन्तरिक द्वन्द्वको न्यूनीकरण र भावि योजनाको मार्गनिर्देशन गर्ने पनि गर्दछ । सहकारीमा सौहार्दपूर्ण वातावरण र शिल व्यवहारको उच्च नैतिकताको आचरण अभ्यासको सम्मान पनि हो । सम्मानित जीवनका लागि पारदर्शीता मुल्यवान अभ्यास हो । मनमा आनन्द र सहकारीताको विकासशैलीको खम्बा पारदर्शीता हो । त्यसैले सहकारी संस्थामा पारदर्शीताको मुल्य मान्यतामा आधारित कार्यप्रणाली छ भने समृद्ध सहकारी सुखी सदस्य हुनेछ । नीतिको बुझाई, योजनाको प्रष्टता, रणनीतिको कार्यवन्धन प्रणाली र मानव संशाधनको विकासलाई व्यवसायिक र सहकारी दीगोपनाको प्रभावकारीलाई सहयोग पुऱ्याउछ ।

ग. जवाफदेहिता : सुशासन पद्धति तथा सिद्धान्तको एक अभिन्न अंग जवाफदेहिता हो । सहकारीमा सबै सदस्य, सञ्चालक सदस्य, लेखा समिति सदस्य, उपसमिति सदस्य र बाह्य बसी सल्लाह सुझाव प्रदान गर्ने व्यक्तिहरू सबै आफ्नो काम कर्तव्य र उत्तरदायित्व प्रति जवाफ दिन लिन सक्ने हुनुपर्छ । आफुले गरेको नेतृत्व, काम र दायित्वलाई स्वीकार गर्नसक्ने वातावरण सिर्जना र बहन गर्नसक्ने हुनु सहकारीमा जवाफदेहिताको अभ्यास भएको मानिन्छ ।

घ. समाहितमूखी : सहकारीको नेतृत्वदायी भूमिकामा रहेका सदस्यहरू संस्था प्रतिको अपनत्व र अनुसरणीय आत्मादायित्व कत्तिको बोध भएको छ । यदि छ भने अपनत्वको भूमिकामा कस्ता अभ्यासहरू भएका छन् भन्ने विश्लेषण समाहितमूखी सिद्धान्तमा गरिन्छ । यसको मापन शैली, व्यवहार र नैतिक कार्यप्रणालीमा देखिन्छ । सहकारीमा काम गर्ने कर्मचारी संस्थालाई अन्तरनिहित सम्मानका साथ स्वीकारेको छ या छैन त्यसको विश्लेषण गरिन्छ । जव संस्थालाई सदस्य वा काम गर्ने कर्मचारीहरूले अपनत्वको अनुभूति गरि दीगोपना र सहकारी व्यवसायिकताको अभ्यासका पहल कदम र कार्य प्रणालीनै समाहितमूखी कार्यपद्धति हो भन्ने बुझिन्छ ।

ङ) क्षमता र प्रभावकारिता : सहकारीमा सञ्चालक समितिको जिम्मेवारी कार्यप्रणालीले सहकारीको दीगोपनामा टेवा पुऱ्याउछ । कर्मचारीको कुशल व्यवस्थापन र कर्मचारी नेतृत्वशैली सबै समितिको उत्तरदायित्वको मापन र क्षमता अभिवृद्धि यसको मर्म हो ।

च) समानता र समावेशीकरण : सहकारीको अभ्यासमा गरिव, जोखिममा परेका र सामाजिक रूपमा पछाडि पारिएका वर्गको निर्णायक सहभागिता र कार्यवन्धन प्रणालीको एक मापन प्रक्रिया हो । सदस्यको वृद्धि, वित्तीय समावेशीकरण र संस्थागत अभ्यास प्रणालीमा क्षेत्रगत सहभागितालाई विशेष आँकलन गरिन्छ ।

छ) नीति, नियम र कानूनको सम्मान : प्रारम्भिक सहकारी र आर्थिक रूपमा समृद्धतर्फ उन्मुख सहकारीहरूमा तर्जुमा गरिएको विनियम, नीति र नियमहरूको अनुपालन गर्नु कानूनको सम्मान हो । नीति नियम भित्ररही कानूनको दायरालाई उच्च स्थानमा राखी कार्यप्रणाली सञ्चालन गरिने

हो भने सहकारीले सहकारिताको मर्मलाई सम्मान गरिएको हुन्छ । नीति, नियम र विभिन्न मापदण्ड निर्माणमा व्यक्तिगत स्वार्थलाई टेकिन्छ भने सहकारीले उँधोगति लिएको मानिन्छ । नीति नियमको सम्बन्ध, कानूनी कर भुक्तानीको पालना, वार्षिक साधारण सभा र महिनाको छलफल प्रक्रियाहरूको कार्यवन्धन पक्षको नीति, नियम र कानूनी पालनाको सम्मान हो ।

ज) रणनीतिक र दुरगामी नेतृत्व : मुख्य निर्णय केन्द्रविन्दु, सल्लाहकार समितिको सुझावको पालना, विश्वनियता र स्थानीयतहमा भएको विभिन्न असल तथा अनुसरणीय अभ्यासहरूको सम्मान समावेशी कार्यवन्धन पक्ष नै दुरगामी नेतृत्वशैली मानिन्छ । सञ्चालन र व्यवस्थापनको पक्षमा दुरगामी नेतृत्व हुनु पर्छ । सहकारीको ऐन, नियम र पालना गर्नुपर्ने दायित्वको समयको परिणाममुखी योजना तर्जुमा र कार्यवन्धन पक्षलाई सहज वनाउन कोरिएको रेखाको दायरा हो ।

भ) नेतृत्व शैलीमा ज्ञान र सीप : सहकारी संघीय लोकतान्त्रिक अभ्यासको मुख्य खम्बा हो । सहकारीको अभ्यासबाट सहकारिताको विकास हुन्छ । यस अभ्यासमा नेतृत्वको भूमिका अग्रणी स्थानमा रहेको हुन्छ ।

ज) संस्थागत कार्यसम्पादन : सहकारी संस्थाको वित्तीय अभ्यासमा ऋणको सही व्यवस्थापन नहुनाले अधिक सहकारीहरूमा ऋणको भाखा नाघ्ने गरेको पाइन्छ । ऋण भाखा नाघ्नुमा उत्पादन क्षेत्रमा ऋण परिचालन नहुनु हो । घरायसी चपेटामा परेका व्यक्तिहरूले खर्चको व्यवस्थापन गर्न नसक्दा अधिक ऋणले उत्पादन गर्न सकेको छैन । अनुत्पादित ऋण लगानी यसको मूल समस्या हो । संस्थागत कार्यसम्पादनमा योजनाको कार्यवन्धन पक्षमा समयको महत्व दिन सकिने भने पनि अधिक संस्थाहरूको कार्य प्रणाली खस्कँदो अवस्था गएको पाइन्छ । तरलताको व्यवस्थापन, औषत ब्याजदरको विश्लेषण, ऋण व्यवस्थापन, शेयर पूँजीको

सही परिचालन, सदस्य वृद्धिदर, सम्पति व्यवस्थापन र कोषहरूको विभाजन अभ्यासलाई नीति भित्र रही कार्यवन्धन गर्न सकियो भने संस्थागत कार्यसम्पादनको अवस्थामा सुदृढ हुनेछ ।

अन्तमा, सहकारीमा विभिन्न शक्तिहरू (संघीय संरचनागत, राजनीतिक, सामाजिक र नीतिगत) क्रियाशिल छन् । यस शक्तिको सन्तुलन अभ्यास जस्तै स्थानीयतहमा स्थापना भएको संघ र संघमा स्थापना भएको केन्द्रीयतहका सहकारी संघ विचको सामजस्यता र सहमतिको मिलन विन्दुले राज्यको समग्र अर्थतन्त्रमा सहयोग पुऱ्याउँछ । अबको सहकारीको मार्ग अभियानमा होइन अभ्यासमा केन्द्रित हुनुपर्छ । राज्य संरचनालाई दीगोरूपमा सहयोग पुऱ्याउने हुनुपर्छ । सहकारी, निजी र सरकारको आपसी समझदारी र सहकार्य हुनुपर्छ । सहकारीको नेतृत्वको निर्णायक जिम्मेवारीमा समावेशी पद्धतिको विकास भएको हुनुपर्छ र समग्र सहकारी अभ्यासको एक आपसमा व्यवसायिक मेल हुनुपर्ने देखिन्छ ।

प्रोबेशन अन्तिम परीक्षणका लागि परीक्षक अभिमुखीकरण

नेफ्स्कूनद्वारा सञ्चालित साकोस गुणस्तर सुनिश्चितताको कार्यक्रम प्रोबेशनमा आवद्ध भई यही मिति २०७६ असोज मसान्तसम्मको प्रतिवेदनमा मापदण्ड पुरा गरेका बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरूको प्रोबेशन अन्तिम परीक्षणका लागि परीक्षक अभिमुखीकरण भएको थियो ।

नेफ्स्कूनको केन्द्रीय कार्यालयमा कार्तिक २० गते आयोजित प्रोबेशन परीक्षक अभिमुखीकरणमा संघका नायव प्रमुख कार्यकारी अधिकृत प्रकाश प्रसाद पोखरेल, विभागीय प्रमुखहरू, बरिष्ठ अधिकृतहरू लगायत प्रोबेशन परीक्षणका लागि छनौट भएका परीक्षकहरूको सहभागिता रहेको थियो ।

नेफ्स्कूनको गुणस्तर सुनिश्चितता तथा जोखिम सुपरिवेक्षण (एक्सेस, प्रोबेशन,



कर्वस् तथा सार) कार्यक्रम सञ्चालन तथा व्यवस्थापन नीति २०७५ द्वारा गठित प्राविधिक समितिको कार्तिक ७ गते बसेको बैठकले मापदण्ड पुरा भई अन्तिम परीक्षणका लागि निवेदन दिएका साकोसहरूको कार्तिक अन्तिम साताबाट प्रोबेशन अन्तिम परीक्षण

गराइने निर्णय गरेको थियो ।

प्रोबेशन अन्तिम परीक्षणका लागि तयारी अवस्थामा रहेका साकोसहरूको यहि कार्तिक २२ देखि ३० गतेसम्म संघका बरिष्ठ प्राविधिक र प्राविधिक कर्मचारीहरूद्वारा अन्तिम परीक्षण भएको थियो ।

चण्डेश्वरी साकोस ATM तथा स्मार्ट मोबाईल बैकिङ्ग प्रणालीमा

नगद सम्बन्धी कारोवारलाई सदस्य तथा ग्राहकमाझ सहज बनाउन पछिल्लो समय नेपालमा वित्तीय संस्थाहरू प्रतिस्पर्धी र आधुनिक सेवा सुविधा युक्त बन्दै गएका छन । नगद सम्बन्धी कारोवारको माध्यम चेकबाट ए.टि.एम हुँदै मोबाईल बैकिङ्ग मार्फत हुन थालेको छ । सदस्यको यस्तै आवश्यकतालाई महशुस एवम् आत्मसात गरी बनेपा वडा नं. ८ काभ्रे, स्थित चण्डेश्वरी बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाले ATM तथा मोबाईल बैकिङ्ग सेवा आरम्भ गरेको छ । संस्थाको २७ औं वार्षिक साधारण सभाको अवसरमा नेफ्सकूनका अध्यक्ष डी.बी. बस्नेतबाट ATM तथा मोबाईल बैकिङ्ग सेवाको उद्घाटन सम्पन्न भएको थियो ।

सदस्यको आवश्यकतालाई मध्यनजर गरी संस्थाले सदस्यलाई नगद रहित कारोवार गर्न मोबाईल बैकिङ्ग सेवा सुरु गरेको हो साथै सदस्यलाई आवश्यक परेको कुनै पनि बखत रकम निकाल्न सहज होस भन्न संस्थाले



आफ्नो ATM सेवा दिन सुरु गरेको जानकारी संस्थाका प्रमुख व्यवस्थापक रवि कुमार उपाध्यायले गराउनु भयो ।

संस्थाको २७ औं वार्षिक साधारण सभाको अवसर पारेर संस्थाका अध्यक्ष बिकास बादेले सदस्यहरूलाई उच्च सेवा विस्तार गरिएको जानकारी गराउनभयो । ATM बाट २४ सै

घण्टा रकम भित्रिने सुविधा तथा चण्डेश्वरी स्मार्ट मोबाईल बैकिङ्ग को प्रयोगबाट बिजुलिको बिल, टेलिफोनको बिल, मोबाईल रिचार्ज, खानेपानीको बिल, हवाई टिकट खरिद त्यस्तै आफ्नो खाताको ब्यालेन्स तथा स्टेटमेन्ट मोबाईल बाटै तिर्न तथा हेर्न सकिने भएको छ ।

जनताले अनुभूति गर्ने गरी मुलुकको विकास भएको छ : मन्त्री अर्याल

भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्री पद्मा अर्यालले वर्तमान सरकारले हिजोका विकास विरोधी कानून परिमार्जन गर्दै विकास मैत्री कानून निर्माण गरेका कारण समृद्धि र विकासको यात्रा अगाडि बढेको बताउनुभएको छ । कार्तिक ७ गते काठमाडौं बचत तथा ऋण सहकारी संघ लि. (कास्कून) को १७ औं स्थापना दिवसको अवसरमा काठमाडौंमा आयोजित बचत तथा ऋण सहकारीहरूको संस्थागत विकासमा सरोकारवालाहरूको भूमिका विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रममा बोल्दै



मन्त्री अर्यालले समृद्धि र विकासको क्षेत्रमा इतिहासमै हुन नसकेका कामहरूको शुरुवात भएको र आम नागरिकले परिवर्तनको अनुभूति गर्ने गरी विकासका परिणामहरू देखापरेको बताउनुभएको हो ।

मन्त्री अर्यालले विकास र समृद्धि जनस्तरबाटै शुरू गर्ने सरकारको योजना अनुरूप समाजवाद उन्मुख अर्थतन्त्र निर्माणको दिशामा सहकारी क्षेत्रको भूमिकालाई महत्वपूर्ण बनाइनुपर्ने बताउनुभयो । उहाँले भन्नुभयो, "योजना र तत्परता भयो भने हामीसँग भएको स्रोत साधनको परिचालनबाटै सोचेभन्दा बढी लक्ष्य हाँसिल गर्न सकिन्छ, अब सहकारीले सबैभन्दा धेरै गरिब भएको बस्ती पहिचान गरी गरिबी उन्मूलनका कार्यक्रमहरू चलाउनुपर्छ ।"

नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघ लि. (नेफ्स्कून) को सहकार्य र कास्कूनको आयोजनामा सम्पन्न अन्तरक्रिया कार्यक्रममा राष्ट्रिय सहकारी महासंघ, राष्ट्रिय सहकारी बैंक, नेफ्स्कून, जिल्ला सहकारी संघ काठमाडौं, काठमाडौं महानगरपालिका, काठमाडौंका ११ वटै नगरपालिका र प्रारम्भिक बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाका प्रतिनिधिहरूको उपस्थिति रहेको थियो ।

कार्यक्रममा नेफ्स्कूनका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत शिवजी सापकोटाले नेपालको बचत तथा ऋण सहकारी अभियान र भावी कार्यदिशा सम्बन्धी प्रस्तुतिकरण गर्नुभएको थियो भने कास्कूनका व्यवस्थापक अरुण कुमार तिवारिले कास्कूनको भावी लक्ष्य तथा

योजना सम्बन्धी प्रस्तुतिकरण गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा राष्ट्रिय सहकारी महासंघका अध्यक्ष केशव बडाल, राष्ट्रिय सहकारी बैंकका अध्यक्ष के.बी. उप्रेती, कामनपाका सहकारी विभाग प्रमुख नवराज ढकाल, राष्ट्रिय सहकारी महासंघका उपाध्यक्ष ओमदेवी मल्ल, काठमाडौंका विभिन्न नगरपालिकाका सहकारी विभाग प्रमुख लगायतले शुभकामना मन्तव्य व्यक्त गर्नुभएको थियो ।

कास्कूनका अध्यक्ष दीपक पनेरुको अध्यक्षतामा सम्पन्न उक्त कार्यक्रममा कास्कूनका उपाध्यक्ष नवराज अर्यालले स्वागत मन्तव्य व्यक्त गर्नुभएको थियो ।



चाबहिलमा साकोसहरूका लागि पल्स तालिम

नेफ्स्कून चाबहिल फिल्ड कार्यालयले भदौ ११ देखि १३ गतेसम्म सहकारी संस्थाहरूको वित्तीय अवस्था विश्लेषणमा प्रभावकारी पल्स अनुगमन प्रणाली तालिम सञ्चालन गरेको छ । काठमाडौं आसपासका डेढ दर्जन बढी सहकारी संस्थाका प्रतिनिधि एवम् नेफ्स्कूनका नवनिर्वात कर्मचारीहरू सहभागी तालिममा बचत तथा ऋणको कारोवार गर्ने सहकारीहरूको वित्तीय अवस्थाको अनुपातको स्तर बमोजिम अवस्था पहिचान गरी भावी योजना तथा कार्यनीति अपनाउन सहज हुने पल्सका विविध विषयमा नेफ्स्कूनका बरिष्ठ तालिम अधिकृत एवम् तालिम सहजकर्ता बल्लभ तिमल्सिनाले प्रशिक्षण प्रदान गर्नुभएको थियो ।

तालिमको अन्तिम दिन भदौ १३ गते शुक्रबार चाबहिल फिल्ड कार्यालयमा आयोजित संक्षिप्त समापन समारोहका प्रमुख अतिथि नेफ्स्कूनका सञ्चालक सदस्य दीपक पनेरुले तालिमबाट प्राप्त सिकाइलाई आफ्नो संस्थामा अक्षरक्षः कार्यान्वयन गर्ने दिशामा सहभागीहरूले पहल गर्नुपर्ने धारणा राख्नुभयो । उहाँले



कार्यक्रमको समापनमा तयार पारिएको साझा सुझावमा सबै विषय समेटिएको भन्दै वित्तीय सुशासन र संस्थागत सुशासनलाई विशेष ध्यान दिनुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

यसैगरी, नेफ्स्कून चाबहिल फिल्ड व्यवस्थापन उपसमिति सदस्य केशव प्रसाद दंगालले तालिममा पढेका कुरालाई व्याहारमा लागु गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो । उहाँले त्यसका लागि सिकेका विषयलाई व्यवस्थापनमार्फत सञ्चालकहरूसम्म पुऱ्याउनुपर्ने र त्यस

अनुरूप संस्थाको वित्तीय जोखिमलाई समयमै व्यवस्थित गर्नुपर्ने बताउनुभयो ।

कार्यक्रममा नेफ्स्कून फिल्ड उपसमिति सदस्य विनीता अधिकारीले जोखिम सुपरिवेक्षण कार्यक्रम कर्बसका लागि पनि पल्स आधार भएको भन्दै संस्थाको वित्तीय स्थिति थाहा पाउन तालिम प्रभावकारी हुने धारणा राख्नुभयो ।

प्रशिक्षक तिमल्सिनाले सहभागीहरूलाई तालिमबाट लोन एजिडको आवश्यकता, अनिवार्य किस्ताबन्दीमा ऋणको लगानी, संस्थागत पूँजीको महत्त्व, यसको

वृद्धिको योजना, कानून अनुसार सहकारी कोष बाँडफाँड, भाखा नाघेको ऋणको अनिवार्य सुरक्षण, सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी आवश्यक नीति, सफ्टवेयर अद्यावधिक, आदि महत्वपूर्ण

विषयमा व्यावहारिक जानकारी प्रदान गर्नुभएको थियो । कार्यक्रममा केही सहभागीहरूले तालिमको अनुभव र उपलब्धीहरूका बारेमा धारणा राख्नुभएको थियो । सहभागीहरूलाई

नेफ्स्कूनका सञ्चालक सदस्य पनेरु र चाबहिल फिल्ड उपसमिति सदस्य दंगालले प्रमाणपत्र प्रदान गर्नुभएको थियो ।

□ □ □

नेपालगञ्जमा साकोसहरूका लागि वित्तीय व्यवस्थापन तालिम



नेफ्स्कून क्षेत्रीय कार्यालय नेपालगञ्जको आयोजनामा भाद्र २५ देखि २७ गतेसम्म साकोसहरूका लागि वित्तीय व्यवस्थापन तालिम बाँकेको नेपालगञ्जमा सम्पन्न भएको छ ।

नेफ्स्कूनका सञ्चालक सदस्य यज्ञ प्रसाद ढकालको अध्यक्षतामा आयोजित उक्त तालिमका अतिथिहरूमा क्रमश जिल्ला बचत संघका अध्यक्ष प्रकाश ज्ञवाली, नेफ्स्कून महिला उपसमिति सदस्य विजया धिताल, नेफ्स्कून नेपालगञ्ज फिल्ड कार्यालय व्यवस्थापन उप समिति सदस्य मिना सिग्देल, जिल्ला बचत संघ बाँकेका सचिव तथा नेपालगञ्ज फिल्ड कार्यालय व्यवस्थापन उप समिति सदस्य प्रेम बहादुर शाह रहनु भएको थियो ।

तालिममा सम्बोधन गर्दै अतिथि प्रकाश ज्ञवालीले नेफ्स्कूनद्वारा सञ्चालित सम्पूर्ण तालिममा यस क्षेत्रका साकोसहरू सहभागी भई संस्थाको

गुणात्मक विकासमा लाग्न समेत आग्रह गर्नु भयो । उहाँले यस तालिमले साकोसको वित्तीय विश्लेषण गर्न सक्ने खालको भएको र अत्यन्तै व्यवहारिक रहेको हुँदा तालिममा सिकेका विषय वस्तुलाई व्यवहारमा कार्यान्वयन गर्नु पर्ने विषयमा जोड दिनु भएको थियो । त्यस्तै गरी अतिथि विजया धितालले वित्तीय व्यवस्थापन बिना साकोसको विकास गर्न नसकिने, तालिम तथा कार्यक्रममा सहभागी भई संस्था र सदस्यको आर्थिक विकासका निमित्त लाग्नु पर्ने, बाँके, बर्दिया, सुर्खेत तथा दाङ जिल्लाको सहकारी अभियानमा साकोसहरूलाई एक जुट भएर लाग्न समेत आग्रह गर्नु भयो ।

अतिथि मिना सिग्देलले यस क्षेत्रको सहकारी क्षेत्र पछि परेको हुँदा नेफ्स्कूनले गर्ने यस्ता तालिमहरूले साकोसको वित्तीय क्षेत्र लगायत संस्थागत सुशासनमा निकै महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको हुँदा

सिकाईलाई महत्वपूर्ण रूपमा लिई सिकेको कुरा संस्थामा गई कार्यान्वयन गर्नका लागि सहभागीलाई आग्रह समेत गर्नु भयो ।

नेफ्स्कूनका सञ्चालक सदस्य यज्ञ प्रसाद ढकालले वित्तीय व्यवस्थापन बिना साकोस सञ्चालन गर्न नसकिने हुदा वित्तीय कारोवार गर्ने साकोसहरूले यसलाई प्राथमिकता साथ व्यवस्थापनमा लाग्नु पर्ने, साकोसहरूको समग्र विकासमा यस्ता तालिम तथा सिकाई वृद्धिमा जोड दिन अनुरोध गर्दै कार्यक्रम सफलताको लागि शुभकामना दिनु भएको थियो ।

उक्त तालिममा बाँके, बर्दिया, सुर्खेत र दाङका गरी २९ वटा साकोसहरूबाट ३२ जनाको सहभागिता रहेको थियो । उक्त तालिमको सहजीकरण नेफ्स्कूनका बरिष्ठ अधिकृत दिपक प्रसाद ढुंगाना र गणेश प्रसाद रेग्मीले गर्नु भएको थियो ।

सहकारी अध्ययनको अनुकरणीय पाठशाला: कल्याणकारी साकोस

रञ्जनमणि पौड्याल

तालिम अधिकृत
नेफ्स्कून



नेफ्स्कूनसँग आवद्धताको केही साता नबित्दै म र अर्का नवनियुक्त अधिकृत हिमाल कोइराला (कानून) लाई सहकारी र विशेषतः साकोस सञ्चालन र व्यवस्थापनको साङ्गोपाङ्गो अध्ययनका लागि उपत्यकाभित्रका दुई पुराना र ख्याती आर्जन गरेका संस्थामा पठाउने सल्लाह कार्यालयमा भयो । त्यसको केही दिनपछि मलाई ६ दिनको लागि ललितपुर लुभुस्थित कल्याणकारी साकोस र हिमालजीलाई भक्तपुरस्थित बाराही साकोसमा ती संस्थाको इतिहास, कारोवार, लेखा, सदस्य, कर्जा प्रवाह, लगानी लगायत वस्तुस्थिति अध्ययनका लागि औपचारिक पत्र सहित खटाइयो । उक्त निर्णयबाट म उत्साहित भए । पत्रकारको रूपमा बाहिरी सञ्चारमाध्यममा सहकारी इतर समाचारको केही अनुभव, लामोसमय अघि पत्रिकामार्फत सहकारीसँगको संक्षिप्त साक्षात्कार र समाचार अनि सामयिक राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय गतिविधिप्रति अधिक रुचिका बलमा काम सुरु गरेको मलाई त्यसबाट सहकारी बुझ्ने गतिलो अवसर मिल्ने थियो । हिमालजी पनि अत्यन्तै हर्षित भएको अनौपचारिक प्रतिक्रिया पाए ।

यसअघि, एउटा सुखद संयोग

जुन्यो । नेफ्स्कूनको ३२ औं स्थापना दिवसको पूर्वसन्ध्यामा साउन ३१ गते काठमाडौंमा एक कार्यक्रम आयोजना गरिएको थियो । विभागीय मन्त्री, सचिव, राजनधानीमा उपलब्ध नेफ्स्कूनका सञ्चालक, सहकारी अभियानका ओजिला व्यक्तित्वहरु, कार्यालयका उच्च पदस्थ एवम् सम्पूर्ण कर्मचारीहरु लगायतको उपस्थितिमा आयोजित उक्त कार्यक्रममा नेफ्स्कूनका पूर्व अध्यक्ष एवम् सल्लाहकार ऋषि घिमिरेज्यूले गत वर्षको उत्कृष्ट साकोसको नाम घोषणा गर्दा कल्याणकारीको नाम लिनुभयो । मेरा लागि यो समाचारले थप उत्साह सञ्चार गर्‍यो । जुन संस्थामा म दुई दिनपछि जाँदैछु, उक्त संस्था नै अब्बल साकोस ठहरियो । मलाई लाग्यो यो अवसरलाई मैले उच्चतम सदुपयोग गर्नुपर्छ । सूचना संकलनका अतिरिक्त यही विषय गम्दै भदौ १ गतेदेखि सोपान गर्ने नयाँ अनुभवको पर्खाइमा दुई दिन बिते ।

यसबीच, प्रशासन प्रमुख शिव अधिकारी सरले अनुभव र उमेरले पाका कल्याणकारी साकोसका व्यवस्थापक कुमार खत्री सरलाई फोनमार्फत मलाई उहाँको संस्थामा खटाइएको जानकारी गराउनुभयो । अर्को संयोग के पनि

जुन्यो भने कुमार सरले सहकारी क्षेत्रमै काम गर्नुभएको मेरो बुबालाई धेरै अघि चिन्नुहुँदो रहेछ । यसरी लुभु पुग्नुअघि नै कल्याणकारीसँग मेरो अप्रत्यक्ष सम्बन्ध स्थापित भइसकेको थियो ।

भदौ १ गते आइतबार कार्यालय समयमै म महालक्ष्मी-८ लुभुस्थित कल्याणकारी पुग्दाँ त्यहाँ Access को फाइनल अडिट धमाधम चलिरहेको थियो । कुमार सरलाई कार्यालयको चिठी दिए । उहाँले दोस्रो तल्लास्थित आफ्नो कार्यक्षेत्रसँगैको भण्डार कोठाबाट २०५२ सालमा मेरो पिताजी कै सम्पादनमा प्रकाशित कल्याणकारीको स्मारिका झिकेर दिनुभयो । Access अडिटको काम मध्यदिनसम्म सकिने भएकाले कुमार सर अडिटको काममा जुट्नुभयो । म भने उहाँको कार्यक्षमा एक्लै बसेर इतिहासको त्यो पाना पल्टाउन लागे । स्मृतिमा पुराना यादहरु सचित्र कोरिन थाले । पत्रिकाको अध्ययनले संस्थाको स्थापना, उद्देश्य, सुरुवाती क्रियाकलाप आदि बुझ्न धेरै सहयोग मिल्यो ।

२०४९ सालतिर राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लुभु शाखामा कार्यरत केही कर्मचारीहरुबीच सधैजसो आइपर्ने आर्थिक संकट टार्ने उपायको सम्बन्धमा चलेको अनौपचारिक छलफलले पछि मूर्त

आकार ग्रहण गरेको हो । २०४९ मंसिर १ गते बैकका १६ जना कर्मचारीहरूले सुरुमा एक सय र त्यसपछि मासिक ५० रुपैयाँ जम्मा गर्ने र संकलित रकमबाट १८ प्रतिशत ब्याजमा सापटी झिक्न सक्ने व्यवस्था सहितको हस्ताक्षरित सहमतिमा 'कर्मचारी सापटी सहयोग कोष' सुरु गर्नुभयो । सहकारीको औपचारिक जानकारी बिना नै सुरु भएको आर्थिक संकट मोचनको त्यो सत्प्रयासले त्यतिबेला सहकारी आकार ग्रहण गर्‍यो जब सुवर्णकुमार कर्माचार्य लुभ शाखामा प्रबन्धक नियुक्त भई पुग्नुभयो । उहाँको सल्लाह अनुसार २०५० असार २८ गते तत्कालीन मध्यमाञ्चल क्षेत्रीय सहकारी कार्यालयमा कल्याणकारी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. को नामबाट विधिवत् दर्ता भई वैधानिक अस्तित्व ग्रहण गर्‍यो । त्यसरी आकार लिँदा कानूनी व्यवस्था बमोजिम कम्तीमा २५ जना सदस्य पुर्‍याउनुपर्ने तर त्यससमय बैकमा २० जना मात्र कर्मचारी भएका कारण संस्थाको कार्यक्षेत्रमा राष्ट्रिय वाणिज्य बैकका उपत्यकाभित्रका कर्मचारी र उनीहरूका परिवार राखी संस्था गठन गरेको संस्थाका तत्कालीन सचिव लक्ष्मीप्रसाद पराजुलीले स्मारिकाको लेखमा जानकारी गराउनु भएको छ ।

यसरी बैकका कर्मचारीको आर्थिक अभावको प्रसब बेदनाबाट जन्मिएको बालक संस्था कल्याणकारीले विस्तारै स्थानीय महिला, बेरोजगार, उद्यमी, व्यापारी, कर्मचारी, कृषक, बालबालिका आदि सबैलाई साथ लिन सफल भयो । २०५० साल मंसिर २ गतेका दिन काठमाडौँ उपत्यकाभित्रका सबै नेपाली नागरिक सदस्य बन्न सक्ने गरी साधारण सभामार्फत विनियम संशोधन गरेपछि दायरा फराकिलो बनाएको हो । २६ औँ वर्षमा कुद्दै गरेको संस्थासँग हाल ६ हजार बढी सदस्य, १ खर्ब १० अर्ब बढीको कुल सम्पति र १० अर्ब बढीको शेयरपूँजी छ । शंखादेवीमा सेवा केन्द्र र गोदामचौर अनि कोतडाँडामा सम्पर्क कार्यालय स्थापना गरेर सेवाको प्रभावकारीता वृद्धि गरेको संस्थाको यो छलाङ अनुकरणीय हो भन्दा अत्युक्ति नहोला ।

२०५२ सालमै नेफ्स्कूनको सदस्यता लिई संस्थालाई विधि र प्रक्रियामा सामेल गर्दै अनुशासित, मर्यादित र पारदर्शी ढंगले सञ्चालन गर्ने जमर्को कल्याणकारीले गरेको हो । नेफ्स्कूनसँगको आवद्धतालाई संस्थाले अभिभावकत्व पाएको महसूस गरेको छ । संस्थाबाट बेलाबखत प्राप्त हुने राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय तालिम र अध्ययन अवलोकन भ्रमणले नयाँ कुरा बुझ्ने र सिक्ने मात्र होइन सहभागीलाई पुनर्ताजगी प्रदान गर्ने काम समेत गरेको व्यवस्थापक कुमार सरले बताउनुभयो । त्यतिमात्र नभई अनुगमनको सिलसिलामा संस्थामा पुग्ने नेफ्स्कूनका उच्च पदस्थ कर्मचारीहरूको सल्लाह सुझावले संस्थागत उन्नयनको मार्ग प्रशस्त गरेको दाबी उहाँको थियो ।

कुमार सरका बारेमा मैले अफिस, संस्थाका सेयर सदस्य र कर्मचारीबाट हासिल गरेको थोरबहुत जानकारीमा उहाँ आफैले पनि अलिकति थपि दिनुभयो । यी सबैको निचोड के रह्यो भने संस्थाको स्थापनाकाल देखि अनवरत लागि पर्नुभएका स्थानीय व्यक्तित्व कुमार सरले बोलेर होइन काम गरेर सबैसामु उदाहरण प्रस्तुत गर्नुभएको छ । Access Silver, Access Bronze, उत्कृष्ट सहकारी व्यवसाय २०६२, क्षेत्रीय उत्कृष्ट सहकारी २०६९, उत्कृष्ट व्यवस्थापक २०७४ र पछिल्लो पटक उत्कृष्ट साकोस २०७६ को उपलब्धीको पछाडि सुरुदेखि नै नेतृत्वदायी भूमिकामा रहेर काम गर्ने कुमार सरको योगदान कम आँकन मिल्दैन । एक प्रसङ्गमा उहाँले भन्नुभयो-“वित्तीय क्षेत्रमा काम गर्ने हामीहरू भावनामा बहनु हुँदैन । धेरै जसो अवस्थामा हामी कठोर बन्नुपर्ने हुन्छ । यसलाई मानिसहरूले अस्वाभाविक रूपमा पनि लिन सक्छन् ।”

संस्थाको अहिलेको प्रमुख चुनौती भनेको कर्जाको ब्याज मात्र होइन साँवा पनि नियमित मासिक किस्तामा उठाउनुपर्ने एक्सेसको प्रमुख प्रावधान । संस्थाका अधिकांश ऋणीहरूको नियमित आम्दानीको श्रोत नभएका कारण ब्याज मात्र तिर्ने र कुनै लगानी, जग्गा बिक्री, वा अन्यत्र कतैबाट आए साँवा तिर्ने प्रवृत्ति बढी पाइयो जसले गर्दा केही

कठिनाई परेको छ । केही अपवादलाई छोडेर खराब ऋणीको संख्या नुहुन र संस्थाको प्रगतिको ग्राफ निरन्तर उकालो चढ्नुले पनि कुमार सर र उहाँको टीमको सफलता मापन गर्दछ ।

ऋण अधिकृत रविन्द्र घिमिरेले मलाई संस्थाको औपचारिक गतिविधि, इतिहास, नेफ्स्कून मात्र होइन समग्र सहकारी अभियानलाई नजिकबाट बुझ्न धेरै सहयोग गर्नुभयो । कुमार सर बढीनै व्यस्त हुनुपर्ने भएकाले मैले धेरै समय रविन्द्रजी र एलिजाजीबाट संस्थाका धेरै कुराको जानकारी लिए । उहाँले संस्थाले सिधै एक्सेसमा गएकाले राष्ट्रिय स्तरीकरण कार्यक्रम प्रोबेशनमा पनि सामेल हुने सोच रहेको जानकारी गराउनुभयो । प्रोबेशन कार्यक्रम नेपाल सरकार र नेफ्स्कूनले संयुक्त रूपमा प्रदान गर्ने स्तरीकरण कार्यक्रम भएकाले राष्ट्रिय मान्यताको महत्ता बेल्दै हुने धारणा राख्नुभयो ।

बरिष्ठ लेखा सहायक छवि घिमिरे पनि मिलनसार, सहयोगी र कामप्रति निक्कै जिम्मेवार पाए । शब्द खर्च गर्न मितव्ययी छविजी काममा भने पारंगत पाए । मीठो ध्वनिका धनी उहाँको आफ्ना अनुजहरूप्रतिको व्यवहार पनि निक्कै राम्रो थियो ।

त्यस्तै निक्कै सक्रिय महिला कर्मचारीको रूपमा एलिजा केसी र कविता श्रेष्ठ पाए । उहाँहरू कार्यालय अवधिभर हरेक काममा निक्कै ध्यान र सक्रियपूर्वक सामेल भएको पाए । एकै समयमा जागिर प्रवेश गर्नुभएका उहाँहरूबीच मित्रता पनि निक्कै सौहार्दपूर्ण लाग्यो । त्यस किसिमको मित्रताले काममा पनि निक्कै सहयोग पुगेको मैले अनुभव गरे ।

यहाँ उल्लेख गर्नुपर्ने अर्को प्रसङ्ग के छ भने संस्थाको सबैभन्दा पुरानो कर्मचारीमा आशामैयाँ श्रेष्ठ हुनुहुँदो रहेछ जसले पछि सोधीखोजी गर्दा म, मेरो बुबा, काका र काकीलाई समेत चिन्नुहुँदो रहेछ । संस्था स्थापनाकालमा राष्ट्रिय बाणिज्य बैकको कर्मचारी मेरो काइलो काका हरिप्रसाद पौडेल र काकी बिमला पौडेल संस्थामा संस्थापक सदस्य समेत

हुनुहुन्थ्यो । कुराकानीका क्रममा उहाँले केही पुराना प्रसङ्ग पनि कोट्याउनुभयो । कोषाध्यक्ष रहनुभएकी आशामैयाँ हाल सञ्चालक समितिबाट अलग्गिएर बरिष्ठ सहायकको रूपमा काउन्टरमा कार्यरत हुनुहुन्छ । धेरै सदस्यहरू नेवार भएकाले पनि आशामैयाँ उहाँहरूसँग नेवारी भाषामा कुरा गर्दा बढी अपनत्व महसूस भएको मैले पाँए । त्यसैगरी, महेश्वरी खड्का, मुना अधिकारी, राजकुमार श्रेष्ठ, रविन्द्र बहादुर राउत, सुभिता राई र संगीता सुनुवार गरी संस्थामा कार्यरत सबै १२ जना कर्मचारीले आ-आफ्नो क्षेत्रबाट मलाई साथ र सहयोग पुऱ्याउनुभयो । उहाँहरूबाट मैले राम्रो सिक्ने अवसर पाएँ ।

यसैगरी, सञ्चालक समितिका अध्यक्ष भुवन बहादुर बस्नेत, सदस्य सुधिर पौडेल र लेखा समिति संयोजक सुन्दर श्रेष्ठसँग पनि भेटको अवसर जुट्यो । उहाँहरू मध्ये अध्यक्ष भुवन सरसँग भने अलिनै बढी समय व्यवस्थित गर्न पाइयो । उहाँको परिपक्वता, भद्रता र स्थानीय स्तरका सामाजिक गतिविधिमा योगदानको सबैले चर्चा गरेको पाएँ । संस्थाको हरहिसाबदेखि समग्र व्यवस्थापनमा उहाँको अनुभव सहितको विशेष दख्खल रहेको जानकारी मैले पाए । उहाँबाट पनि मैले धेरै सिक्ने अवसर पाए ।

संस्थाका सबल पक्ष

- एसियाली स्तरको Access silver brand प्राप्त गर्न सफल ।
- स्थानीय पुरानो संस्था र हाल घर जग्गा भएका कारण राम्रो साख आर्जन गर्न सक्षम ।
- महिला सदस्य बढी । बाल बचतकर्ताको संख्या पनि उल्लेख्य ।
- चुस्त कार्यालय व्यवस्थापन र छरितो कर्मचारी टीम । पारिवारिक माहोल । कर्मचारीको सेवा सुविधा राम्रो ।
- सबै नीति र कार्यविधिहरू समयानुकूल परिमार्जित ।
- ३ सय ६५ दिन नै संस्था सञ्चालन

हुने । शनिबार र अन्य विदाको दिनमा पनि केही घन्टा काउन्टर सञ्चालन हुने । यातायात र बजारका हिसाबले सहज र सुगम स्थानमा कार्यालयको अवस्थिति ।

- खराब र जोखिमपूर्ण ऋण ज्यादै न्यून मात्र रहेको ।
- ठूलो रकमको कर्जा प्रवाह एकदमै कम रहेको ।
- अफिसको काउन्टर, लेखा, ऋण शाखा, व्यवस्थापक र अध्यक्षको कोठा हलको आकर्षक सेट अप । भान्सा र शौचालयपनि सफा र सुविधायुक्त ।

विचारणीय पक्ष

- प्रविधिमा विशेष ध्यान दिनुपर्ने खाँचो । संस्थाको वेबसाइटलाई अपडेट गर्ने देखि समय समयमा त्यसमा खुराकहरू पस्कने र परिमार्जन गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिन्छ ।
- सदस्य केन्द्रित विविध कार्यक्रमहरू जस्तै: सहकारी शिक्षा, तालिम र अवलोकन भ्रमण आदिमा विशेष जोड दिनुपर्ने देखिन्छ । सदस्यहरूमा संस्थाको गतिविधिका बारेमा पूर्ण जानकारी भएपनि सहकारीका सम्बन्धमा अल्पज्ञान रहेको पाइयो । त्यसैगरी, एक्सेसको महत्व र दुरगामी प्रभावका बारेमा सदस्यहरूलाई थप जानकारी आवश्यक छ ।
- गैर वित्तीय कारोवारमा पनि समय र श्रोत खर्च गर्दा त्यसले दीर्घकालीन हित गर्ने देखिन्छ । सदस्यसँग सामाजिक, साँस्कृतिक वा पर्यावरणीय हिसाबले अझ बढी नजिकिने नवीन कार्यक्रमहरू तर्जुमा गर्दा फलदायी हुने विश्वास गर्न सकिन्छ ।
- कर्मचारीहरूलाई संस्थाको कर्मचारी परिचय पत्र अनिवार्य लगाउने व्यवस्था मिलाउदा सदस्य र आगन्तुकहरूले हेर्ने दृष्टिकोणमा सकारात्मक परिवर्तन आउने

देखिन्छ । त्यसैगरी, संस्थाले service with smile (मुस्कान सहितको सेवा) लाई थप प्रभावकारी रूपमा अवलम्बन गर्न सके उत्तम हुने देखिन्छ ।

- कर्जा प्रवाह गर्दा सदस्यहरूलाई उत्पादन र उद्यमशीलता विकास गर्ने दिशामा जोड्न सके सहकारीको मर्ममा थप बल पुग्ने देखिन्छ ।
- नयाँ सदस्यता लिएपछि झोलासँगै संस्थाको गतिविधि र सहकारीका अत्यावश्यक सैद्धान्तिक विषय अध्ययनमा सहयोगी केही सामाग्रीहरू प्रदान गर्न सकिए उत्तम हुने देखिन्छ ।
- सदस्य, सञ्चालक र कर्मचारीहरू सबैलाई पठन संस्कृति विकासका लागि पत्रपत्रिका, सहकारी पुस्तक, सामाग्री आदि व्यवस्थित फाइलिङ गरेर पुस्तकालय पनि निर्माण गर्न सकिन्छ ।
- सहकारीसम्बन्धी लेख रचना र पत्रपत्रिकाका सामाग्रीहरूको कट आउट बनाएर सबैको आँखा पर्ने स्थानमा ग्रीन बोर्ड व्यवस्था गर्न सकिन्छ ।
- एकै क्षेत्रमा एउटै प्रकृतिका दुई वा बढी सहकारी संस्थाहरूमा सदस्यत भएकाहरूका सम्बन्धमा आवश्यक नीति बनाई सहकारी ऐन कार्यान्वयनको कार्य प्रारम्भ गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

अन्त्यमा, म जस्ता सहकारीको सुरुवाती अध्ययनकर्ताका लागि मात्र होइन साकोस सञ्चालनमा कठिनाई र चुनौतीहरूसँग जुधिरहनुभएका सञ्चालक, व्यवस्थापन टीम र सेयर सदस्य हुन् वा अरूले गरेको राम्रो कामको जानकारी हासिल गर्न खोज्ने जो कोहीका लागि पनि कल्याणकारी साकोस एउटा उदाहरणीय पाठशाला हुने मेरो करीब एक साता लामो बसाईको निष्कर्ष रह्यो । आगामी दिनमा संस्थाको उत्तरोत्तर प्रगतिको कामना गर्दछु ।

साकोसका बजार प्रतिनिधिहरूका लागि क्षमता अभिवृद्धि तालिम

भक्तपुर

नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय भक्तपुरको आयोजनामा कृषि विकास बैंक लि.को केन्द्रीय तालिम प्रतिष्ठान बोडे, भक्तपुरमा साकोसका बजार प्रतिनिधिहरूका लागि दुई दिवसीय क्षमता अभिवृद्धि तालिम भाद्र २४ गते सम्पन्न भएको छ ।

भक्तपुरमा सञ्चालित १८ वटा बचत तथा ऋण सहकारी संस्थामा कार्यरत २० जना बजार प्रतिनिधिहरूका लागि 'संघको आयोजनामा क्षमता अभिवृद्धि तालिम प्रदान गरिएको हो । तालिममा बजार प्रतिनिधिहरूको काम, कर्तव्य, अधिकार, लेखा तथा अभिलेख सम्बन्धी ज्ञान, सम्भावित गल्ती एवम् व्यवस्थापनका उपायहरू, नविन प्रविधि प्रयोग सम्बन्धी जानकारी लगायतका



विभिन्न विषयवस्तुहरूको सम्बन्धमा ज्ञान प्रदान गरिएको थियो ।

तालिम सहजीकरण संघका बरिष्ठ तालिम अधिकृत बल्लभ तिमल्सिनाले गर्नुभएको थियो । तालिमका

सहभागीहरूले पहिलोपटक यस्तो तालिम लिन पाएकोमा सुखी व्यक्त गर्दै तालिमले साकोसको कामप्रति धेरै सजग बनाएको र आफुहरूलाई थप जिम्मेवारीबोध भएको अभिव्यक्ति दिएका थिए ।

भापा

नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय भापाको आयोजनामा दमकमा भाद्र १९ र २० गते दुई दिवसीय बजार प्रतिनिधिहरूको क्षमता विकास तालिम सम्पन्न भएको छ । भापा र मोरङका विभिन्न २२ वटा साकोसका २८ जना बजार प्रतिनिधिहरू तालिममा सहभागी भएका थिए ।

तालिममा बजार प्रतिनिधिहरूको काम, कर्तव्य, अधिकार, लेखा तथा अभिलेख सम्बन्धी ज्ञान, सम्भावित गल्ती एवम् व्यवस्थापनका उपायहरू, नविन प्रविधि प्रयोग सम्बन्धी जानकारी लगायतका विभिन्न विषयवस्तुहरूको सम्बन्धमा ज्ञान प्रदान गरिएको थियो ।



नेफ्स्कूनका सञ्चालक सदस्य चन्द्रकुमारी खड्काले उद्घाटन गर्नुभएको उक्त तालिमको सहजीकरण नेफ्स्कूनका बरिष्ठ अधिकृत कवि

न्यौपानेले सहजीकरण गर्नुभएको थियो ।



सहकारीको अग्रभागमा कार्यरत कर्मचारीहरुका लागि क्षमता विकास तालिम

अछाम, दैलेख र सुर्खेतका १९ वटा सहकारी संस्थाको अग्रभागमा रहेर काम गर्ने २५ जना कर्मचारीहरुका लागि क्षमता विकास तालिम प्रदान गरिएको छ । नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय सुर्खेतको आयोजनामा भाद्र १२ र १३ गते सुर्खेतको विरेन्द्रनगरमा आयोजित उक्त तालिमको सहजीकरण नेफ्स्कूनका बरिष्ठ अधिकृत दिपक प्रसाद ढुंगानाले गर्नु भएको थियो ।

संघका सञ्चालक सदस्य यज्ञ प्रसाद ढकालको अध्यक्षतामा सम्पन्न तालिम समारोहको समापन विरेन्द्रनगर नगरपालिकाका सहकारी शाखा प्रमुख निर्मला भट्टराइले गर्नुभएको थियो ।

प्रमुख अतिथि भट्टराइले सहकारी संघ संस्थाको क्षमता विकास, अनुगमन र प्राविधिक सहयोग स्थानीय सरकार र प्रदेश सरकारले गर्नु पर्ने ठाउँमा संघले उक्त कार्य गरिरहेकोप्रति सहाना



गर्दै धन्यवाद व्यक्त गर्नुभयो । उहाँले सहकारी ऐन नियमको परिपालना गर्न र संस्थाको साधारणसभा नियम तथा विधिपूर्वक गर्न सहकारीहरुलाई आग्रह गर्नुभएको थियो । तालिम समापन समारोहमा संघको सुर्खेत फिल्ड व्यवस्थापन उपसमिति सदस्य

बम बहादुर बी.सी. लगायत स्थानीय सहकारीकर्मीहरुको उपस्थिति रहेको थियो भने तालिम समापन कार्यक्रम सञ्चालन फिल्ड इन्चार्ज छत्र प्रसाद धमालाले गर्नु भएको थियो ।

सिवाईसी साकोस बागलुङको सियूडीसीसी तालिम

सिवाईसी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था बागलुङको आयोजना र नेफ्स्कूनको प्राविधिक सहयोगमा सञ्चालकहरुको क्षमता अभिवृद्धि तालिम (CUDCC) असोज ३० गते लप्सीफेदी काठमाडौँमा सम्पन्न भएको छ ।

तालिममा सञ्चालक समिति, लेखा सुपरिवेक्षण समिति, उपसमिति र साकोसका १० वटा सेवा केन्द्रमा कार्यरत कर्मचारीहरु गरी ३६ जनाको सहभागिता रहेको थियो । असोज २७ गतेदेखि ३० गतेसम्म सञ्चालित उक्त तालिमको समापन नेफ्स्कून केन्द्रीय कार्यालय नयाँबानेश्वरमा भएको थियो ।

तालिम समापन समारोहलाई संवोधन गर्दै संघका अध्यक्ष डी.बी. बस्नेतले



सञ्चालकहरुको क्षमता अभिवृद्धि तालिम उच्च स्तरको तालिम हो, यो सबै सहकारी संस्थाहरुका लागि आवश्यक छ, उक्त तालिमले सहकारीलाई दीगो, सुरक्षित र

सुशासनयुक्त बनाउनमा सञ्चालकहरुको भूमिकालाई प्रष्ट पार्ने बताउनुभयो ।

संघका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत शिवजी सापकोटाले सहकारी संस्थालाई

व्यवस्थित र सुरक्षित बनाउनमा सञ्चालकको जिम्मेवारपूर्ण भूमिकाको विषयमा तालिमले प्रष्ट पार्नेहुँदा तालिमबाट प्राप्त ज्ञान सीपलाई संस्थामा लागु गर्न सञ्चालक समिति प्रतिवद्ध रहनुपर्ने बताउनुभयो ।

तालिम आयोजक संस्थाका अध्यक्ष एवम् नेफ्सकूनका सञ्चालक सदस्य चण्डी प्रसाद शर्मा पौडेलले तालिम उपलब्धीमूलक रहेको बताउँदै यसबाट सञ्चालक समिति, लेखा सुपरिवेक्षण समिति तथा कर्मचारी सबैलाई संस्थागत गुणस्तर विकासका लागि थप जिम्मेवार र जवाफदेही बन्न मद्दत पुगेको बताउनुभयो ।

तालिमका अन्य सहभागीहरूले



साकोसलाई एक्सेस ब्राण्ड दिलाउन प्रयत्नरत रहने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्नुभएको थियो । तालिमको सहजीकरण संघका बरिष्ठ अधिकृत द्वय प्रेमनाथ वाग्ले र कवि न्यौपानेले

गर्नुभएको थियो भने समापन समारोहमा संघका अध्यक्ष बस्नेतले तालिमका सहभागीहरूलाई तालिम प्रमाणपत्र प्रदान गर्नुभएको थियो ।

सहकारी संघसंस्थाहरूले सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन र निर्देशनको पालना गर्न मन्त्रीको आग्रह

अशुद्ध सम्पत्तिलाई शुद्ध सम्पत्तिमा परिणत गर्ने कार्यमा सहकारी क्षेत्रको प्रयोग पछिल्लो समयमा तीव्र रूपमा भईरहेको तथ्यांक पुष्टी गर्दै सहकारी विभागले सहकारी क्षेत्रलाई सम्पत्ति शुद्धीकरणमा कडा नियमन शुरू गरेको छ । संख्यात्मक रूपमा उच्च वृद्धि भईरहेको सहकारी क्षेत्रको नियमन पक्ष कमजोर भएका कारण विकृति बढेको र सबै क्षेत्रबाट कालो धन चोख्याउने स्थल सहकारी बनेको भन्दै विभागले सम्पत्ति शुद्धीकरणमा कडाई गरेको जनाएको छ ।

सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ र सोअन्तर्गत बनेका नियमावलीको प्रभावकारी कार्यान्वयनद्वारा सहकारी संस्थाहरूमा हुने वित्तीय कारोवारको स्वच्छता एवम् पारदर्शीता कायम गर्दै सहकारी वित्तीय प्रणालीलाई संरक्षण गर्न सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ को दफा ७ प.को उपदफा

(२) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयको स्वीकृतिमा सहकारी विभागले सहकारी सङ्घसंस्थालाई सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी निर्देशन, २०७४ जारी गरेको थियो ।

भूमि व्यवस्था सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्री पद्मा अर्यालले सरकारले वित्तीय कारोवार गर्ने संस्थामा शुद्धता ल्याउन र सुशासन कायम गर्ने महत्वपूर्ण पाटोको रूपमा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन र सो अन्तर्गत रहेर बनेको निर्देशनको सहकारीहरूले अक्षरशः पालना गर्नुको विकल्प नभएको बताउनुभयो । उहाँले सरकारले सम्पूर्ण वित्तीय कारोवार गर्ने संस्थाहरूलाई अनुगमन गर्न नसक्ने भएकोले संस्था र क्षेत्र छनौट गरी नियमन शुरू गरिएको र अब वित्तीय कारोवार गर्ने सहकारी संस्थाहरू मर्जरको नीतिमा जानुपर्ने बताउनुभयो ।

निर्देशनको दफा ३ मा बचत तथा ऋणको कारोवार गर्ने संस्थाले अनुसूची २ बमोजिम सदस्य पहिचान र सोको पुष्टि गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । संस्थाले अधिकारीको जिम्मेवारी तोक्न र सीमा तथा शंकास्पद कारोवारको प्रतिवेदन वित्तीय जानकारीमा पठाउनुपर्ने व्यवस्था गरेको छ । निर्देशन कार्यान्वयन नगर्ने सहकारीमाथि लिखित रूपमा सचेत गराउनेदेखि पाँच करोड रूपैयाँसम्म जरिवाना हुने र संस्थाको दर्ता खारेजी गर्नेसम्मको कारबाही हुने व्यवस्था छ । सहकारीले सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण कार्यान्वयन नीति बनाई एफ. फर्म मार्फत सम्पूर्ण सदस्यको सूचना संकलन गरी सम्बन्धित निकायमा विवरण पेश गर्नुपर्छ । तर सहकारी विभागद्वारा जारी निर्देशन र उल्लेखित व्यवस्था कार्यान्वयन नगर्ने र मनपरी कारोवार गर्ने सहकारीहरूलाई अंकुश लगाउन विभागले कारबाही शुरू गरेको हो ।

उद्यमी मीरा दिदीको कथा

सीप र जागर भए पुराना कपडाको प्रयोगबाटै पनि घर
बगैँचा सजाउन सकिन्छ ।



तपाईँसँग भएको बाक्लो खालको कपडा जस्तै तन्ना, गम्छा, नयाँ पनि हुनुपर्दैन पुरानो तर दहो छ भने त्यसलाई तपाईँ घर सजाउनका लागि र पैसा कमाउनका लागि प्रयोग गर्न सक्नुहुनेछ । सजिलै घरैमा बसीबसी घाम पानी नखाइकनै पुरानो कपडाकै प्रयोगबाट घर पनि सजाउन सकिने र पैसा पनि कमाउन सकिने सजिल्लो माध्यम छ भन्दा तपाईँलाई पत्थार नलाग्ला । पत्थार नलाग्नु पनि स्वभाविकै हो, हामी घरमा भएको तन्ना वा रुमालहरू केही पुरानो भएपछि फाल्ने गर्छौं या घरमा फोहोरको पोका बनाई लामो समय राख्ने गर्छौं । तर तपाईँ अब यो विधि सिक्नुहोस्, र घरमा भएको पुराना कपडाको पुन प्रयोग गरी फाइदा कमाउनुहोस् । यो महत्तम उपाय हो कपडाको गमला अर्थात् फुलदानी बनाउने विधि ।

थानकोटस्थित मिरा श्रेष्ठको घरमा

पुग्दा गेटबाट पर्नासाथै म अचम्भित भएँ । घर पसलमा हामीले प्राय देख्ने गरेका माटोका, प्लाष्टिकका, सेरामिकका, पित्तलका वा सिमेन्टका भन्दा पृथक खालका गमला र तिनमा ढकमक्क फुलाईएका फुलहरूले मिरा दिदीको घर नै वगैँचा जस्तो बनेको रहेछ । विभिन्न बुट्टा र आकारका, त्यसमा पनि फरक फरक रङको संयोजनले गमलाको सुन्दरता अझ बढेको ।

कस्तो राम्रो गमला ! कहाँ पाईन्छ यो ? म सोध्न थालें । सोध्नासाथ उहाँले भन्नुभयो म आफैँ बनाउँछु । कसरी बनाउने ? केबाट बनाउने ? कहाँ छ यसको कारखाना ? कति जना छन् कामदार । यी र यस्तै प्रश्न गर्दै गएँ म वहाँसँग । उहाँले भित्र कोठामा लैजानुभयो । खाली कोठा, एउटा सानो खाट । खाटमाथि माटो भरिएको एक गमलामा काठको सानो खामो गाडिएको, त्यो खामो माथि प्लाष्टिकको सानो बाल्टी घोटो पारी राखिएको र बाल्टी माथि बन्दै

गरेको गमला घोटिएको अवस्थामा सिमेन्ट लतपत भएको चार तिर सानो सानो धागोले अल्छिएको जस्तो देखिने आकर्षक डिजाइन बनेको फुलदानी देखें । अचम्भित भएँ म । खाटमा अरु पनि धेरै साना ठूला गमलाहरू कुनै मा रङ नलगाइएका र धेरैमा थरी थरी रङ लगाइएका विभिन्न बुट्टा उठाइएका गमलाहरू अति आकर्षक देखिए ।

त्यो निर्माणको तरिका रहेछ, ठिक्क बाक्लो खालको तन्ना वा गम्छा, आफूलाई आवश्यक गमलाको साईज अनुसार खामोमाथि घोटो पारिएको प्लाष्टिकको बाल्टीलाई ओडाउने र तलबाट विभिन्न आकार र साइजमा कपडाको डिजाइन निकालेर कटिड गर्ने । अर्को एउटा भौडोमा एक वा दुई कप सिमेन्टको लेप बनाएर राख्ने । कपडाको कटिड सकिएपछि कपडाका छुण्डिएका टुप्पाहरूलाई आवश्यकता अनुसार थोरैमात्र धागो प्रयोग गरेर माथिपट्टी फर्काउनको लागि बाँध्ने । तयार पारिएको सिमेन्टको लेप बाल्टिमा छोपिराखेको कपडाको भित्र बाहिर साम्रोसँग लिप्ने । यतिबेलासम्म गमलाको सेप बनिसकेको हुन्छ । कडा हुनको लागि एक दिन त्यतिकै छाडिदिने, सुख्खा भएपछि बेला बेलामा पानी छम्किरहने । भोलीपल्ट बनाएको ठाउँबाट निकालिसकेपछि पुन एक पटक सिमेन्टको पातलो लेप लेपन गर्ने । सुख्खा भएपछि समय समयमा पानी छर्किने । सिमेन्टको लेप सुकेपछि गमला तयार भयो, त्यसलाई तपाईँको इच्छा अनुसार रङ रोगन





गर्ने । विभिन्न साइज विभिन्न डिजाइन र भिन्न भिन्न रङका यी गमलाहरू तपाईं आफ्नो बगैँचामा प्रयोग गर्न या ठूलो स्केलमा निर्माण गरी विक्री पनि गर्नसक्नुहुने रहेछ ।

उहाँले गमला बनाउने यो विधि प्रत्यक्ष देखाउँदै र विस्तृतमा भन्दै गर्दा मैले पनि घरमा भएका पुराना कपडा सम्झिँदै यस्तै आकर्षक गमला बनाउन पाए भन्ने सोच आयो । तर समय र कामप्रतिको लगाव चाहिन्छ यसमा ।

सुन्दर मुहार, फूर्तिलो शरिर भएकी ४३ वर्षीय मिरा दिदीको मेहनत यति मात्र होइन । वहाँले भोल सावुन बनाउने सामग्री ल्याएर घरमै भोल सावुन पनि बनाउनु हुन्छ भने प्रत्येक दिन समय मिलाएर आफ्नै पसलमा सिलाई कटिङको काम पनि गर्नुहुन्छ । घरमै बनेका गमला र भोल सावुनको प्रयोग घरकै लागि र विभिन्न पर्व अवसरमा बिक्री पनि गर्नुहुन्छ । टोल छिमेकले पनि गमला र भोल सावुन किन्ने गरेको वहाँ बताउनुहुन्छ । उहाँले बनाएका गमला टोल छिमेकका धेरैले २०० देखि ६०० रुपैयाँसम्म हेरी हेरी

घरमै आएर किन्ने गरेको र कहिलेकाँही मेला, उत्सव र कार्यक्रमहरूमा पनि लाने गरेको श्रेष्ठ बताउनुहुन्छ । दिदी महिनामा कति कमाउनु हुन्छ नि ! भन्ने प्रश्नमा वहाँ हास्यै भन्नुहुन्छ, कमाईको त हिसाब नै गरेको छैन । तर वहाँको मुहारबाटै प्रष्ट हुन्छ, वहाँ खुसी हुनुहुन्छ, अनि सन्तुष्ट पनि ।

थानकोटमा रहेको मिरा दिदीको घर बाहिरबाट हेर्दा नै चिटिक्क परेको छ भने सानो कम्पाउण्ड पनि विभिन्न जातका सिजन अनुसार फलफूलका बोट विरूवा, विभिन्न थरी फूलहरूले सजिसजाउ छ । यसमा मिरा दिदी सँगै साथ दिन उहाँका श्रीमान रघुबीर श्रेष्ठ पनि उत्तिकै फूर्तिलो र जाँगरिलो हुनुहुन्छ । कृषि वागवनी अधिकृत भएर ३६ वर्षको सरकारी सेवाबाट रिटायर हुनुभएका श्रेष्ठलाई कृषि बागवानीमा अत्यन्त रूची रहेको उहाँ बताउनुहुन्छ । बगैँचामा अंगुर, उन्नत जातको आरु, नासपति, हलुवावेद, आरुवखडा, अम्बा, विभिन्न थरी गुलाफ र आकर्षक गमलामा सजिसजाउ फुलहरू देख्दा मन आनन्दित हुन्छ भन्नुहुन्छ । ढकमक्क फुलेका गुलावको

फुलका पत्ताहरू टिपेर जम्मा गर्ने र विभिन्न प्रयोगमा अमूल्य रहने गुलाव जल पनि बनाउनुहुन्छ मिरा दिदी । त्यती मात्र होइन घरमै लटरम्म फलेका आरुवखडाबाट अचार र जाम बनाउन पनि उत्तिकै सिपालु मिरा दिदी मैले बनाएको जाम र अचार सबैले रुचाउने गरेको बताउनुहुन्छ ।

मिरा श्रेष्ठ थानकोटमा रहेको चन्द्रागिरी बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको सदस्य पनि हो । उहाँले चन्द्रागिरी साकोसबाट स सानो ऋण पनि लिनुभएको छ । तर गमला बनाउने, भोल सावुन बनाउने, सिलाई कटिङ गर्ने काममा धेरै लगानी आवश्यक नपर्ने हुँदा वहाँलाई थप लगानीको कुनै आवश्यकता छैन । उहाँत नियमित बचत कर्तामा मात्र अब्बल हुनुहुन्छ ।

मिरा दिदीको यो दैनिकीलाई नियाल्ने हो भने जो कोही अचम्भितमा पर्छ । कतिबेले पनि फुर्सद र हात खाली राखेर नवस्ने मिरा दिदी काम गरिरहन अति रमाइलो लाग्ने बताउनुहुन्छ । मिरा दिदीको यो मेहनत र लगनशीलताबाट नेपालका धेरै दाजुभाई दिदीबहिनीले मनन गर्नुपर्नेछ भने सहकारी मार्फत उद्यमशीलता विकास र प्रवर्द्धनका लागि विविध कार्यक्रम र गोष्ठीहरूको आयोजना हुने स्थलमा मिरा दिदी जस्तै उद्यमशील दिदीबहिनीहरूको मेहनतलाई प्रचार प्रसार गरी उहाँहरूबाट उद्यमी सिप हाँसिल गर्नु जरुरी छ । उद्यमशीलता विकासका लागि मिरा दिदी एक उदाहरणीय पात्र हुनुहुन्छ ।

- राधा पौडेल

सञ्चार अधिकृत, नेफ्स्कून



साकोसहरुका लागि ऋण व्यवस्थापन तालिम

नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय रूपन्देहीको आयोजनामा दुई दिवसीय ऋण व्यवस्थापन तालिम सम्पन्न भएको छ । तालिममा साकोस गुणस्तर सुनिश्चितताको कार्यक्रम कर्वस् र प्रोबेशन कार्यक्रममा सहभागी रूपन्देही, कपिलवस्तु र अर्घाखाची जिल्लाका गरी २० साकोसका २९ जना सञ्चालक समितिका पदाधिकारी, ऋण उपसमिति, व्यवस्थापक र ऋण शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरुको सहभागिता रहेको थियो । नेफ्स्कूनका सञ्चालक सदस्य कृष्ण प्रसाद नेपालको अध्यक्षतामा सम्पन्न तालिमको उद्घाटन प्रदेश सभा सांसद विष्णु पन्थीले गर्नुभएको थियो ।

उद्घाटन कार्यक्रममा बोल्दै सांसद पन्थीले तालिमका सहभागीहरुले



सिकेका कुराहरुलाई तालिममा मात्रै सीमित नराखी आआफ्नो संस्थामा लागु गर्न र भाखा नाघेको ऋण रकमलाई शुन्य पार्नका लागि महत्वपूर्ण

भूमिका निभाउन आग्रह गर्नुभएको थियो । तालिम सहजीकरण संघका बरिष्ठ अधिकृत नविनराज दाहालले गर्नुभएको थियो ।

साकोसको संरक्षित पूँजी फिर्ता कोष अनुशिक्षण अभिमुखीकरण

नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय हरिवनको आयोजनामा भदौ १९ गते संरक्षित पूँजी फिर्ता कोष वितरण अनुशिक्षण अभिमुखीकरण कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । कार्यक्रममा सहकारी ऐन २०७४ एवम् सहकारी नियमावली २०७५ अनुसार साकोसमा शेयर सदस्यले बचतमा प्राप्त गरेको र ऋणमा तिरेको ब्याज रकमको आधारमा कसरी संरक्षित पूँजी फिर्ता कोष वितरण गर्ने भन्ने विषयमा जानकारी गराइएको थियो ।

कार्यक्रममा सिन्धुली, महोत्तरी, सर्लाही र रौतहट जिल्लाका ७० साकोसबाट ८० जनाको सहभागिता थियो । सर्लाही फिल्ड व्यवस्थापन उपसमिति सदस्य विष्णु कुमार पोखरेलले स्वागत सम्बोधन गर्नुभएको कार्यक्रममा नेफ्स्कून सर्लाही फिल्ड कार्यालय व्यवस्थापन उपसमिति सदस्य हरिन्द्र राउतले शुभकामना मन्तव्य राख्नु भएको थियो ।



नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय व्यवस्थापन उपसमितिका सदस्य तथा जिल्ला बचत तथा ऋण सहकारी संघ सर्लाहीका अध्यक्ष बाबुराम घिमिरेले अब साकोसहरुले नेफ्स्कूनसँग मात्र कारोवार गर्ने र नेफ्स्कूनले साकोस

लाई आवश्यक सम्पूर्ण तामिल एवम् गोष्ठीको व्यवस्था गर्ने बताउनुभयो । कार्यक्रमको सहजीकरण नेफ्स्कूनका वरिष्ठ अधिकृत केशव दाहालले गर्नु भएको थियो ।

ताइवानको सहकारी अध्ययन भ्रमणमा नेफ्स्कूनको सहभागिता

CREDIT UNION LEAGUE OF THE REPUBLIC OF CHINA को यही मिति २०७६ कार्तिक १८ देखि कार्तिक २२ गतेसम्म ताइचुङ, ताइवानमा सम्पन्न CULROC EXPOSURE PROGRAM मा नेफ्स्कूनका अध्यक्ष डी.बी. बस्नेत सहभागी हुनुभएको थियो ।

५ दिनसम्म सञ्चालन भएको उक्त अवलोकन भ्रमणमा एशियाली ऋण महासंघका सदस्य राष्ट्रहरूका बचत ऋण सहकारी अभियानका प्रतिनिधिहरूको सहभागिता रहेको थियो ।

उक्त कार्यक्रममा बचत ऋण सहकारीहरूको अध्ययन अवलोकन भ्रमण साथै उच्च प्रविधियुक्त प्रशासनिक प्रणाली, लेखापरीक्षण, नयाँ उत्पादन तथा सेवा विकास रणनीति



सम्बन्धी विषयवस्तुहरूमा अनुभवि प्रशिक्षकहरूद्वारा प्रस्तुतिकरण भएको थियो ।

यस वर्ष क्रेडिट यूनियनका लागि तय गरिएको "स्थानीय सेवा, विश्वव्यापी पहुँच" को नारा मार्फत प्रविधिसँग वित्तीय सहकारीहरूको सहज पहुँच

विस्तार गर्ने सम्बन्धमा सहकारीका प्रतिनिधिहरूबीच छलफल भएको थियो ।

भ्रमण सहभागिताका लागि अध्यक्ष बस्नेतलाई नेफ्स्कूनका पदाधिकारी तथा सञ्चालक समिति सदस्यहरूले बिदाई गर्नु भएको थियो ।

रसुवामा सदस्यसँग नेफ्स्कून कार्यक्रम

सुशासित र व्यावसायिक साकोस निर्माणको लक्ष्य सहित रसुवाको कालिकास्थानमा सदस्यसँग नेफ्स्कून कार्यक्रम कार्तिक १५ गते सम्पन्न भएको छ । कार्यक्रममा नुवाकोट र रसुवा जिल्लामा सञ्चालित २० वटा बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाका अध्यक्ष तथा व्यवस्थापक गरी ३० जनाको सहभागिता रहेको थियो ।

नेफ्स्कूनको आयोजनामा सञ्चालन भएको उक्त कार्यक्रमको अध्यक्षता रसुवा जिल्ला बचत संघका अध्यक्ष ओम प्रसाद आचार्य र प्रमुख आतिथ्यता जिल्ला सहकारी संघ लि. नुवाकोटका अध्यक्ष राजेश श्रेष्ठले ग्रहण गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा बोल्दै प्रमुख अतिथि श्रेष्ठले नुवाकोट र रसुवाका बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरूको गुणस्तर सुधार र दीगो विकासका लागि नेफ्स्कूनसँगको सहकार्य आवश्यक भएको बताउँदै कार्यक्रम निरन्तरताका लागि सहयोग गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्नुभयो ।



कार्यक्रमका सभाध्यक्ष ओम प्रसाद आचार्यले नेफ्स्कूनद्वारा सञ्चालित साकोस गुणस्तर सुनिश्चितताका कार्यक्रममा सहभागी भएर नुवाकोट र रसुवाका साकोसको गुणस्तर अभिवृद्ध गर्न सहभागी सबैलाई आग्रह गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा सहभागी साकोस प्रतिनिधिहरूसँग नेफ्स्कूनका सेवा तथा कार्यक्रमहरू, साकोसमा

विद्यमान जोखिमको अवस्था, जोखिम न्यूनीकरणका लागि चालुपर्ने कदम र समस्या समाधानका उपायहरू सम्बन्धमा विस्तृत छलफल भएको थियो ।

कार्यक्रममा कालिका बचत तथा ऋण सहकारीका अध्यक्ष भकनाथ न्यौपानेले स्वागत मन्तव्य व्यक्त गर्नुभएको थियो भने कार्यक्रम सहजीकरण नेफ्स्कूनका कार्यक्रम अधिकृत रीता सुवेदीले गर्नुभएको थियो ।

सहकारी एकीकरणलाई तीव्र बनाउन मन्त्रीको निर्देशन

चरित्र मिलेहरूका बीच एकताको वातावरण बनाएर सहकारी एकीकरण गर्न भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्री पद्मा कुमारी अर्यालले निर्देशन गर्नुभएको छ । भाद्र ५ गते सहकारी पत्रकार समाज र सहकारी विभागको आयोजनामा काठमाडौँमा सम्पन्न सहकारीमा एकीकरण विषयक छलफल कार्यक्रममा बोल्दै मन्त्री अर्यालले कार्यक्षेत्र, स्वभाव, भावना र सांगठनिक स्वरूप मिलेसँग संवाद र सहकार्य गर्दै एकीकरण अभियानलाई तीव्र बनाउन सहभागी साकोस अभियन्ताहरूलाई निर्देशन गर्नुभएको हो ।

राष्ट्रिय सहकारी महासंघका अध्यक्ष केशव बडालले सहकारी एकीकरण खुसीले हुन्छ, एकीकरण अभियानको भावना हो, अब सहकारी एकीकरण नगरिकन शसक्त ढंगले अगाडि बढ्न नसकिने बताउनुभयो । सहभागीहरूको जिज्ञासालाई संवोधन गर्दै अध्यक्ष बडालले भन्नुभयो, सहकारी एकीकरण तीव्र रूपले अगाडि बढ्नुपर्छ, तर सही उद्देश्य राखेर सहकारी चलाउन खोज्नेहरूलाई पनि दर्ता खुला हुनुपर्छ ।

मन्त्रालयका सचिव गोपीनाथ मैनालीले मर्जर सहमतिको विषय



हो, म्यारिजमा जस्तै सहकारीमा पनि सहमति विना मर्जर सम्भव नहुने बताउनुभयो । उहाँले भन्नुभयो, सहकारीको इमेज, व्यावसायिकता विकास र स्वस्थ प्रतिस्पर्धाका लागि पनि सहकारी मर्जर महत्वपूर्ण विषय हो, सानो विषयवस्तुबाट शुरू भएको मर्जरको प्रक्रियाले भोलि ठूलो परिणाम दिन सक्छ, सहकारी एकीकरणका लागि सहजीकरण र क्षमता विकास आवश्यक छ, त्यसमा सबैको सहकार्य हुनुपर्छ ।

सहकारी विभागका रजिष्ट्रार डा. टोकराज पाण्डेको अध्यक्षतामा सम्पन्न कार्यक्रममा राष्ट्रिय सहकारी बैंकका अध्यक्ष के.बी. उप्रेती, नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघ लि. (नेफ्स्कून)का अध्यक्ष डी.बी. बस्नेत, बरिष्ठ उपाध्यक्ष परितोष पौड्याल, महासचिव चन्द्र प्रसाद ढकाल, विभिन्न

विषयगत केन्द्रीय संघका अध्यक्ष एवं पदाधिकारीहरू, जिल्ला सहकारी संघका अध्यक्ष एवम् पदाधिकारीहरू, जिल्ला बचत संघका अध्यक्षहरू, सहकारी विभागका प्रतिनिधिहरू, पत्रकारहरू लगायत सहकारीकर्मीहरूको उपस्थिति रहेको थियो ।

कार्यक्रममा सहकारी विभागका उप-रजिष्ट्रार शशी कुमार लम्सालले सहकारी एकीकरणको आवश्यकता, महत्व, चुनौती र अन्तर्राष्ट्रिय सहकारी तथ्याङ्कहरूको विषयमा कार्यपत्र प्रस्तुतिकरण गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा सहभागी सहकारीकर्मीहरूले कार्यपत्र माथि टिप्पणी गर्दै सहकारी एकीकरणका लागि सरकारले प्रोत्साहन तथा सुविधा उपलब्ध गराउनुपर्ने सुझाव दिएका थिए ।

भक्तपुरमा सदस्यहरूसँग नेफ्स्कून अन्तरक्रिया

नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय भक्तपुरको आयोजनामा सदस्यसँग नेफ्स्कून अन्तरक्रिया कार्तिक २१ गते भक्तपुरमा सम्पन्न भएको छ । भक्तपुरका ५३ वटा साकोसहरूबाट गरी उपस्थित ६८ साकोसकर्मीहरूबीच सम्पन्न सदस्यसँग नेफ्स्कून अन्तरक्रियाको सहजीकरण नेफ्स्कूनका व्यवसाय विभाग प्रमुख सञ्जयराज तिमिल्सिनाले गर्नुभएको थियो ।

अन्तरक्रिया कार्यक्रमलाई संबोधन गर्दै प्रमुख अतिथि संघका कार्यवाहक अध्यक्ष परितोष पौड्यालले साकोस अभियान विश्वव्यापी बहसको विषयमा केन्द्रित भइरहेको सन्दर्भमा अब साकोसहरूले एकरूपता प्रणालीलाई विशेष महत्व दिनुपर्ने बताउँदै नीति, विधि र प्रविधि प्रयोगमा एकरूपता ल्याउन संघले थालेको अभियानमा उत्साहका साथ सहभागी हुन आग्रह गर्नुभयो ।

सदस्यहरूसँग नेफ्स्कूनको सेवा तथा सहकार्यका विषयमा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्दै संघका व्यवसाय विभाग प्रमुख सञ्जयराज तिमिल्सिनाले संस्थामा वित्तीय सुशासन कायम गर्दै वित्तीय सक्षमता र दीगोपनाका लागि नीति, विधि र प्रविधि प्रयोगमा विशेष ध्यान दिनुपर्नेमा जोड दिनुभएको थियो ।



२०७६ श्रावण - कार्तिकसम्म नेफ्स्कूनद्वारा सदस्यता प्रदान गरिएका बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरुको विवरण

क्र.सं.	संस्थाको नाम	ठेगाना
१	आर्थिक प्रगति साकोस	गोकर्णेश्वर, काठमाडौं
२	तोडा साकोस	पोखरा, कास्की
३	पश्चिम दरबाड साकोस	मालिका ५, म्याग्दी
४	रिटेपानी साकोस	पोखरा २७, कास्की
५	चेतना साकोस	पोखरा ६, कास्की
६	आदामघाट साकोस	गजुरी ६, धादिङ
७	सञ्जिवनी साकोस	इटहरी १, सुनसरी
८	सजिलो साकोस	पोखरा १९, कास्की
९	बडहरा दवौलिया आयआर्जन साकोस	सरावल ५, नवलपरासी
१०	तराई साकोस	धनपालधान २, मोरङ
११	श्री प्रशान्ति महिला साकोस	दमक ५, भूपा
१२	नेपाल राष्ट्रिय भूतपूर्व साकोस	बिरेन्द्रनगर ६, सुर्खेत
१३	जय माता दर्गेश्वरी साकोस	विरगञ्ज २५ पर्सा
१४	बाह्रबिसे सभापोखरी साकोस	सभापोखरी, ३ शंखुवासभा
१५	हिमाल साकोस	सुर्यविनायक ६, भक्तपुर
१६	हाम्रो स्वावलम्बन साकोस	चौगुनारायण २ भक्तपुर
१७	लालिगुराँस साकोस	बडिगाड १, बागलुङ
१८	स्वर्णश्री साकोस	पोखरा ८, कास्की
१९	सुर्य सन्देश साकोस	कागेश्वरी मनोहरा ७, काठमाडौं
२०	सीप स्वरोजगार साकोस	बुढानिलकण्ठ १०, काठमाडौं
२१	जागेश्वरी साकोस	गोकर्णेश्वर ९, काठमाडौं
२२	परियोजना साकोस	बत्तिसपुतली, काठमाडौं
२३	फूलवारी साकोस	वडिगाड ९, बागलुङ
२४	परिक्रमा साकोस	जयवागेश्वरी ०८, काठमाडौं
२५	गणेशस्थान नारी चेतना साकोस	बेथानचोक ४, काभ्रे
२६	सन्दुस साकोस	बनेपा ८, काभ्रे
२७	कुबेर साकोस	भुजहवा २, नवलपरासी
२८	सत्य साई साकोस	बुटवल ४, रूपन्देही
२९	परेली साकोस	पोखरा १६, कास्की
३०	शुलभ साकोस	शिवसताक्षी ८, भूपा
३१	साथीको साकोस	मध्यपुर ठिमी ३, भक्तपुर
३२	त्रिनेत्र साकोस	बाराहिस्थान ३, भक्तपुर
३३	भुल्लेधाम साकोस	मेलम्ची ११, सिन्धुपाल्चोक

क्र.सं.	संस्थाको नाम	ठेगाना
३४	सुमेरु साकोस	पुलबजार १०, काभ्रे
३५	निर्माण साकोस	बुढानिलकण्ठ ४, काठमाडौं
३६	साम्भेदारी साकोस	बालाजु १६, काठमाडौं
३७	बल्लली साकोस	पनौती ११, काभ्रे
३८	नाग वंशी साकोस	लम्की १, कैलाली
३९	पञ्चायन साकोस	हेटौडा ४, मकवानपुर
४०	मनकामनामाई साकोस	हेटौडा १९, मकवानपुर
४१	सिंहवाहिनी साकोस	उर्लावारी ६, मोरङ
४२	पाँचतारा साकोस	हेटौडा ४, मकवानपुर
४३	स्टार साकोस	कुमारीपाटी ५, ललितपुर
४४	क्रियसन साकोस	प्रयागपोखरी १२, ललितपुर
४५	तनहुँ कालिका साकोस	व्यास २, दमौली
४६	शिव ऊँ साकोस	मध्यपुर थिमी १७, भक्तपुर
४७	डल्फिन साकोस	पोखरा ११, कास्की
४८	अटोमोबाइल्स साकोस	कलंकी १४, काठमाडौं
४९	आधुनिक जन साकोस	नागार्जुन ४, सितापाइला
५०	सिर्जना साकोस	सुर्यविनायक २, भक्तपुर
५१	शान्तिनगर स्वरोजगार साकोस	चन्द्रपुर ६, रौतहट
५२	प्रतिष्ठित साकोस	बुटवल ३, रूपन्देही
५३	मुनाल साकोस	सुनवल ४, नवलपरासी
५४	तिरिपानी महिला साकोस	बुटवल ४, रूपन्देही
५५	गोदावरी साकोस	बर्दघाट ४, नवलपरासी
५६	गोसाई बाबा मध्यवर्ती साकोस	मध्यविन्दु १५, नवलपुर
५७	सुर्योदय साकोस	पर्सागडी ६, पर्सा
५८	तिलकपुर महिला साकोस	सरावल १, नवलपरासी
५९	मकवानपुर साकोस	हेटौडा ४, मकवानपुर
६०	सिर्जनशिल समाज साकोस	गठी ४, मकवानपुर
६१	उत्कृष्ट महिला कृषि साकोस	राजापुर ४, बर्दिया
६२	मौसमी महिला कृषि साकोस	राजापुर ६, बर्दिया
६३	छहारी महिला कृषि साकोस	राजापुर १, बर्दिया
६४	आयुश्मा साकोस	फिम्रुक ५, प्यूठान
६५	ओजन साकोस	काम.न.पा. २२, काठमाडौं
६६	भावनात्मक मिलन साकोस	पनौती १०, काभ्रे

क्र.सं.	संस्थाको नाम	ठेगाना
६७	शुभ समय साकोस	बर्दिवास १, महोत्तरी
६८	फिल्टेल साकोस	पोखरा १७, कास्की
६९	शुभलक्ष्मी साकोस	भिरकोट १, स्याङ्जा
७०	गाउँले साकोस	बनेपा ७, काभ्रे
७१	कादम्बिनी साकोस	चन्द्रागिरी ५, काठमाडौं
७२	इमानी साकोस	नयाँ खबानेश्वर १०, काठमाडौं
७३	सुकुना साकोस	कोटेश्वर ३२, काठमाडौं
७४	प्रज्जल साकोस	कालिका ५, चितवन
७५	सर्वोत्तम साकोस	हेटौंडा ८, मकवानपुर
७६	शुभकामना महिला साकोस	हेटौंडा २२, मकवानपुर
७७	सिद्धकाली महिला साकोस	भोजपुर ११, भोजपुर
७८	हिमचुली महिला साकोस	भोजपुर ५, भोजपुर

क्र.सं.	संस्थाको नाम	ठेगाना
७९	कोलवृक्ष साकोस	तिलकपुर ५, नवलपरासी
८०	समता साकोस	पुतलीवजार २, स्याङ्जा
८१	न्यू धौलागिरी साकोस	वेनी ८, म्याग्दी
८२	सहयोगी साकोस	फेडा ३, बारा
८३	प्रभात महिला साकोस	मकवानपुरगढी ८, मकवानपुर
८४	यती साकोस	बालुमारी ९, ललितपुर
८५	सहयात्री साकोस	मिनभवन ३१, काठमाडौं
८६	माँ बनदेवी साकोस	सुस्ता १, नवलपरासी
८७	आसमान साकोस	जनकपुर ७, धनुषा
८८	यातयाल साकोस	विराटनगर ११, मोरङ
८९	भरना साकोस	फेदाप ५, तहथुम
९०	बुद्धशान्ति साकोस	बुधबारे ९, झापा
९१	पूर्व प्रहरी साकोस	भरतपुर १०, चितवन
९२	राजश्री साकोस	मलंगवा ३, सर्लाही

संस्थाको उद्देश्य परिवर्तन भएर वा एकीकरण भएर खारेजीमा परेका सदस्य संस्थाहरुको विवरण

क्र.सं.	संघ/संस्थाको नाम	ठेगाना	कारण	परिवर्तित नाम
१	नमुना साकोस (१२८६) प्रगति साकोस (७४१)	मकवानपुर	सदस्यता नं. १२८६ सँग एकीकरण भई साकोसको नाम परिवर्तन भएकोले	मकवानपुर नमुना प्रगति साकोस
२	स्याउली बजार साकोस (१०८५) र गतिशील साकोस (४८४)	चितवन	सदस्यता नं. १०८५ सँग एकीकरण भई साकोसको नाम परिवर्तन भएकोले	एकीकृत चितवन साकोस
३	धनकोष साकोस (२३५७) र एफइसी साकोस (२११६)	चितवन	सदस्यता नं. २११६ सँग एकीकरण भई साकोसको नाम परिवर्तन भएकोले	एफइसी धनकोष साकोस
४	मनकामना साकोस (३१८) र नव काभ्रेली साकोस (३५७)	काठमाडौं	सदस्यता नं. ३५७ सँग एकीकरण भई साकोसको नाम परिवर्तन भएको	नभकाभ्रेली साकोस

२०७६ भाद्र - २०७६ कार्तिक मसान्तसम्म नेफ्रस्कूनका विभिन्न तहमा नियुक्त कर्मचारीहरुको विवरण

क्र.सं.	नाम	पद	नियुक्ती मिति
१	प्रियंका कलवार	कार्यालय सहायक, भूमि सेवा केन्द्र, रूपन्देही	२०७६/०५/०८
२	रिना वन	कार्यालय सहायक, केन्द्रीय कार्यालय	२०७६/०५/१७
३	सुनिल कुमार भा	सूचना प्रविधि सहायक, सुनसरी फिल्ड कार्यालय	२०७६/०६/०५
४	शम्भूप्रसाद घिमिरे	बरिष्ठ सहायक, धादिङ फिल्ड कार्यालय	२०७६/०६/१२
५	सुलोचना आवा	कार्यालय सहायक	२०७६/०७/०१

नेफ्स्कून फिल्ड कार्यालय सम्बन्धी जानकारी

क्र.सं.	फिल्ड कार्यालय	स्थापना मिति	सम्पर्क नं.	ईमेल
१	चावहिल	२०७० असार १५	०१-४४७९५४४	chabahilfo@nefscun.org.np
२	ललितपुर	२०७१ बैशाख १०	०१-५५३२६५०	lalitpurfo@nefscun.org.np
३	चितवन	२०५८ कार्तिक २५	०५६-५७२१५१	chitwanfo@nefscun.org.np
४	नेपालगञ्ज, बाँके	२०६३ आश्विन १	०८१-५२७५९१	bankefo@nefscun.org.np
५	ईटहरी, सुनसरी	२०६० पौष १३	०२५-५८४८०५	sunsarifo@nefscun.org.np
६	दोलखा	२०६७ आश्विन २	०४९-४२१६८४	dolakhafo@nefscun.org.np
७	सर्लाही	२०७० जेठ १८	०४६-५३०६८७	sarlahifo@nefscun.org.np
८	रूपन्देही	२०७१ असार २१	०७१-५४०३६८	rupandehifo@nefscun.org.np
९	कञ्चनपुर	२०७१ बैशाख २४	०९९-५२५२०५	kanchanpurfo@nefscun.org.np
१०	पोखरा, कास्की	२०७२ फागुन १२	०६१-५३३३८९	kaskifo@nefscun.org.np
११	भापा	२०७२ फागुन १२	०२३-५८५३५५	jhapafo@nefscun.org.np
१२	कलंकी, काठमाडौं	२०७३ भाद्र १५	०१-५२३४३५०	kalankifo@nefscun.org.np
१३	दाङ	२०७३ आश्विन २०	०८२-५६१८०९	dangfo@nefscun.org.np
१४	डडेलधुरा	२०७३ आश्विन १८	०९६-४१०१२७	dadedhurafo@nefscun.org.np
१५	बीरगञ्ज, पर्सा	२०७३ मंसिर १२	०५१-५२८१०६	parsafo@nefscun.org.np
१६	लमजुङ्ग	२०७३ पौष २०	०६६-५२१०९३	lamjungfo@nefscun.org.np
१७	सुर्खेत	२०७४ माघ ४	०८३-५२५७६०	surkhetfo@nefscun.org.np
१८	बनेपा, काभ्रे	२०७४ फागुन ७	०११-६६२७५४	banepafo@nefscun.org.np
१९	न्यूरोड, काठमाडौं	२०७५ बैशाख १०	०१-५७१३३०१	newroadfo@nefscun.org.np
२०	जनकपुर, धनुषा	२०७५ असार २८	०४१-५९०५९०	janakpurfo@nefscun.org.np
२१	धादिङ	२०७५ भाद्र १७	०१०-५२१२९९	dhadingfo@nefscun.org.np
२२	मकवानपुर	२०७५ आश्विन १७	०५७-५२३७१२	makawanpurfo@nefun.org.np
२३	लेटाङ्ग, मोरङ्ग सम्पर्क कार्यालय	२०७५ मंसिर १७	०२१-५६०६०५	letangfo@nefscun.org.np
२४	भक्तपुर	२०७५ मंसिर २६	०१-५०९३३०३	bhaktapurfo@nefscun.org.np
२५	भुमही, नवलपरासी सम्पर्क कार्यालय	२०७६ असार २०	०७८-४१५४१८	bhumahisc@nefscun.org.np



नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघ लि. (नेफ्स्कून)

केन्द्रीय कार्यालय: नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं

फोन नं.: ०१-४७८१९६३, ४७८०२०१

ईमेल: nefscun@nefscun.org.np,

वेबसाइट: www.nefscun.org.np



दाम्राभिष्टा

बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.

DAMRAVITTA SAVING & CREDIT CO-OPERATIVE SOCIETY LTD.



संस्थाको सामान्य परिचय : मोरङ जिल्लाको साविक इटहरा गाविस, वडा नं. ६ स्थित दाम्राभिष्टा बजारमा ५१ जना उत्साहित समाजका अगुवा व्यक्तिहरूको रू ५१,०५१/- शेयर पूँजीबाट वि.सं. २०५४ साल चैत १ गते दाम्राभिष्टा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.को स्थापना भएको थियो । संस्थाको विधिवत दर्ता डिभिजन सहकारी कार्यालय, मोरङमा दर्ता नं. ५०/१३९-०५४/०५५ मा भएको हो । यस संस्थाले नेफ्सकूनबाट संचालित ACCESS कार्यक्रममा सहभागी भई २०७६ सालमा एक्सेस कार्यक्रमको अन्तिम अडिट सम्पन्न गरी कांस्य (BRONZE) पदक समेत प्राप्त गरीसकेको छ ।

परिकल्पना Vision :

सहकारी मुल्य, मान्यताका आधारमा सञ्चालित सबल र सक्षम बचत तथा ऋण सहकारी संस्था ।

ध्येय Mission :

सर्वसुलभ, गुणस्तरीय, प्रविधियुक्त सेवाका माध्यमबाट सदस्यहरूको आर्थिक तथा सामाजिक स्तरोन्नति गर्ने ।

आवृत्ता:

- नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघ लि.(नेफ्सकून)
- जिल्ला बचत तथा ऋण सहकारी संघ लि., मोरङ
- जिल्ला सहकारी संघ लि., मोरङ
- राष्ट्रिय सहकारी बैंक लि.



सम्मान तथा पुरस्कार

क्र.सं.	पुरस्कार तथा सम्मान गर्ने निकाय	विधा	मिति
१.	डिभिजन सहकारी कार्यालय, मोरङ	मोरङको उत्कृष्ट सहकारी	२०६३/०६४
२.	जिल्ला बचत संघ, बेलवारी मोरङ	सर्वोत्कृष्ट सहकारी संस्था	२०६४ साल
३.	डिभिजन सहकारी कार्यालय, मोरङ	उत्कृष्ट सञ्चालक (दिननाथ निरौला)	२०६५ साल
४.	डिभिजन सहकारी कार्यालय, मोरङ	सर्वोत्कृष्ट बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	२०६७ साल
५.	नेफ्सकून, काठमाण्डौ	पुर्वाञ्चल विकास क्षेत्रको सर्वोत्कृष्ट साकोस	२०७१ साल
६.	जिल्ला बचत संघ, बेलवारी मोरङ	उत्कृष्ट बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	२०७२ साल
७.	अन्तराष्ट्रिय स्तरको ब्राण्डिड कार्यक्रम: एक्सेस ब्राण्ड प्राप्त		२०७६ साल

उपलब्ध सेवा तथा सुविधाहरू :

- १) १५ प्रकारका बचत र १५ प्रकारका ऋण सेवा
- २) विप्रेषण सेवा
- ३) मोबाईल बैंकिङ सेवा
- ४) सुत्केरी सहयोग र सदस्य मृत्यु राहत
- ५) नि:शुल्क सहकारी शिक्षा र विभिन्न तालिमहरू
- ६) सामुदायिक पशु प्रजनन तथा आहार कार्यक्रम
- ७) नि:शुल्क स्वास्थ्य शिविरहरू
- ८) विभिन्न छात्रवृत्ति कार्यक्रम
- ९) जेष्ठ सदस्य सम्मान कार्यक्रम
- १०) विना व्याजमा सोलार जडान ऋण सुविधा

संस्थाको वित्तीय अवस्था २०७६ असोज मसान्त

शेयर पूँजी	२,०९,३६,०००.००
कोष हिसाब	१,९८,५५,२३८.९३
कुल बचत/निक्षेप	१५,९१,३८,२५८.३५
कुल ऋण लगानी	१६,०४,५८,२०५.००
कुल सम्पत्ति	२०,२४,७५,४६९.७१
शेयर सदस्य	४२०७
बाल बचत संख्या	८६४

संस्थागत गुणस्तर सुनिश्चितताका लागि प्रोबेशन कार्यक्रम

प्रोबेशनमा सहभागिता: गुणस्तर र व्यावसायिकता



Program for Building Absolute and Professionalization (PROBATION)

पूर्ण तथा व्यावसायिक साकोस विकास कार्यक्रम



कार्यक्रमका उद्देश्यहरू

- प्रमाणीकरण मार्फत संस्थाको स्तरिकरण गरी गुणस्तर सुनिश्चित गर्ने
- वित्तीय रूपमा स्वस्थ तथा सुरक्षित रहँदै सदस्य मैत्री प्रतिस्पर्धात्मक सेवा प्रवाह गर्न सक्षम बनाउने
- साकोसको योजनाबद्ध विकास तथा व्यवसायिक सेवा प्रवाहमा गुणस्तरको सुनिश्चितता गर्ने

गुणस्तर मापनका लागि प्रयोग गरिने औजारहरू

वित्तीय व्यवस्थापनको लागि

PEARLS

संस्थागत सुशासन
तथा व्यवस्थापनको लागि

HIMAL

पूँजीको आधारमा सहभागिता शुल्क

रु. २५ देखि ५० करोडसम्म रु. ५०,०००

रु. ५० करोड देखि १ अर्बसम्म रु. ७५,०००

रु. १ अर्ब भन्दा माथि रु. १,००,०००

संघका विविध गतिविधिका झलकहरू



NECOS

LITE

PLUS

ULTIMATE

“साकोस अभियानको
आफ्नै सफ्टवेयर”

नेकोस

परिचय:

नेपालमा सञ्चालित वित्तीय कारोवार गर्ने सहकारीहरूको लेखा प्रणालीमा एकरूपता कायम गर्न तथा कारोवारलाई सुरक्षित, चुस्त, दुरुस्त तथा पारदर्शी बनाउनको लागि नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघ लि. द्वारा यस नेकोस सफ्टवेयरको विकास गरिएको हो ।

नेकोस सफ्टवेयरका विशेषताहरू

- नेफस्कूनद्वारा विकास गरिएको सबैभन्दा विश्वासीलो एवं भरपर्दो सफ्टवेयर,
- नविनतम् प्रविधिमा आधारित, मजबुत सुरक्षा प्रणाली मार्फत तथ्याङ्कको सुरक्षा गर्ने,
- सहकारीको सम्पूर्ण वित्त व्यवस्थापनको लागि सक्षम सफ्टवेयर,
- सहकारीलाई आवश्यक पर्ने सबै प्रकारका प्रतिवेदनहरू समेटिएको,
- सहकारी चार खाता समावेश भएको,
- डिभिजन सहकारी प्रतिवेदन, पर्स प्रतिवेदन र लोन एजिड समावेश भएको,
- संस्थाको आवश्यकता बमोजिम Customized Report तयार गर्न सकिने,
- SMS, E-Necos सुविधा भएको तथा ATM नेटवर्क जडान गर्न मिल्ने,
- ऋणको किस्ता तथा आवधिक बचत म्याच्युरिटीको पुर्व सूचना दिने,
- प्रयोगकर्ताले चाहेको समयमा तथा कम्प्युटरद्वारा स्वचालित तरिकाले व्याकअप लिन सकिने,
- सफ्टवेयरको प्रयोगकर्ता अनुसार क्षेत्राधिकार तय गर्न सकिने,
- कम्प्युटर सम्बन्धी सामान्य ज्ञान भएको व्यक्तिले समेत सजिलै सञ्चालन गर्न सकिने,
- वेबमा आधारित (Web Based) सफ्टवेयर भएकोले एउटै मात्र कम्प्युटरमा जडान गरी एकै साथ LAN मार्फत २५३ वटा कम्प्युटर मार्फत सञ्चालन गर्न सकिने,
- ईन्टरनेट/ईन्ट्रानेट मार्फत असिमित कम्प्युटर तथा प्रयोगकर्ताले एकै साथ सञ्चालन गर्न सकिने,
- सेवा केन्द्रहरूको कारोवार छुट्टाछुट्टै सेवा केन्द्रमा प्रविष्टी हुने, सेवा केन्द्र अनुसार छुट्टाछुट्टै एवं एकमुष्ट वित्तीय प्रतिवेदनहरू तयार हुने,
- सेवा केन्द्रहरूको छुट्टाछुट्टै दैनिक खाता बन्दी (EOD) को व्यवस्था भएको,
- भुक्तानी पुर्जा (चेक), शेयर प्रमाण पत्र तथा कारोवारका बिल, भौचरहरू प्रिन्ट गर्न सकिने,
- हरेक प्रतिवेदनहरू एक्सेल, पिडिएफमा एक्सपोर्ट गर्न सकिने ।